

SADULLA ZENDELI DAJA
FJALOR SUEDISHT-SHQIP
SVENSK-ALBANSK ORDBOK
c.a 10 000 ord – rreth 10 000 fjalë

BOTIMET TOENA

Sadulla Zendeli Daja

FJALOR SUEDISHT-SHQIP

c.a 10 000 ord

SVENSK-ALBANSK ORDBOK

rreth 10 000 fjalë

BOTIMET TOENA
Tiranë, 2018

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Sonila Kapo

Redaktor dhe korrektor letrar: Prof. dr. Rami Memushaj

Korrektor letrar për pjesën suedisht: *Master* Lindita Zendeli & *Fil. kand* Suzanna Holm

Përkujdesja grafike: Ana Shema

Kopertina: Elsa Hajderaj

ISBN ISBN 978-9928-235-99-2

© Autori

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjeti apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: + 355 4 22 40 116

E-mail: redaksia@toena.com.al

botimet.toena@gmail.com

www.toena.com.al

PARATHËNIE E FJALORIT SUEDISHT-SHQIP

Fjalori themelor suedisht-shqip është i pari i këtij lloji që u jepet në dorë nxënësve të shkollës 9-vjeçare dhe të mesme që mësojnë në këtë gjuhë. Ai përmban rreth 10.000 fjalë të ligjërimit të përditshëm, të dhëna sipas rendit alfabetik. Si formë bazë e foljes jepet koha e tashme e mënyrës dëftore, ndërsa për emrin trajta e emërores së pashquar njëjës. Trajtat e parregullta të lakimit jepen si zëra të veçantë, me referim te forma bazë përkatëse. Përbri secilës fjalë jepet shqiptimi përkatës sipas transkriptimit të mbështetur në shenjat e alfabetit fonetik ndërkombëtar. Theksi në transkriptimin e fjalëve të suedishtes është shënuar me simbolin (').

Përveç barasvlerësit shqip të fjalës titull të gjuhës suedeze, në fjalor jepet edhe një shpjegim i thjeshtë i kuptimit të fjalës me sinonime apo fjali të thjeshta në suedishte. Në përgjithësi, veç kuptimit të parë, jepen dy e në ndonjë rast më shumë kuptime për secilën fjalë. Për dukuri e nocione të veçanta janë dhënë shpjegime plotësuese dhe sqarime të nevojshme.

Ky fjalor është hartuar duke mbajtur parasysh kërkesat e programit për nxënësit e shkollave të mesme si brenda orës së mësimi, ashtu edhe për të lehtësuar punën e tyre në leximet jashtë klase. Ai mund të përdoret për shkollat suedisht-shqip dhe shqip-suedisht. Fjalori mund t'u vijë në ndihmë dhe mësuesve, duke ofruar material gjuhësor të thjeshtë, por të dobishëm, i cili mund të shfrytëzohet në etapa të ndryshme të procesit mësimor. Fjalori mund t'u shërbejë edhe gjithë atyre që interesohen për mësimin e gjuhës suedeze, për t'i ndihmuar të shfrytëzojnë literaturë jo shumë të vështirë në këtë gjuhë nga fusha të ndryshme të dijes.

Në këtë kuptim, ky fjalor merr gjer në njëfarë mase edhe karakterin e një fjalori shpjegues. Me botimin e tij, mendojmë se kemi përmbushur synimin tonë të kahershëm për të pasur një fjalor me karakter të theksuar mësimor.

Përpilimi dhe përkthimi i fjalorit është bërë në Suedi (Färjestaden). Autor i fjalorit suedisht-shqip është mr. fil. Sadulla Zendeli Daja. Redaktimi dhe korrektura e fjalorit është kryer në Shqipëri nga prof. dr. Rami Memushaj (Tiranë) ndërsa korrektura e përkthimit është bërë në Suedi nga master Lindita Zendeli (Stokholm) dhe kand. filol. Suzanna Holm (Malmë). Botimi i fjalorit është bërë në Shqipëri nga Shtëpia Botuese TOENA (Tiranë). Fjalori suedisht-shqip u shtyp në Shqipëri në vitin 2016.

Mr. fil. Sadulla Zendeli-Daja

IINLEDNING OM SVENSK-ALBANSK ORDBOK

Den svensk-albanska skolordboken, som samtidigt innehåller både översättning och förklaringar, är den första i sitt slag, som står till förfogande för elever i vår nioåriga grundskola och gymnasiet, som har undervisning i detta språk. Ordboken kan också vara till nytta för alla som är intresserade av att lära sig svenska, för att kunna använda och utnyttja litteratur med lägre svårighetsgrad på detta språk inom olika kunskapsområden.

Ordboken omfattar omkring 10 000 vanliga ord, som är upptagna i alfabetisk ordning. För varje ord anges uttalet, enligt transkription till det internationella fonetiska alfabetet. Förutom ekvivalenten ges i ordboken även en enkel ordförklaring med synonymer eller enkla fraser på svenska. I den bemärkelsen får ordboken i viss mån också en karaktär av förklarande ordbok. Enligt min uppfattning uppfyller den här ordboken genom att ange synonymer som författaren valt ut de krav man kan ställa på en ordbok med användning främst i undervisningen.

I allmänhet anges, förutom grundbetydelsen, två av någon gång flera betydelser för respektive ord. Denna ordbok har sammanställts för att uppfylla kraven i program för elever i gymnasieskolan både under lektionerna och i övrigt, för att underlätta deras läsning utanför klassrummet. Ordboken kan också vara till hjälp för lärarna, genom att ge dem enkelt men användbart språkmateriel för användning i olika etapper i undervisningsarbetet.

Författaren välkomnar alla anmärkningar som kan bli till nytta för en senare upplaga av denna ordbok.

Fil. mag. Sadulla Zendeli-Daja

Prof. dr. Rami Memushaj. Korektur av svensk-albansk ordbok har skett i Sverige av Master Lindita Zendeli (Stockholm) och Fil. kand. Suzanna Holm (Malmö). Utgivning av albansk-svensk ordbok har skett i Albanien av Shtëpia Botuese Toena (Tirana)

Tryckning av svensk- albansk ordbok har skett i Albanien år 2016

Mr. fil. Sadulla Zendeli Daja

ALFABETI SUEDISHT

DET SVENSKA ALFABETET

Shkronja të mëdha & të vogla	Emërtimi i shkronjës	Leximi i shkronjave shqip-suedisht
A a	a	abonnemang – <i>abonim</i>
B b	be	backe – <i>pjerrësi</i> , badar – <i>lahem</i>
C c	se	centrifugë – centrifug, centrum – <i>qendër</i>
D d	de	dadel – <i>hurme</i> , dagbok – <i>ditar</i> , dansar – <i>vallëzoj</i>
E e	e	efterfrågan – <i>kërkesë</i> , efternamn – <i>mbiemër</i>
F f	eff	fara – <i>rrezik</i> , farhåga – <i>frikë</i> , farmor – <i>gjyshe</i>
G g	ge	gam – <i>hutë</i> , gammal – <i>i, e moshuar</i> , gata – <i>rrugë</i>
H h	hå	haltar – <i>çalaj</i> , halv – <i>gjysmë</i> , halvö – <i>gadishull-i</i>
I i	i	igen – <i>përsëri</i> , igår – <i>dje</i> , inbjudan – <i>ftesë</i>
J j	ji	jobb – <i>punë</i> , juni – <i>qershori</i> , jämförelse – <i>krahasim</i>
K k	kå	kaj – <i>skelë</i> , kallelse – <i>thirrje</i> , kardan – <i>helikë</i>
L l	ell	landbruk – <i>bujqësi</i> , lastbil – <i>kamion</i> , lavin – <i>ortek</i>
M m	em	manus – <i>dorëshkrim</i> , matta – <i>qilim</i> , mor – <i>nënë</i>
N n	en	natt – <i>natë</i> , navel – <i>kërthizë</i> , nekar – <i>mohoj</i>
O o	o	odelad – <i>i, e pandarë</i> , odlar – <i>kultivoj</i>
P p	pe	paprika – <i>spec</i> , parlör – <i>fjalor xhepi</i> , part – <i>pale</i>
Q q	ku	quisling (landsförrädare) – <i>kuisling (tradhtar) mb.</i>
R r	ärr	raderar – <i>fshij</i> , ram – <i>kornizë</i> , ramlar-bie
S s	ess	slänger – <i>flak</i> , slöjd – <i>punëdore</i> , små – <i>i, e vogël</i>
T t	te	tack – <i>falënderim</i> , tarm – <i>zorrë</i> , tackar – <i>falënderoj</i>
U u	u	underlättar – <i>lehtësoj</i> , undrar – <i>dua të di</i>
V v	ve	vacker – <i>i, e bukur</i> , vaccin – <i>vaksinë</i> , vagga – <i>djep</i>
X x	eks	x-krok – <i>grep</i> , xylofon – <i>ksilofon (vegël muzikore)</i>
Y y	y	yrkar – <i>kërkoj</i> , yrke – <i>profesion</i> , yrsel – <i>marramendje</i>
Z z	sätta	zon – <i>krahinë</i> , zoo – <i>kopsht zoologjik</i> , zoom – <i>zum</i>
Å å	å	åker – <i>arë</i> , åklagare – <i>prokuror</i> , ålder – <i>moshë</i>
Ä ä	ä	ägare – <i>pronar</i> , älskar – <i>dashuroj</i> , ända – <i>deri në</i>
Ö ö	ö	öde – <i>fat</i> , ödslig – <i>i, e vetmuar</i> , öga – <i>sy-ri</i>
Zanoret: vokaler		Bashkëtingëlloret: konsonanter
A, E, I, O, U, Y, Å, Ä, Ö		B, C, D, F, G, H, J, K, L, M, N, P, Q, R, S, T, V, X, Z
a, e, i, o, u, v, å, ä, ö		b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z

Shkronja	Emërtimi	Leximi i shkronjave të suedishtes
A a	a	apa [²'a:pa] subst. apa, apan, apor majmun (“edhe fig. “person që shkërben (imiton)”) ▷ ananas – ananas
B b	be	blomma [²bl'om:a] subst. blomma, blomman, blommor lule (bimë) ▷ björn – arri
C c	se	citron [sitr'o:n] subst. citron, citronen, citroner limon (agrumë e thartë) ▷ cawboj – kauboj (lopar)
D d	de	drake [²dr'a:ke] subst. drake, draken, dra dragua (kuçedër, dragoi i përrallave që nxjerr zjarr nga goja) ▷ dromedar – gamil (me një gungë)
E e	e	elefant [elef'an:t] subst. elefant, elefanten, elefanter elefant ▷ ekorre – ketër
F f	eff	flagga [²fl'ag:a] subst. flagga, flaggan, flaggor flamur ▷ fest – festë
G g	ge	gran [gra:n] subst. gran, granen, granar bredhi i bardhë (dru nga familja Picea) ▷ gapa – hap gojën (bërtas)
H h	hå	häst [hes:t] subst. häst, hästen, hästar kalë ▷ hink – kovë
I i	i	igelkott [²'i:gelkåt:] subst. igelkott, igelkotten, igelkottar iriq ▷ intryck – përshtypje, mbresë
J j	ji	jämlikhet [²'j'em:li:khe:t] subst. jämlikhet, jämlikheten barazi ▷ jämt – gjithmonë (përherë)

K k	kå	kaj [kaj:] subst. kaj, kajen, kajer skelë (mol, kalatë) ▷ kant – kënd (cep,anë)
L l	ell	likadan [li:kad'an: (el. -d'a:n)] pron. likadan, likadant, likadana njësoj (njëlloj, identik) ▷ lina–litar
M m	em	morgon [²m'âr:(g)ân] subst. morgon, morgonen, morgnar mëngjes (orët e para të ditës) ▷ mat – ushqim,gjellë
N n	en	ny år [²n'y:â:r] subst. ny år, nyåret viti i ri (ndërrim viti) w någon – dikush
O o	o	obekant [²o:bekan:t] adj. obekant, obekant, obekanta panjohur (i,e) ▷ ocean – oqean
P p	pe	planterar [plant'e:rar] verb planterar, planterade, planterat, plantera mbjell (mbëltoj, selit, artis) ▷ pilboge – shigjetë
Q q	ku	quisling [kv'is:ling] subst. quisling, quislingen, quislingar kuisling-u (ai që vihet në shërbim të pushtuesit dhe që bashkëpunon me të; tradhtar (edhe si mb.) ▷ quenell – kulaç (simite)
R r	ärr	rikedom [²r'i:kedom:] subst. rikedom, rikedomen, rikedomar pasuri-a (kamje, bollëk, begati, të ardhura të mëdha) ▷ rida – ngas kalin
S s	ess	sol [so:l] subst. sol, solen, solar diell (rrezet e diellit) ▷ sann – vërtetë (i,e)

T t	te	tacksam [2't'ak:sam:] adj. tacksam, tacksamt, tacksamma mirënjohës, -e (miradias, -e) ▷ tåg – tren
U u	u	utvisning [2'u:tvɪ:sning] subst. utvisning, utvisningen, utvisningar dëbim (shpërngulje me dhunë, përzënie) ▷ undertecknar – nënshkruaj, firmos
V v	ve	vänlig [2'v'en:lig] adj. vänlig, vänligt, vänliga miqësor, -e (“edhe si shprehje mirësjelljeje”) (dashur (i,e), sjellsh/ëm (i), -me (e), mirë (i,e)) ▷ västling – perëndimor,~e
X x	eks	xylofon [ksylof'å:n] subst. xylofon, xylofonen, xylofoner ksilofon (vegël muzikore, që përbëhet nga disa pllakëza druri me madhësi të ndryshme, të cilat goditen me dy çekanë të vegjël për të nxjerrë tinguj) ▷ x-krok – grep, gremç
Y y	y	yrke [2'yr:ke] subst. yrke, yrket, yrken, yrkena profesion ▷ yrsel – marramendje
Z z	sätta	zoologi [s(o):olåg'i:] subst. zoologi, zoologien zoologji (shkenca mbi botën shtazore) ▷ zon – krahinë ▷ zoo – kopsht zoologjik
Å å	å	åder [‘å:der] subst. åder, ådern, ådror venë, arter (damar i arterijes nga i cili rrjedh gjaku) ▷ åker – arë ▷ åklagare – prokuror ▷ ålder – moshë
Ä ä	ä	ägare [2'ä:gare] subst. ägare, ägaren, ägare, ägarna, innehavare pronar (i zoti (i diçkaje)) ▷ ända – deri në

Ö ö	ö	Ö [ö:] subst. ö, ön, öar ishull (ujdhesë; vend i rrethuar në të katër anët me ujë) ▷ en öde ö – një ishull i pabanuar, një ishull i shkretë
Vokaler – Zanoret	Konsonanter – Bashkëtingëlloret	
A, E, I, O, U, Y, Å, Ä, Ö	B, C, D, F, G, H, J, K, L, M, N, P, Q, R, S, T, V, X, Z	
a, e, i, o, u, y, å, ä, ö	b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z	

ALFABETI I GJUHËS SHQIPE

DET ALBANSKA ALFABETET

Gjuha shqipe ka 36 shkronja, të cilat vijnë nga alfabeti latin: 7 zanore (**a, e, i, o, u, y, ë**) dhe 29 bashkëtingëllore (**b, c, ç, d, dh, f, g, gj, h, j, k, l, ll, m, n, nj, p, q, r, rr, s, sh, t, th, v, x, xh, z, zh**). Çdo tingull shënohet me një shkronjë, por 9 prej tyre jepen me nga dy shkronja (**dh, gj, ll, nj, rr, sh, th, xh, zh**). Ndonëse të shënuara me dy shkronja, ato lexohen si një tingull. Ja disa që fillojnë me këta tinguj: dh - *dhelpe*: räv, gj - *gjel*: tupp, ll - *llambë*: lampa, nj - *njeri*: människa, rr - *rrotë*: hjul, sh - *shi*: regn, th - *thi*: gris, xh - *xhaketë*: jacka, zh - *zhapi*: ödla. Më poshtë jepen disa sqarime se si do të lexohet secila shkronjë në gjuhën suedeze dhe shqipe.

Shkronja të mëdha & të vogla	Emërtimi i shkronjës	Leximi i shkronjave shqip-suedisht
A a	a	som aborre – perkë, adjö – lamtumirë
B b	bë	som bostad – shtëpi, barndom – fëmijëri
C c	cë	som citron – limon, cell – qelizë
Ç ç	çë	som köpa – blej, kör – ngas
D d	dë	som dörr – derrë, dagis – çerdhe
Dh dh	dhë	som i engelska this is a girl – detta är en flicka
E e	e	som efternamn – mbiemër, elev – nxënës
Ë ë	ë	som för – për, som bokstaven ö – si gërma ë
F f	fë	som flagga – flamur, flod – lum, fördriver – dëboj
G g	gë	som. gata – rrugë, gammaldans – valle të vjetra
Gj gj	gjë	som. Gjergj Kastrioti, albansk hjälte
H h	hë	som. häst – kal-ë, hamn – liman, hand – dorë
I i	i	som. igelkott – iliq, intyg – vërtetim
J j	jë	som. jacka – xhaketë, juli – korrik, jordfästar – varros
K k	kë	som. kaj – skelë, kall – ftohtë, svinkall – tmerrësisht ftohtë
L l	lë	som. lamm – qengj, lag – ligj, landsflykt – mërgim
Ll ll	llë	som. hotell – hotel, hotellgäst – mysafir hoteli, håller – shtie
M m	më	som. mor – nënë, man – burr, matta:qilim
N n	në	som. natt – natë, nalkas – afrohem, navel – kërhizë
Nj nj	një	som. njure – veshk-ë-a, njuter – kënaqem
O o	o	som. oberoende – pavarësi, obähendig – i, e pabindur
P p	pë	som. patriot – atdhetar, pappa – at/ë, baba, pil – shigjetë

Q	q	që	som. quisling (landsförredare) – kuislin (tradhtar (edhe si mb)
R	r	rë	som. raring – e dashur-a, i dashur-i, rik – i, e pasur
Rr	rr	rrë	som. förra – ish, förrgå – pardje, förråd – depo
S	s	së	saknas – mungon, sil – sitë, sakta – ngadalë, slutar:përfundoj
Sh	sh	shë	som. sjal – shall, shopper – bëj pazar
T	t	të	som. tal – bisedim, tackar – falënderoj, tall – pishë
Th	th	thë	som. i engelskan thanks – tack, letter of thanks – tackbrev
U	u	u	som. utlåning – i huaj, utmaning – svidë, underlättar – lehtësoj
V	v	vë	som. vakt – rojë, valnöt – arrë, valrörelse – lëvizje elektronike
X	x	xë	som. xylofon – ksilofon (musikinstrument – vegël muzikore)
Xh	xh	xhë	som. i engelskan jack – xhek
Y	y	y	som. yrkande – kërkesë, syd – jug, yxa – sëpatë
Z	z	zë	som. zon – krahinë, zoo – kopsht zoologjik, zink – zink
Zh	zh	zhë	som. garage – garazh
Zanoret - vokaler		Bashkëtingëlloret - konsonanter	
A, E, I, O, U, Y, Ë		B, C, Ç, D, DH, F, G, GJ, H, J, K, L, LL, M, N, NJ, P, Q, R, RR, S, SH, T, TH, V, X, XH, Z, ZH	
a ,e, i,o, u, y, ë		b, c, ç, d, dh, f, g, gj, h, j, k, l, ll, m, n, nj, p, q, r, rr, s, sh, t, th, v, x, xh, z, zh	

GRAMATIKË SHQIP-SUEDISHT
ALBANSK-SVENSK GRAMMATIK
PJESËT E LIGJËRATËS

Sipas kuptimit leksikor dhe funksionit sintaksor, fjalët ndahen në klasa leksiko-gramatikore, që quhen pjesë të ligjëratës.

Pjesët e ndryshueshme të ligjëratës janë:	
emri	substantiv
mbiemri	adjektiv
përemri	pronomen
folja	verb
numërori	räkneord
nyja	artikel

Pjesët e pandryshueshme të ligjëratës:	
ndajfolja	adverb
parafjala	propositioner
lidhëza	konjuktione
pasthirrma	interjektionen
pjesëza	partikel

Emri – Substantiv	
<i>njerëz</i>	människor
<i>njeri</i>	man
<i>grua</i>	kvinna
<i>fëmijë</i>	barn
<i>nxënës</i>	elev
<i>mësues</i>	lärare
<i>punëtor</i>	arbetare

Numri i emrave – Substantivet numerus

Në gjuhën shqipe, ashtu si në gjuhën suedeze, emrat kanë numër:

Njëjës – Singular	Shumës – Plural
<i>një grua</i> – en kvinna	<i>disa gra</i> – kvinnor
<i>një burrë</i> – en man	<i>disa burra</i> – män
<i>një djalë</i> – en pojke	<i>disa djem</i> – pojkar
<i>një qen</i> – en hund	<i>disa qen</i> – hundar

Trajta e emrave – Substantivets form

Në gjuhën shqipe dhe suedeze emrat kanë dy trajta: të pashquar – obestämd form dhe të shquar – bestämd form.

Trajta e pashquar	Trajta e shquar
Obestämd form	Bestämd form
Njëjës – Singular	
<i>një njeri</i> – en man	<i>njeriu</i> – män
<i>një qen</i> – en hund	<i>qeni</i> – hunden
<i>një tryezë</i> – ett bord	<i>tryeza</i> – bordet
<i>një mollë</i> – ett äpple	<i>molla</i> – äpplet

Shumës – Plural	
<i>njerëz</i> – män	<i>njerëzit</i> – männen
<i>disa qen</i> – hund-ar	<i>qentë</i> – hundarna
<i>disa tryeza</i> – bord	<i>tryezat</i> – bord-en
<i>disa mollë</i> – äpplen	<i>mollët</i> – äpple-na

Emrat e njerëzve në suedishte marrin përpara njëjën e përparme **en**

<i>një burrë</i>	en man
<i>një grua</i>	en kvinna
<i>një djalë</i>	en pojke
<i>një vajzë</i>	en flicka

Lakimi i emrave – Substantivets deklinationer

Në suedishte, emrat e bëjnë shumësin me mbaresat **-or**, **-ar**, **-er**, **-n** ose pa mbaresë. Në varësi të mbaresës që marrin, ata ndahen në pesë lakime: emrat që e bëjnë shumësin me mbaresën **-or**, përfshihen në lakimin e parë; ata që marrin mbaresën **-ar** i takojnë lakimit të dytë; ata me **-er** lakimit të tretë; ata me **-n** lakimit të katërt; dhe emrat që e bëjnë shumësin njëjloj si njëjës, përfshihen në lakimin e pestë.

<i>një vajzë</i> – en flicka	<i>disa vajza</i> – flickor
<i>një djalë</i> – en pojke	<i>disa djem</i> – pojkar
<i>një park</i> – en park	<i>disa parqe</i> – parker
<i>një mollë</i> – ett äpple	<i>disa mollë</i> – äpplen
Pa mbaresa: lakimi i pestë	
<i>një shtëpi</i> – ett hus	<i>disa shtëpi</i> – hus

Në lakimin e parë bëjnë pjesë emrat më **-a**, të cilët në shumës përpara mbaresës **-or** e bjerrin **-a-në**.

Njëjës – Singular Trajta e pashquar Obeständ form	Trajta e shquar Beständ form
një orë – <i>en klocka</i>	ora – <i>klockan</i>
një shkollë – <i>skola</i>	shkolla – <i>skolan</i>

Shumës – Plural Trajta e pashquar Obeständ form	Trajta e shquar Beständ form
disa orë – <i>klockor</i>	orët – <i>klockorna</i>
disa shkolla – <i>skolor</i>	shkollat – <i>skolorna</i>

Në lakimin e dytë bëjnë pjesë emrat tema e të cilëve mbaron me **-e** të patheksuar. Në shumës, këta marrin mbaresën **-ar**, që i shtohet temës pa mbaresën **-e**.

Trajta e pashquar njëjës Obeständ form	Trajta e shquar njëjës Beständ form
një djalë – <i>en pojke</i>	djali – <i>pojken</i>
një orë – <i>en time</i>	ora – <i>timmen</i>

Trajta e pashquar shumës:	Trajta e shquar shumës
disa djem – <i>pojkar</i>	djemtë – <i>pojckarna</i>
disa orë – <i>timmar</i>	orë – <i>timmarna</i>

Në lakimin e tretë bëjnë pjesë emrat të cilët mbarojnë me bashkëtingëllore (konsonant).

Njëjës – singular		Shumës – plural	
Trajta e pashquar	Trajta e shquar	Trajta e pashquar	Trajta e shquar
një shok – <i>en kamrat</i>	shoku – <i>kamraten</i>	disa shokë – <i>kamrater</i>	shokët – <i>kamraterna</i>
një lopë – <i>en ko</i>	lopa – <i>kon</i>	disa lopë – <i>kor</i>	lopët – <i>korna</i>

Mbiemri – Adjektiv

një djalë i ri – *en ung pojke*

një vajzë e bukur – *en vacker flicka*

kali është i fuqishëm, i madh, i bukur, i ri – *hästen är stark, stor, vacker, ung*

Gjinia – Genus

Mbiemri në suedishte, ndryshe nga shqipja, qëndron përpara emrit dhe përshtatet me të në numër, në gjini dhe në trajtë. Në gjininë asnjane, mbiemrat marrin mbare të -t

Gjinia – Genus	Njëjës – Singular	Shumës – Plural
Mashkullore – Maskulin	një burrë i lumtur <i>en lycklig man</i>	burra të lumtur <i>lyckliga män</i>
Femërore – Feminin	një grua e lumtur <i>en lycklig kvinna</i>	gra të lumtura <i>lyckliga kvinnor</i>
Sende, dukuri – Reale	një ditë e lumtur <i>en lycklig dag</i>	ditë të lumtura <i>lyckliga dagar</i>
Asnjane – Neutrum	një shtëpi e lumtur <i>ett lyckligt hem</i>	shtëpi të lumtura <i>lyckliga hem</i>

Shkallët e mbiemrave – Komperation

Shumica e mbiemrave në shkallën krahasore marrin parapshtesën **-are** dhe në shkallën sipërore prapashtesën **-ast**. P.sh.: *rolig* – *roligare* – *roligast*.

Pohore – Positiv	Krahasore – Komperativ	Sipërore – Superlativ
i madh – <i>stor</i>	më i madh – <i>större</i>	shumë i madh – <i>störst</i>
i rëndë – <i>tung</i>	më i rëndë – <i>tyngre</i>	shumë i rëndë – <i>tungst</i>
i shtrirë – <i>låg</i>	më i shtrirë – <i>lägre</i>	shumë i shtrirë – <i>lägst</i>

Disa mbiemra e bëjnë krahasoren me ndihmën e ndajfoljes së sasisë **mera** “më” dhe shkallën sipërore me ndajfoljen **mest** “shumë”. Këta janë mbiemrat që mbarojnë me **-isk** dhe forma e pjesores me **-ad**.

MBIEMRAT E MËPOSHTËM JANË TË PARREGULLT

Pohore – Positiv	Krahasore – Komperativ	Sipërore – Superlativ
bra	bättre	bäst
dålig	sämre	sämst
gammal	äldre	äldst
god	bättre/godare	bäst/gudast
gruv	grövre	grövtst
hög	högre	högst
liten	mindre	minst
låg	lägre	lägst
lång	längre	längst

stor	större	störst
trång	trängare	trängst
tung	tungre	tungst
ung	yngre	yngst

Këtyre u shtohen disa folje që nuk kanë mbiemra përgjegjës

gärna illa	hälre värre	helts värst
------------	-------------	-------------

PËREMRA VETORË E PRONORË

Përemra vetorë		Përemra pronorë
jag	mig	min, mitt, mina
du	dig	din, ditt, dina
han	honom/sig´	hans/sin´, sitt´, sina´
hon	henne/sig´	hennes/sin´, sitt´, sina´
den	den/sig´	dess/sin´, sitt´, sina´
det	det/sig´	dess sin´, sitt´, sina´
man	en/sig´	ens/ain´, sitt, sina´
vi	oss	vår, vårt, våra
ni	er	er, ert, era
de	dem/sig´	deras/sin´, sitt´m sina

Trajta vetvetore përdoret kur kundrina i referohet kryefjalës në po atë fjali: Reflexiva former används när objektet refererar till subjektet i samma sats.

FOLJE TË PARREGULLTA – OREGELBUNDNA VERB

Ashtu si gjuha shqipe, edhe suedishtja ka folje të parregullta. Për t'u ardhur në ndihmë atyre të cilët e mësojnë suedishten si gjuhë të huaj, në pasqyrën që vijon jepen format bazë të këtyre foljeve: e tashmja, e kryera e thjeshtë (preteriti), pjesorja e shkuar, urdhërorja dhe paskajorja (infinitivi).

E tashme	Preteriti	Pjesore e shkuar	Urdhërore	Paskajore
Presens	Preteritum	Supinium	Imperativ	Infinitiv
Bjuder <i>qeras</i>	bjöd	bjudit	bjud	bjuda
blir <i>bëhem</i>	blev	blivit	bli(v)	bli(va)

brinner <i>digjem</i>	brann	brunnit	brinn	brinna
brister <i>mungon</i>	brast	brustit	brist	brista
bryter <i>cenoj</i>	bröt	brutit	bryt	bryta
bär <i>mbaj</i>	bar	burit	bär	bära
drara <i>heq</i>	drug	dragit	dra(g)	drag(ga)
dricker <i>pi</i>	drack	druckit	drick	dricka
driver <i>ndjek</i>	drev	drivit	driv	driva
duger <i>vlej</i>	dög	dugt	–	duga
dör <i>vdes</i>	dog	dot	dö	dö
döljer <i>fsheh</i>	dolde	dolt	dölj	dölja
faller <i>bie</i>	föll	fallit	fall	falla
far <i>udhëtoj</i>	for	farit	far	fara
finner <i>gjej</i>	fann	funnit	finn	finna
finns <i>gjendet</i>	fanns	funits	–	Fina
flyger <i>fluturoj</i>	flög	flugit	flyg	flyga

flyter <i>rrjedh</i>	flöt	flutit	flyt	flyta
fryser <i>mërdhij, mërdhas</i>	frös	frusit	frys	frysa
får fick marr	fått	–	få	????????
försvinner <i>zhdukem</i>	försvann	försvunit	försvinn	försvinna
gal <i>bëj kikiriki</i>	gol	galit	gal	gala
g(iv)er <i>dhuroj, fal</i>	gav	gett, givit	ge, giv	giva
gjuter <i>derdh (në kallëp)</i>	göt	gjutit	gjut	gjuta
glider <i>rrëshqas, shkas</i>	gled	glidit	glid	Glida
gladde <i>gëzoi (kënaq)</i>	glatt	gläd	gläder	glädja
gnider <i>fërkoj (kruaj)</i>	gned	gnidit	gnid	gnida
griper <i>zë (kap, mbërthej)</i>	grep	gripit	grip	gripa
gråter <i>qaj (lotoj, përlotem)</i>	grät	gråtit	gråt	gråta
går <i>shëtit (shkoj, kaloj)</i>	gick	gått	gå	gå
skiljer <i>dalloj</i>	skilde	skilt	skilj	Skilja
skjuter <i>gjuaj (me armë), qëlloj</i>	sköt	skjutit	skjut	skjuta

ska(II) <i>shtëpia do të prishet</i>	skulle	skolat	–	skola
skrider <i>luftoj (bëj luftë)</i>	skred	skridit	skrid	skrida
skriker <i>bërtas (thërras)</i>	skrek	skrikit	skrik	skrika
skriver <i>shkruaj</i>	skrev	skrivit	skriv	skriva
skryter <i>mburrem (lavdërohem)</i>	skröt	skrotit	skryt	Skryta
skär <i>pres me sharrë</i>	skar	skorit	skår	skära
slipper <i>shmang (përjashtoj)</i>	slapp	sluppit	slipp	slippa
sliter <i>gris (shqyej)</i>	slet	slitit	slit	Slita
sluter <i>mbyll (sytë)</i>	slöt	slutit	slut	sluta
slår <i>godas</i>	slog	slagit	slå	slå
slåss <i>zihem (rrihem)</i>	slogs	slagits	slåss	slåss
smyger <i>përvidhem</i>	smög	smugit	smyg	smyga
smörjar <i>lyej (grasatoj)</i>	smorde	smort	smörj	smörja
snyter <i>shfryj hundët</i>	snöt	snutit	snyt	snyta

sover <i>fle (běj gjumě)</i>	sov	sovit	sov	sova
spinner <i>tjerr (běj fije)</i>	spann	spunnit	spinn	spinna
spricker <i>pēlcas</i>	sprack	spruckit	spick	spricka
sprider <i>pērhap</i>	spred	spritt	spridde	Sprida
springer <i>vrapoj</i>	sprang	sprungit	spring	springa
sticker <i>shpoj (pickoj, thumboj)</i>	stack	stuckit	stick	sicka
stiger <i>vrapoj (rend, ngarend)</i>	steg	stigit	stig	stiga
stjäl çapitem, rritem	stal	stulit	stjäl	stjälä
strider <i>luftoj (pērleshem)</i>	stred	stridit	strid	strida
stryker <i>fshij me dorë</i>	strök	strukit	stryk	strycka

NUMËRORËT – RÄKNEORD

Numërorët themelorë

Grundtal

1	<i>një</i> : ett, en
2	<i>dy</i> : två
3	<i>tre</i> : tre
4	<i>katër</i> : fyra
5	<i>pesë</i> : fem
6	<i>gjashtë</i> : sex
7	<i>shtatë</i> : sju
8	<i>tetë</i> : åtta
9	<i>nëntë</i> : nio
10	<i>dhjetë</i> : tio
11	<i>njëmbëdhjetë</i> : elva
12	<i>dymbëdhjetë</i> : tolv
13	<i>trembëdhjetë</i> : tretton
14	<i>katërbëdhjetë</i> : fjorton
15	<i>pesëmbëdhjetë</i> : femton
16	<i>gjashtëmbëdhjetë</i> : sexton
17	<i>shtatëmbëdhjetë</i> : sjutton
18	<i>tetëmbëdhjetë</i> : arton
19	<i>nëntëmbëdhjetë</i> : niton
20	<i>njëzet</i> : tjugo
21	<i>njëzet e një</i> : tjuogoett, tjugoen
22	<i>njëzet e dy</i> : tjugotvå
30	<i>tridhjetë</i> : trattio, tretti
40	<i>dyzet</i> : fyrtio, fyrti
50	<i>pesëdhjetë</i> : femtio, femti
60	<i>gjashtëdhjetë</i> : sextio, sexti
70	<i>shtatëdhjetë</i> : sjuttio, sjutti
80	<i>tetëdhjetë</i> : åttio, otti
90	<i>nëntëdhjetë</i> : nittio, nitti
100	<i>njëqind</i> : ett hundra
101	<i>njëqind e një</i> : ett hundraett
200	<i>dyqind</i> : två hundra
300	<i>treqind</i> : tre hundra
500	<i>pesëqind</i> : pesëqind
1000	<i>një mijë</i> : (ett) tusen
2000	<i>dy mijë</i> : två tusen
3000	<i>tri mijë</i> : tre tusen
1000000	<i>një milion</i> : en, ett milon
2000000	<i>dy milionë</i> : två milion

Numërorët rreshtorë

Ordningstal

I	<i>i parë</i> : första
II	<i>i dytë</i> : andra
III	<i>i tretë</i> : tredje
IV	<i>i katërt</i> : fjärde
V	<i>i pestë</i> : femte
VI	<i>i gjashtë</i> : sjätte
VII	<i>i shtatë</i> : sjunde
VIII	<i>i tetë</i> : åttonde
IX	<i>i nëntë</i> : nionde
X	<i>i dhjetë</i> : tionde
XI	<i>i njëmbëdhjetë</i> : elfte
XII	<i>i dymbëdhjetë</i> : tolfte
XIII	<i>i trembëdhjetë</i> : trettonde
XIV	<i>i katërbëdhjetë</i> : fjortonde
XV	<i>i pesëmbëdhjetë</i> : femtonde
XVI	<i>i gjashtëmbëdhjetë</i> : sextonde
XVII	<i>i shtatëmbëdhjetë</i> : sjuttonde
XVIII	<i>i tetëmbëdhjetë</i> : artande
XIX	<i>i nëntëmbëdhjetë</i> : nittonde
XX	<i>i njëzetë</i> : tjugonde
XXI	<i>i njëzetënjëttë</i> : tjugonde, tjugoförsta
XXII	<i>i njëzetedytë</i> : tjugoförsta, tjuogoandra
XXX	<i>i tridhjetë</i> : trettionde
XL	<i>i dyzetë</i> : fyrtionde
L	<i>i pesëdhjetë</i> : femtionde
LX	<i>i gjashtëdhjetë</i> : sextionde
LXX	<i>i shtatëdhjetë</i> : sjuttionde
LXXX	<i>i tetëdhjetë</i> : ottionde
XC	<i>i nëntëdhjetë</i> : nittionde
C	<i>i njëqindtë</i> : hundrade
CI	<i>i njëqindenjëttë</i> : ett hundrade ett
CC	<i>i dyqindtë</i> : två hundrade
CCC	<i>i treqindtë</i> : tre hundrade
D	<i>i pesëqindtë</i> : femhundrade
M	<i>i njëmijttë</i> : tusende
MM	<i>i dymijttë</i> : två tusende
MMM	<i>i tremijttë</i> : tre tusende

SHKURTESAT E PËRDORURA NË FJALOR
FÖRKORTNINGAR SOM ANVÄNDS I ORDBOKEN

anatomi	anat.	anatomi
anglisht	angl.	engelska
argjendari	argjend.	guldsmide
arkeologji	arkeol.	arkeologi
arkitekturë	arkit.	arkitektur
art	art.	konst
gjinia asnjënëse	as.	neutrum
astronomi	astr.	astronomi
astronautikë	astron.	astronautik
automjete	auto.	fordon
aviacion	av.	flyg
biologji	biol.	biologi
bakteriologji	bakt.	bakteriologi
biokimi	biokim.	biokimi
bisedore	bised.	samtal; samspråk
botanikë	bot.	botanik
bujqësi	bujq.	jordbruk
detari	det.	hav
dëftor (përemër)	dëft.	demonstr.
diplomaci	dipl.	diplomati
drejtësi	drejt.	juridik
ekonomi	ek.	ekonomi
e të tjerë	etj.	etecera
elektricitet	elektr.	elektricitet
emër	em.	substantiv
emër mashkullor	m.	maskulina substantiv
emër femëror	f.	feminina substantiv
entomologji	ent.	entomologi
etnografi	etn.	etnografi
eufemizëm	euf.	euforism
farmaceutikë	farm.	farmaceutik
fëmijë	fëm.	barnspråk
fjalë e shprehje fetare	fet.	frågor om religiösa uttryck
figurativisht	fig.	figurativt
filozofi	filoz.	filosofi
financë	fin.	finans
fizikë	fiz.	fysik
fiziologji	fiziol.	fysiologi
fizkulturë	fizk.	fysisk träning
fjalë e urtë	fj.u.	ordspråk
folje	fol.	verb

folkloristikë	folk.	folkloristik
frëngjisht	fr.	franska
fotografi	foto.	foto
futboll	futb.	fotboll
gjeodezi	gjeodez.	geodesi
gjeofizikë	gjeofiz.	geofysik
gjeografi	gjeogr.	geografi
gjeologji	gjeol.	geologi
gjeometri	gjeom.	geometri
gjermanisht	gjerm.	tyska
gjuhësi	gjuh.	språk
hartografi	hart.	kartografi
hekurudhë	hek.	järnväg
hidrologji	hidrol.	hidrologi
histori	hist.	historia
industri	ind.	Industri
ironi	iron.	Ironi
italisht	it.	Italienska
folje jokalimtare	f.jk.	intransitive verb
folje kalimtare	f.k.	transitive verb
kallëzore	kallëz.	ackusativ
kimi	kim.	kemi
kinematografi	kinem.	filmteknik
kirurgji	kirur.	kirurgi
kishtar	kish.	kyrka
kopshtari	kopsht.	trädgård
kozmetikë	kozmet.	kosmetik
krahasore	krah.	Jämförande, komperativ
krahinore	krahin.	provinsiella; dialekt-, dialektal
kushtore	kusht.	konditionalis
kuzhinë	kuzh.	kök
latinisht	lat.	latin
letërsi	let.	litteratur
librore	libr.	litterär, litteratur
lidhor (përemër)	lidh.	relativa
logjikë	logj.	logik
përemër dëftor	dëft.	frågende pronomen
përemër lidhor	lidhor	relativa pronomen
mashkullor	mashk.	maskulin, maskulinum
mashkullor (emër)	m.	maskulina substantiv
matematikë	mat.	matematik
mbiemër	mb.	adjektiv
mekanikë	mek.	mekanik

metalurgji	met.	metallurgi
minierë	min.	minier
meteorologji	meteor.	meteorologi
mitologji	mit.	mitologi
mjekësi	mjek.	medicin
mospërfillës	mospërf.	nedlåtande
muzikë	muz.	musik
ndajfolje	ndajf.	adverb
ndërtimtari	ndërt.	bygge
neologjizëm	neol.	neologism
numëror rreshtor	rresht.	
numëror themelor	them.	räkneord
njëjës	nj.	singular
ornitologji	ornit.	ornitologi
pacaktuar (përemër)	pacak.	
pakryer (e)	pakr.	obestämd tid
paleontologji	paleont.	paleontologi
parafjalë	parafj.	preposition
pasthirmë	pasth.	interjektion
peshkatari	peshk.	fiske
përbuzëse	përb.	spotsk
përçmim	përçm.	nedsättande
përditshme (e)	ligj. e përd.	vardaglig
përemër	përem.	pronomen
pikëçuditje	pikëçud.	utropstecken
pikturë	pikt.	konst
pjesëz	pj.	partikel
pjesore	pjes.	particip
poetikë	poet.	poetik
politikë	pol.	politik
postë	post.	post
pronor (përemër)	pron.	possessiva (pronomen)
psikologji	psikol.	psykologi
pyetës (përemër)	pyet.	frågende pronomen
radio, radioteknikë	rad.tek	radioteknik
spanjisht	sp.	spanska
sport	sport.	sport
statistikë	stat.	statistik
shumës	sh.	plural
lojë e shahut	shah.	schackspel
shkurtim	shkurt.	förkortning
shprehje	shpr.	uttryck
shtypshkronjë	shtypshkr.	tryckeri
teatër	teatër.	teater

teknikë	tek.	technik
industri tekstile	tekst.	textilindustri
telefoni	tel.	telefon
televizion	telev.	television
tregti	treg.	handel
urdhërore	urdh.	imperativ
ushtri	usht.	armée
vetor (përemër)	vet.	personliga pronomen
vetvetore	vetv.	personliga pronomen
veterinari	veter.	veterinärmedicin
vjetruar (i)	vjet.	föråldrad
vulgar	vulg.	vulgär
zakonisht	zakon.	vanligen
zoologji	zool.	zoologi
term i gjuhës zyrtare	zyrt.	administrativt term
zhargon	zharg.	slang.

NÅGRA ORD OM HISTORIEN AV DET ALBANSKA SPRÅKET *PAK FJALË PËR HISTORINË E GJUHËS SHQIPE*

Som följd av den historiska bakgrunden och det albanska folkets sociala och politiska villkor under vårt sekel, som på ett avgörande sätt påverkat det albanska språkets utveckling, stötte sammanställaren av ordboken på en lång rad svårigheter i översättningsarbetet.

Av de cirka 15 miljoner albaner man tror finns i världen, bor ett antal miljoner utanför den albanska staten; i Kosova, Makedonien, Monte negro och i Çamëria (alltså inom det forna Jugoslavien och Grekland), andra är utspridda jorden runt - och endast omkring 4 miljoner albaner bor inom den albanska statens gränser. Baserat på den geografiska spridningen uppvisar det albanska språket olika sociallingvistiska och rent språkliga särdrag. För att göra betydelsen av dessa problem vid sammanställningen av ordboken någorlunda begripliga ansåg jag det befogat att ge en kort historisk överblick över det albanska språkets utveckling. Albanskan är ett indoeuropeiskt språk inom satem- gruppen. Under forntiden var detta språk känt under namnet illyriska; ett språk som förblivit oidentifierat vad gäller typiska språkdrag och där de formella problemen är stora då det gäller att definiera i vilken utsträckning albanskan är dotterspråk till illyriska.

Det finns två faktorer som bekräftar att albanerna är illyrernas efterföljare: den första är att det inte finns några som helst historiska belägg för att illyrerna skulle flyttat sig från sin hemvist. Detta gäller även albanerna. För de andra har de forntidsfyndminnesstenar, kläder och halssmycken som hittats av den arkeologiska forskningen i de av illyrerna bebodda områdena en stor samstämmighet med samma typ av föremål som hittats i gravhögar från tidig medeltid inom samma område.

Liknande föremål har till och med hittats i vår tid i albanska marker, vilket påvisar att det illyriska arvet fortlever som en obruten kedja mellan illyrer och albaner.

Det finns mycket källmaterial om illyrerna från och med 400-talet f.Kr., då den illyriska alliansen uppstod (känd som taulatinska förbundet).

Då kriget mellan illyrer och romare inleddes år 229 f.Kr. började denna statsbildning att vackla, och från 167 f.Kr. hade illyrerna definitivt kommit under romerskt herravälde. Från denna tidsperiod finns inga vittnesmål om ett illyriskt skriftspråk. Några uppgifter om det albanska språket finns inte under det dimmiga skede som sträcker sig över flera sekler - men på 1100-talet e.Kr. började den albanska expansionen, som resulterade i att en albansk feudalstat bildades, känd under namnet furstendömet Arbëria. Det gamla namnet "illyrer" reducerades till

att bli en lokal benämning och illyrerna kallades hädanefter arber eller albaner av utlänningarna. Deras språk blev arberiska eller albanska, med de variationer som betingas av respektive främmande språks ordbildning. Uppgifter om förekomsten av skrifter på albanska språket kommer fram senare, efter kungariket Arbërias tillkomst med kungar av huset Anjou i ledningen (1272). År 1332 skriver munken Brocard eller Brocardus Teutonicus att "i sina böcker använder de (arberna) det latinska alfabetet."

Tyvär har vi trots denna trovärdiga uppgift inga som helst spår av sådana texter från tiden i fråga. Vi har från slutet av medeltiden några korta uttryck skrivna på albanska, men det skulle dröja ytterligare innan en verklig bok hittades på albanska av Pal Engjell (1462), ytterligare innan en verklig bok hittades på albanska. Det rör sig då om

Gjon Buzukus mässbok (1555), samtida med de första böckerna på rumänska, litauiska och slovenska. Utgivningen av böcker på albanska skulle komma att fortsätta under århundraden av det osmanska herraväldet, skrifter som också i religiös dräkt hade en etnisk- patriotisk innebörd som förelöpare till den epok i albansk historia under 1800-talet som kallas den nationella renässansen.

Tiden från 1388 fram till 1554 innebar en oavbruten kamp mot den osmanska expansionen. Mellan 1506 och 1912 härskade den osmanska turkarna oavbrutet över Albanien. Den albanska befolkningen skulle komma att leva i en etnisk enhet men utan en egen stat. I nära femhundra år skulle det albanska språket löpa ständig risk att utplånas av turkiskan, men likväl överlevde albanskan. Efter att den albanska statens gränser bestämts (i London i augusti 1913, kom mer än hälften av det område som hade en kompakt albansk befolkning att hamna under det forna Jugoslavien (Plava och Gusia vid gränsen mot Montenegro, Kosova, den sydöstra delen av Albanien som kallas västra Makedonien) och under Grekland (Çamëria, som är en del av det antika Epirus). De albanska områdena och den albanska befolkningen blev "slaktoffer för freden i Europa". (Det som skedde i London avspeglas i dagens situation). Detta innebar att albanskan för många albaner, som hamnat utanför sin egen stat, blev ett språk i skuggan av serbiska och grekiska.

Som ytterligare orättvisa mot albanerna underlät det samtida Europa och senare Nationernas Förbund att göra något konkret för att tillförsäkra dessa människor elementära etniska och politiska rättigheter, fri tillgång till utbildning och kultur - vare sig det gällde den nybildade albanska staten eller den andra hälften av albanerna som fanns utanför statsgränsen. Under perioden mellan de båda världskrigen förekom de mest barbariska repressalier mot albaner som försökte främja undervisning och kultur bland landsmännen i de albanskspråkiga områdena i det forna Jugoslavien och Grekland. Detta skede kännetecknas

av fysisk och kulturell likvidering av albanerna i dessa länder, av ett folk som femhundra år tidigare med framgång stoppat den osmanska framryckningen mot Europa och därmed räddat det kristna Europas kultur och ideologi. Trots mycket svåra ekonomiska och sociala villkor uppnåddes en anmärkningsvärd utveckling inom språk och folkbildning i den albanska staten under mellankrigsperioden.

Vid början av Andra världskriget förenades större delen av det område som beboddes av albaner utanför statsgränsen med moderlandet och uppfattades av internationella organ som ett protektorat under Mussolinis Italien. Inom ramarna för detta protektorat fick också albanerna i Kosova och Çamëria för första gången efter seklet av slaveri möjlighet att ge fritt uttryck åt sin nationella tillhörighet. På kort tid infördes en albansk administration i Kosova; skolor och kultursällskap inrättades, vilket bidrog till ett nationellt uppsving. Detta blev en impuls för Jugoslaviens kommunistiska parti, (systerparti till det ryska bolsjevikpartiet), att kalla till kamp mot den italienska ockupationen i Kosova med utgångspunkt i kravet på fullständig nationell frigörelse. I strid mot detta började fosterländska krafter organisera sig i Nationella fronten, som var verksam över hela det albanska territoriet. Stora grupper av albaner påverkades och indoktrinerades samtidigt av utopiska kommunistiska slagord om social jämlikhet och proletär internationalism. Men det var de serbiska kommunisterna som höll i tyglarna bakom de albanska grupperingarna. Det tillät inte att det kommunistiska "syster"-partiet i Albanien själv tog hand om ledningen för kampen mot den italienska ockupationen i Kosova. Det andra världskriget blev på Balkan (med Grekland som undantag) en så kallad seger för den socialistiska revolutionen, under Stalins ledning. Detta innebar en fortsättning på förtrycket i verkligheten för albanerna i Kosova - denna gången i slavisk- kommunistisk skepnad. Det albanska språkets ställning i albanska områden i det forna Jugoslavien blev med små förändringar densamma som under förkrigsperioden. Den albanska urbefolkningen som levde i ett sammanhängande språkområde behandlades som om den skulle varit en liten obetydlig minoritet. Folkskolor och några lärarseminarier fanns för albanerna i Kosova. Men i realiteten förvandlades det albanska språket till ett hjälpspråk eller ett språk för mekanisk förmedling. Genom det albanska språket skulle albanerna bli bekanta med den serbiska och slaviska historien, litteraturen och kulturen och med den bolsjevikiska ideologin. Det var helt enkelt en fråga om ett medel för andlig assimilering. Den albanska kulturen skulle bli en slavisk- serbisk organism införd i albansk språkdräkt. Detta tillstånd fortsatte fram till 1974. Det var likadant i Makedonien och en del andra områden i det forna Jugoslavien - genom albansk befolkning fick det albanska språket -rollen att bidra till samma slags assimilering. I Grekland var läget för albanerna groteskt; de saknade helt etniska rättigheter och det officiella Grekland förnekade deras existens som albaner.

Efter 1974 uppnåddes en formell likställighet i Kosova mellan de albanska och serbokroatiska språken. I praktiken var frågan om ett fritt och jämlikt användande av albanska språket i offentliga sammanhang ganska invecklat. Rättskipningen i juridisk mening var alltid underordnad politisk praxis. Vid olika sammanträden var man tvungen att tala serbiska på grund av "politiskt god ton", med tanke på att kanske 3- 4 serber närvarade. Att i en sådan situation tala albanska betraktades politisk som "påtryckningar mot serberna" och efter 1981 som "påtryckningar i syfte att få serberna att emigrera." I Kosova var den skrivna albanskan i ett bättre läge än den muntliga albanskan i officiella sammanhang. Under detta skede med avgörande förändringar i språket uppstod även olika sociolingvistiska problem. Källspråket för alla texter av politisk, social, juridisk och ekonomisk natur var serbokroatiska. Albanska språket blev ett översättningspråk.

Den albanska satsläran började deformeras av serbokroatiskans syntaktiska klichéer. Det forna Jugoslavien hade sin så kallade socialistiska väg. Detta gjorde att begrepp och schabloner från serbokroatiskan slog rot i det albanska språket. På detta sätt skapades också språkliga dubbelformer inom albanskan. Dessa dubbelformer uppstod genom den isolering som rådde mellan de albanska befolkningarna i Kosova respektive Albanien. Denna företeelse blev också automatiskt märkbar i arbetet om att sammanställa det albanska ordförrådet för min ordbok. Det gällde att lösa frågan, hur man skulle återge ord och uttryck från albanska språket i svenskan, när de i den albanska språkliga verkligheten har dubbla former - som uppstått genom att albanska folket delats upp och levit i två skilda stater. För att beskriva denna företeelse kan det som exempel nämnas att tusentals uttryck och termer för teori och praktik inom stats- och samhällsliv i det forna Jugoslavien schablonmässigt förts in i albanskan från serbokroatiskan. Några exempel på de dubbla formerna följer nedan. Det svenska ordet lägenhet motsvaras i albanskan av apartament respektive banesë; byggnad heter antingen pallat eller ndërtesë; ingång kallas shkallë eller hyrje.

Ytterligare några ord ur det dagliga livet: affär eller butik motsvaras av tregtore, dyqan eller shitore. Marknadsföring heter merceologji (tregtim) och marketing; ur förvaltningspråket är ordet för personnummer matrikull eller numër personal; från sjukvården är ordet för sjukskrivning: konvaleshencë eller pushim mjekësor; rekreation kan heta variacion eller rekreacion; lärare, slutligen, kan heta antingen mësues, pedagog eller professor bara inom en så smal sektor som gymnasiet. Dessa och liknande ord kan vi inte betrakta som rena synonymer, eftersom de är parallellt förekommande språkliga dubbelformer. En del sådana från Kosova har jag strukit såsom onödiga lån. Inom svenskan har jag endast tagit med strumpbyxa med översättningen gete och strukit hullahopka; för svenska träningsoverall har albanska tuta tagits med men inte trenerka; mocka (skinn) får som albansk

motsvarighet *kamosh* men inte *lëkurë antilope / lëkurë e butë*; svenska växel (växellåda) blir på albanska *marshi (kuti marshi)* medan *ndërruesi i shpejtësisë* strukits.

De språkliga dubbelformerna har jag, trots att det ibland kan verka överflödigt, i regel tagit upp bland de albanska orden i ordboken på grund av de språkliga realiteterna i albanskan.

DIALEKTERNA I DET ALBANSKA SPRÅKET DIALEKTET E GJUHËS SHQIPE

Många människor, särskilt de som inte närmare känner till Albanien - detta lilla land som befinner sig i den europeiska kulturens vagga - frågar ofta vilket annat språk det albanska språket liknar, och när de får till svar att det är ett alldeles särskilt och självständigt språk, blir det förbluffade. Språket har bevarats och vuxit fram mellan världsdelens klassiska språk; grekiskan och latinet, som en gång ville vinna världsherravälde. Det albanska språket har givetvis inte alls sådana pretentioner, men det är ändå ett mycket rikt språk med sin särskilda individualitet, ett motståndskraftigt språk genom alla historiska omvälvningar och helt olikt alla andra europeiska språk. Kanske genom dessa meriter, som också innehåller någon form av mystik, har det albanska språket tilltalat de Albanien-forskare som finns världen runt. De första albanska författarna som arbetade med detta språk kämpade och förde fram den ståtliga och majestätiska muntliga traditionen (som för tankarna till Homeros) och berikade skrivna verk som skapade en tradition. Enligt vad vi vet idag utgavs på 1500-talet Gjon Buzukus "Mässbok" och därpå kom arbeten av Lek Matrenga (1592). Under följande sekel kom verk av Peter Budi, Frank Bardhi, Peter Bogdanin, Nikolla Kazazi, Teodor Kavalioti med flera. Dessa verk visar genom sitt språk, att det albanska språket hade markerat klara dialektala, territoriala gränser med en struktur som är typisk för den andra fasen i dialekternas utvecklingsprocess. Under seklernas gång utkristalliserades två huvuddialekter i albanskan: den nordliga känd som gegiska och den sydliga med beteckningen toskiska. Ett stort antal folkmål inom det nordliga dialektområdet återfinns idag utanför staten Albaniens gränser: i Montenegro (ulqin, Krajë, Tuz, Hot och Gruda, Triesh, plavë och Guci, i Peshteri -området nära Novi Pazar, i Kroatien (zarë), i hela Kosova- området, i södra Serbien (Jabllanicë, Bujanovcë, Preshevë), och i västra Makedonien (Kumanovë, Shkup-bergen, Shkup, Tetovë, Gostivar, Dibër, Krushovë, Kërçovë, Strugë, Ohër). Även utanför gränserna

finns en del sydliga dialektområden: i Makedonien (strugë, Ohër, Manastir/Bitolj, Prespë) samt i Grekland- Çamëria (Tjamëria/Epirus). Av munarterna inom albanska diasporan finns bara en som ansluter sig till den norra dialekten: Arbëneshi, medan alla de övriga tillhör den södra: de italo-albanska dialekterna, de grek-albanska, dialekten i Madrica i Bulgarien och de albanska bosättningarna i kraina intill Azovska sjön. Det albanska språkets dialekter skiljer sig från varandra genom vissa fonetiska, grammatiska och lexikala särdrag. Gegiskan har nasala vokaler, medan toskiskan enbart har orala. Exempelvis så uttalas i bokstaven a i gegiskan nasalt (zâ, nânë, kâmbë, rânjë, bâj, dhâmb) men i toskiskan får dessa ord ett e uttalet som svenskt ö inne i orden som (nästan) är stumt vid ordslut (zë, nënë, rënjë, këmbë, dhëmbë, bëj). Vidare förekommer i gegiskan ord med konsonanten n, vilken i toskiskan övergår till r i gegiska zani, syni, lumtuni, pasuni, dashuni, zuni, hyni; i toskiskan blir motsvarande ord: zëri, syri, gruri, lumturi, pasuri, dashuri, zuri, hyri. Skillnaderna mellan dialekterna i albanskan är obetydligare än mellan dialekterna inom en del andra europeiska språk. Man kan jämföra albanskans uppdelning med den som gäller för tyska språket med högtyska (Hochdeutsche) och plattyska (plattdeutsche).

PAK FJALË PËR HISTORINË E GJUHËS SHQIPE *NÅGRA ORD OM HISTORIEN AV DET ALBANSKA SPRÅKET*

Si rrjedhë e fatit historik dhe e rrethanave shoqërore e politike të popullit shqiptar dhe të gjuhës shqipe në shekullin tonë, përpiluesit të fjalorit i kanë dalë një varg vështirësish lidhur me përkthimin. Realiteti i sotëm provon se numri i shqiptarëve në botë është rreth 15 milionë. Afër 4 milionë prej tyre jetojnë në kompaktësi territoriale dhe etnike jashtë shtetit shqiptar, në Kosovë, në Serbi, në Maqedoninë shqiptare, në Mal të Zi dhe në Çamëri (pra në ish-Jugosllavi dhe Greqi); 2 milionë në Kosovë, afër 4 milionë në diasporë dhe vetëm rreth 3 milionë brenda kufirit shtetëror shqiptar. Kjo ka bërë që në gjuhën shqipe të zhvillohen dukuri të ndryshme sociolinguistike dhe gjuhësore. Për të kuptuar sadopak pasqyrimin e këtij problemi në përpilimin e fjalorit, e shoh të arsyeshme të jap një paraqitje të shkurtër të rrugës historike të gjuhës shqipe.

Shqipja është një gjuhë indoeuropiane e grupit satem. Në lashtësi, kjo gjuhë njihet me emrin ilirishtë, një gjuhë e pidentifikuar sa i përket tipizimit të saj, që parashtron probleme formale edhe të përkufizimit të plotë të shqipes si bijë e ilirishtes. Në aspektin e formimit të saj historik, është e padiskutueshme prejardhja

e shqipes nga ilirishtja; shtrirja e saj vërteton vijimësinë e saj në gjuhën shqipe. Që shqiptarët janë pasardhës të ilirëve, këtë tashmë e kanë pohuar studiuesit më në zë të lashtësisë. Në mbështetje të këtij mendimi, po përmendim vetëm dy fakte: e para, deri më sot nuk ka të dhëna historike që të dëshmojnë se ilirët janë shpërngulur nga trojet e tyre dhe se shqiptarët janë ardhës në trojet ku janë sot; e dyta, gjetjet arkeologjike – monumentet, përmendoret, veshjet dhe stolitë e zbuluara në viset e banuara nga ilirët – dëshmojnë se ato përkojnë me të njëjtat objekte të zbuluara në tumat arbëreshe të mesjetës së hershme. Madje, ato janë të gjalla edhe sot në tokat arbërore, duke vërtetuar se trashëgimia ilire vijon si një zinxhir i pandërprerë që lidh ilirët me shqiptarët.

Për ilirët dëshmojnë burime të shumta që nga shekulli V para Krishtit, të cilat vijnë e shtohen gjatë kontakteve të tyre me romakët, që nga shpërthimi i luftërave iliro-romake e deri kur Iliria ra nën sundimin romak në vitin 167 p.K. Nga kjo periudhë historike nuk ka dëshmi për ilirishten e shkruar, veç disa emra vendesh e njerëzish si dhe fare pak glosave. Të dhëna për shqipen nuk kemi as pas një muzgu disashekullor, ndonëse në shekullin XII filloi mëkëmbja e bujarëve arbërorë, që çoi te formimi i shtetit feudal shqiptar, të njohur me emrin “Principata e Arbërit”. Emri i lashtë ilir u rrëgjua në emër lokal dhe ilirët që nga kjo kohë do ta quajnë veten *arbër* dhe gjuhën e tyre *arbërishte*. Kurse të huajt do t'i quajnë *albanë* (me mbaresa të ndryshme në gjuhë të tjera: albaner, arvanitis, albanesi, albanci, arnaut etj.).

Të dhënat e para për ekzistencën e shkrimeve në gjuhën shqipe dalin në shesh më vonë, pas formimit të Mbretërisë së Arbërit, me mbretin anzhuin në krye (1272). Në vitin 1332, murgu Brokard (Brocardus Teutonicus) thotë se “... në librat e tyre (arbërit) përdorin alfabetin latin”. Fatkeqësisht, me gjithë pohimin e besuar, edhe nga kjo kohë nuk kemi në dorë tekste të shkruara. Pas kësaj kohe, si dokumente shkrimi do të na arrijnë disa thënie të shkurtra në gjuhën shqipe, siç është Formula e Pagëzimit e Pal Engjëllit (1462), për të dalë më vonë një libër i mirëfilltë në gjuhën shqipe. Ky është “Meshari” i Gjon Buzukut (1555), bashkëkohës i librit të parë në rumanishten, lituanishten e në sllovenishten. Botimi i librave në gjuhën shqipe do të vijojë nga autorët shqiptarë nën sundimin e Perandorisë Osmane, me shkrime që kanë karakter laik e patriotik, si paraprijëse të epokës historike të shekullit XIX, e njohur si Rilindja Kombëtare Shqiptare. Epoka që nga viti 1388 deri më 1504 është koha e luftërave të pareshtura kundër dyndjes osmane. Prej vitit 1506 e deri në vitin 1912 është koha e sundimit osman në tokat shqiptare. Shqiptarët do të jetojnë në kompaktësi etnike, por pa shtetin e vet. Plot gati pesë shekuj gjuha shqipe do të jetë në “ethe” të përhershme. E rrezikuar të zhduket nga turqishtja, për fatlumturinë tonë, ajo do të mbijetojë. Pas përcaktimit të kufijve të shtetit shqiptar (Londër, gusht 1913), më se gjysma e tokave shqiptare me kompaktësi të plotë etnike shqiptare, iu dhanë Jugosllavisë

– Plava, Gucia, Kosova, me pjesën juglindore shqiptare që sot quhet Maqedoni Perëndimore, kurse Greqisë iu dha Çamëria. Këto toka shqiptare dhe populli u bënë “kurban i paqes në Europë”. Londra dhe historia përsëriten edhe sot. Në këtë mënyrë, shqipja si gjuhë e popullit prej disa milionësh e pa një shtet të bashkuar shqiptar, ende mbetet nën hijen e serbishtes e të greqishtes. Edhe si objekt i padrejtësisë ndaj shqiptarëve, Europa e asaj kohe, dhe Lidhja e Kombeve më vonë, nuk bëri asgjë konkretisht për t’u siguruar atyre të drejtat elementare kombëtare dhe politike, për të përhapur në gjirin e tyre komunikimin e lirë arsimor dhe kulturor, si në shtetin e sapokrijuar shqiptar, edhe për më se gjysmën tjetër të popullit që mbeti jashtë kufirit tonë politik dhe administrativ.

Në periudhën në mes të dy luftërave botërore, raprezaljet kundër përpjekjeve për përhapjen e kulturës arsimore ndër shqiptarët në Kosovë dhe Çamëri ishin nga më barbare. Kjo periudhë njihet si koha e gjenocidit fizik e kulturor ndaj popullit shqiptar në Jugosllavi dhe në Greqi (Kosovë e Çamëri), popull i cili rreth 500 vjet më parë ishte mbrojtës i vendosur i krishterimit, kulturës dhe i filozofisë së perëndimit evropian. Në kushte shumë të vështira ekonomike dhe shoqërore, gjuha shqipe dhe arsimit në shtetin shqiptar midis dy luftërave botërore arritën një zhvillim të shënueshëm. Me fillimin e Luftës së Dytë Botërore, pjesa më e madhe e territorit dhe e popullit shqiptar që ishte jashtë kufirit politik të Shqipërisë, u bashkua me shtetin amë dhe u pranua nga subjektet ndërkombëtare si një shtet nën protektoratin e Italisë musoliniane. Brenda kuadrit të këtij protektorati edhe shqiptarët në ish-Jugosllavi, për herë të parë pas robërive shekullore, patën mundësi të shprehnin plotësisht qenien e tyre kombëtare. Për një kohë të shkurtër në Kosovë u vendos administrata shqiptare, u hapën shkolla e klube kulturore, ku mund të gjallërohej nostalgjia dhe etja për çdo gjë kombëtare.

Ky ishte një leksion për Partinë Komuniste Jugosllave, simotër e Partisë Bolshevike Ruse, që mbi platformën e lirisë së plotë nacionale të bëhej kushtrim për luftë kundër okupacionit italian të Kosovës. Në luftë kundër kësaj u çuan forcat atdhetare të organizuara në Frontin Kombëtar, që vepronte në mënyrë unike në gjithë territorin shqiptar. Në kundërshtim me ta, u ngritën masa të indoktrinuara nga sloganet e utopisë komuniste të barazisë sociale dhe të internacionalizmit proletar. Frerët e aradheve dhe të grupeve komuniste i mbanin komunistët serbë. Partia “motër” komuniste e Shqipërisë nuk ishte subjekt i organizimit të luftës kundër pushtimit italian në Kosovë. Me përfundimin e Luftës së Dytë botërore në Ballkan (veç Greqisë), ngadhënjimi i revolucioneve socialiste, nën ombrellën e Stalinit, në të vërtetë për shqiptarët e Kosovës ishte vijim i robërisë nën petkun e sllavokomunizmit.

Pozita e gjuhës shqipe në tokat shqiptare në Jugosllavi, me pak ndryshime, mbeti po ajo e paraluftës. “Në Kosovë, shqiptarët do të mund ta lëvrojnë tokën e tyre dhe t’i këndojnë këngët e tyre lirish” – nga ky pohim i Titos mund të përfundohet

qartë se ç'pozitë barazie i garantohej gjuhës shqipe dhe popullit shqiptar në Kosovë. Po megjithëse populli autokton shqiptar që jetonte në kompaktësi territoriale dhe etnike u trajtua si një pakicë kombëtare, diçka ndryshoi. Shqiptarët do të kenë shkollat e tyre fillore ose edhe ndonjë shkollë të mesme pedagogjike për mësues. Ç'ndodhi në të vërtetë me gjuhën shqipe? Ajo u shndërrua në gjuhë shërbimi (servis) ose të një transmissioni mekanik. Nëpërmjet shqipes, shqiptarët do të njiheshin me historinë, letërsinë, kulturën serbe e pansllave dhe me ideologjinë bolshevike. Thjesht një mjet asimilimi shpirtëror. Kultura shqiptare do të ishte një organizëm sllavo/serb i veshur me fjalë shqipe. Kjo pozitë e gjuhës në Kosovë vijoi deri në vitin 1974. Në Maqedoninë shqiptare e në vise të tjera të Jugosllavisë të banuara me shqiptarë, pozita e shqipes mbeti mjet asimilimi shpirtëror. Në Greqi, gjendja e shqiptarëve që e mbetet deri sot fare absurde: ata nuk kishin e nuk kanë asnjë të drejtë.

Pas vitit 1974, në Kosovë u siguroa formalisht një barazi e plotë e shqipes me serbokroatishten. Në praktikë, puna rreth përdorimit të barabartë e të lirë të shqipes në komunikimin publik që tepër e rëndë. Përpara së drejtës formale juridike, vendosej praktika politike. Në mbledhjet e ndryshme duhet të flitej serbisht për hir të “bon-tonit politik”, po të ndodhte që të kishte, për shembull, vetëm tre-katër serbë. Të flitej shqip në këto raste konsiderohej politikisht si “presion ndaj serbëve”, pas '81-it edhe si “presion ndaj serbëve që shpërngulen”. Këto ishin ato “presionet” e mëdha, për të cilat serbët gjetën pretextin për të hartuar edhe projekte të reja shtypëse, të cilave u dolën shumë në ndihmë edhe mjaft gazetarë e të punësuar të tjerë në institucione të Suedisë. Të ushqyer nga propaganda serbe, ata mbushnin shtypin suedez me shkrime kundër shqiptarëve që banonin në trojet e veta etnike. Në Kosovë, shqipja e shkruar ishte në pozitë më të mirë se shqipja e komunikimit zyrtar me gojë. Në këto momente kthese për një gjuhë, do të shfaqen probleme të ndryshme sociolinguistike me rrjedhoja afatgjata. Gjuha burimore e të gjithë teksteve politike nga jeta shoqërore dhe ajo juridike-ekonomike ishte serbokroatishtja.

Gjuha shqipe publike u bë gjuhë përkthimi. Sintaksa e shqipes nisi të deformathej nga stampat sintaksore të serbokroatishtes. Kjo shkaktoi që në gjuhën shqipe të nguliten mjaft shprehje, nocione e terma të kalkuara nga serbokroatishtja, që bien ndesh me natyrën e shqipes. Në këtë mënyrë, u hap edhe rruga e krijimit të dubleteve gjuhësore brenda gjuhës shqipe. Këto dublete u krijuan edhe nga jeta e veçuar e popullit shqiptar, në Kosovë, në Shqipëri e në vise të tjera ku jetojnë shqiptarët. Kjo dukuri pashmangshëm u shfaq edhe si problem gjatë hartimit të këtij Fjalori. Duhej të gjendej një zgjidhje se si të jepeshin në suedishte ato fjalë e nocione në gjuhën shqipe të cilat në realitetin gjuhësor shqiptar kanë më së paku dy forma në shqipen. Sa për të kuptuar këtë dukuri, le të japim si shembull krijimin e mijëra termave shqipe në Kosovë nga fusha të ndryshme të teorisë e të praktikës shtetërore e shoqërore nën ndikimin e serbokroatishtes. Ja disa shembuj:

në sferën e banimit, për fjalën shqip *apartament* dhe *banesë* në suedishte *lägenhet* kemi gjegjësisht fjalët *pallat* dhe *ndërtesë* për byggnad; për *shkallë* dhe *hyrje* – ingång; nga jeta e përditshme për fjalën *tregtore, dyqan dhe shitore, butik* – affär ose butik. Nga fusha ekonomike, për fjalën *merceologji (tregtim)* dhe *marketing* – *marknadsföring*; nga fusha administrative, për fjalën *matrikull* dhe *numër personal* – *personnummer*; nga fusha e mjekësisë, për *rekreacion, kovaleshencë* dhe *pushim mjekësor* – sjukskrivning; nga terminologjia e emërtimit të gradave shkencore, për gradën *kandidat i shkencave filologjike* (ose filozofike) dhe *magjistër i shkencave filologjike* – fil. licenciat; për *mësues, pedagog dhe profesor* (në shkolla të mesme) – lärare. Këto dhe fjalë të tjera nuk mund t'i konsiderojmë sinonime, sepse këto, siç kuptohet, janë dublete të mirëfillta gjuhësore. Të sqarojmë në këtë rast se një sërë dubletesh gjuhësore të krijuara në Kosovë i kam flakur për shkak se i konsideroj huazime të panevojshme (barbarizma). P.sh., për fjalën shqip *tuta* (träningsoverall) është flakur fjala *trenerka*; për *lëkurë kamosh (mocka)* është flakur fjala *lëkurë antilope* ose *e butë*. Për fjalën *marsh (kuti e marshit)* – växel (växelåda) është flakur termi *ndërrues i shpejtësisë*. Dubletet gjuhësore, ndonëse mund të duken të tepërta, i kam dhënë në fjalë shqipe të fjalorit për shkak të realitetit gjuhësor shqiptar. Pra faktori i psikologjisë gjuhësore është i pashmangshëm, gjë që ndikoi edhe në mënyrën e përkthimit të fjalëve që shpjegohen.

DIALEKTET E GJUHËS SHQIPE DIALEKTERNA I DET ALBANSKA SPRÅKET

Shumë njerëz, veçanërisht ata që nuk e njohin Shqipërinë dhe trojet e saj të shkëputura, e cila ndodhet në djepin e lashtë të kulturës europiane, pyesin shpesh se me cilën është e ngjashme gjuha shqipe dhe, kur marrin si përgjigje se ajo është tepër e veçantë dhe origjinale, mbeten të befasuar. E ruajtur dhe e kultivuar midis gjuhëve më të lashta zyrtare të kontinentit, krahas greqishtes dhe latinishtes, të cilat kanë dashur të pushtojnë ndoshta gjithë botën, gjuha shqipe natyrisht mbetet shumë më modeste nga pretendimet, po shumë e pasur në shprehjet e individualitetit të njerëzve që e flasin, shumë e qëndrueshme pas gjithë atyre turbullimesh historike dhe tepër e ndryshme nga të gjitha gjuhët e tjera europiane. Ndoshta, për këto merita që fshehin gjithnjë edhe misterin, ajo ka zgjuar në të shkuarën po edhe sot interesin e shumë albanologëve në të gjithë botën. Njerëzit e parë të letrave shqipe e mbajtën atë në duar, e përkëdhelën, e bënë trillane dhe hijerëndë. Kryeveprave gojore me përmasa homerike iu shtuan

vepra të tjera të shkruara, të një tradite të gjatë. Kështu, “Meshari” i Gjon Buzukut në fund të shekullit XVI u pasua nga vepra e Lekë Matrëngës (1592), që do të ndiqet prej veprave të tjera të Pjetër Budit, të Pjetër Bogdanit, të Frang Bardhit, të Nikolla Kazazit, të Teodor Kavalitit e të tjera me radhë në shekujt në vijim. Këto vepra, me gjuhën e tyre, dëshmojnë se shqipja kishte përvijuar qartë një strukturë dialektore-territoriale që është tipike për fazën e dytë në procesin e evolucionit të dialekteve. Në rrjedhën shekullore, gjuha shqipe u shfaq me dy dialekte kryesore: dialektin verior, gegërishten, dhe dialektin jugor, toskërishten. Një numër i madh të folmesh të dialektit të veriut gjenden sot jashtë kufijve të Shqipërisë politike: në Mal të Zi (Ulqin, Krajë, Tuz, Hot e Grudë, Triesh, Plavë e Guci), në gjithë zonën e Kosovës, në Serbinë e Jugut (Medvegje, Jabllanicë, Bujanovc, Preshevë) dhe në Maqedonin Perëndimore (Kumanovë, Mal i Zi i Shkupit, Shkup, Tetovë, Gostivar, Dibër, Krushevë, Kërçovë, Strugë, Ohër). Po ashtu, jashtë kufijve vijojnë të shtrihen edhe disa të folme të dialektit të jugut: në Maqedoni (Strugë, Ohër, Manastir, Prespë) dhe në Greqi (Çamëri).

Nga të folmet e diasporës shqiptare, me dialektin e veriut lidhet vetëm ajo e Arbëreshit të Zarës (Kroaci), kurse gjithë të tjerat lidhen me dialektin e Arbëreshëve të Jugut (të folmet e arbëreshëve të Italisë, ato të arbëreshëve të Greqisë, e folmja e Mandricës (në Bullgari) dhe ajo e shqiptarëve të Ukrainës në brigjet e detit Azov. Dialektet e gjuhës shqipe dallohen nga njëri-tjetri prej disa tipareve fonetike, gramatikore dhe leksikore. Gegërishtja ka zanore hundore, kurse toskërishtja ka vetëm zanore gojore. P.sh., në gegërishte shqiptohen me zanore hundore: *zâ, pê, hî, drû, sÿ* etj.; kurse në toskërishte me zanore gojore: *zë, pe, hi, dru, sy* etj.; shumë fjalë që në gegërishte kanë *n*, p.sh.: *zâni, sÿni, grûni, sÿni, pasuni, dashuni, zuni* etj., në toskërishte kanë *r*: *zëri, syri, gruri, lumturi, pasuri, zuri* etj. Në morfologji, dallimi kryesor është se gegërishtja ka infinitivin me *me* (me bâ), që është identik me infinitivin e shumë gjuhëve të Europës, kurse toskërishtja ka infinitivin me *për* (për të bërë), që është i ngjashëm me atë të disa gjuhëve të Ballkanit.

Dialektet e shqipes ndahen identikisht si gjermanishtja e lartë (Hochdeutsche) me gjermanishten e ulët (Plattdeutsche). Por dallimet midis dialekteve të shqipes janë më të vogla sesa të dialekteve të disa gjuhëve të tjera të Europës.

A, a

abborre [ʔ'ab:år:e] *subst.* **abborre, abborren, abborrar**
perkë (lloj peshku i ujërave të ëmbla)
 ▷ abborr/pinne – perkë e vogël

abonemang *subst.*
abonemangët, abonemang
abonim (në gazetë), (pajtim, parapagim (në gazetë))

abort [ab'år_t:] *subst.* **aborten, aborter**
dështim (abort, prishje barre)

absolut [absol'u:t] *adj.* **absolut, absolut, absoluta**
absolut, ~e, plotë (i, e) pakufizuar (i, e)

abstrakt [abstr'ak:t] *adj.* **abstrakt, abstrakt, abstrakta**
abstrakt, ~e (që del me anë të përgjithësimit mendor)

absurd [abs'ur:d] **absurd, absurt, absurda**
absurd, ~e (pakuftim (i, e))

acceleration *subst.*
acceleration, accelerationen, accelerationer
përshpejtim, nxitim

accelerera *verb* **accelererar, accelererade, accelererat, accelerera**
nxitoj (përshpejtoj, rrit shpejtësinë)

accent [aks'en:t] *subst.* **accent, accenten, accenter**
theks (i fjalës) aksenta

accepterar [aksept'e:rar] *verb*
accepterar, accepterade, accepterat, acceptera
pranoj (tumir, miratoj)

aceton [aset'å:n] *subst.* **aceton, acetonet**
aceton

ackord [ak'å:r_d] *subst.* **ackord, ackordet, ackord, ackorden**
akord, marrëveshje
 ▷ arbete på ackord – punoj me akord, punoj me normë
 ▷ ackords/arbete – punë me akord

adderar [ad'e:rar] *verb* **adderar, adderade, adderat, addera**
mbledh (shtoj, bashkoj numrat)

addition [adisj'o:n] *subst.* **addition, additionen, additioner**
mbledhje

adel ['a:del] *subst.* **adel, adeln**
fisnikëri

▷ samhällsklass som tidigare hade ärvda sociala förmåner – klasë shoqërore e fisnikëve që trashëgonte privilegje

adelsman *subst.* **adelsman, adelsmanen, adelsmän**
fisnik, ~u, bujar, ~i, patric, ~i, aristokrat, ~i

adjektiv [ʔ'ad:jekti:v] *subst.*
adjektiv, adjektivet, adjektiv, adjektiven
mbiemër

▷ en ordklass som anger egenskap (t ex "liten, röd, glad) – pjesë e ligjëratës që tregon një tipar (p.sh. vogël (i, e), kuq (i), kuqe (e), gëzuar (i, e))

adjö [aj'ö:] *interj.*
lamtumirë! (përshëndetje para se të ndahesh nga dikush)
 (mirë mbetsh!)

adopterar [adåpt'e:rar] *verb*
adopterar, adopterade, adopterat, adoptera
adoptoj

▷ även bildligt “göra till sin egen” –
edhe *fig.* bëj timin, përvetësoj
(birësoj, bijësoj)

adress [adr'es:] *subst.* **adressen,**
adresser

adresë

▷ uppgift om var någon
bor, bostad – të dhëna për
vendbanimin

adresserar [adres'e:rar] *verb*

adresserar, adresserade,
adresserat, adressera

adreso

▷ rikta (till), skriva adress på –
dërgoj; *tek.* drejtoj

advent [adv'en:t] *subst.* **adventet**

Kreshmët e Vogla

▷ de fyra veckorna före jul – katër
javët para Krishtlindjeve

adverb [adv'är:b] *subst.* **adverbet,**

adverb, adverbën

ndajfolje (*gram.*) pjesë e

pandryshueshme e ligjëratës

advokat [advok'a:t] *subst.* **advokat,**

advokaten, advokater

avokat

▷ juridiskt utbildad person som kan
hjälpa folk i rättsliga frågor – jurist
që ndihmon njerëzit për çështje
ligjore

affisch [af'isj:] *subst.* **affisch,**

affischen, affischer

afishe, shpallje

▷ ofta med reklam för något –
shpesh reklamë për diçka

affär [af'är:] *subst.* **affär, affären,**

afferer

marrëveshje ekonomike

▷ ekonomisk uppgörelse – punë,
biznes, veprimtari tregtare

afrikan [afrik'a:n] *subst.* **afrikan**

afrikanen afrikaner

afrikan

▷ person från Afrika – banor
vendas i Afrikës

afrikansk [afrik'a:nsk] *adj.*

afrikansk, afrikanskt, afrikanska
afrikan, ~e

▷ som är från el. avser Afrika – që
është nga Afrika ose që i përket
Afrikës

afton [²'af:tån] *subst.* **afton,**

aftonen, aftnar

mbrëmje

▷ högtidligt utom i vissa yttryck –
zakonisht në disa shprehje

agent [ag'en:t] *subst.* **agent,**

agenten, agenter

agjent (spion)

▷ agent/film – film policor

aggressiv [agres'i:v (el. 'ag:-)] *adj.*

aggressiv, aggressivt, aggressiva

agresiv, ~e

▷ han blir aggressiv när han dricker
sprit – ai bëhet agresiv kur pi pije
alkoolike

agn [ang:n] *subst.* **agn, agnet,**

agnen

bete för fisk

karrem

▷ sätta agn på kroken – vē
karremin në grep, koj grepin

aj [aj:] *interj.*

oh!

▷ utrop av smärta etc. – britmë,
thirrje nga dhimbja etj.

akrobat [akrob'a:t] *subst.* **akrobat,**

akrobaten, akrobater

akrobat

▷ person som kan utföra
svåra gymnastiska konster;
cirkuskonstnär – gjimnast i aftë,
që kryen ushtrime të vështira e të
ndërlikuara; artist cirku

akt [ak:t] *subst.* **akt, akten, akter**

akt

▷ vigselakt – akti i martesës, ceremoni martesore

akt _{II} [ak:t] *subst.* akt teat.

akt

▷ del av en teaterpjäs – pjesë e një veprë teatrale

aktar [ʔ'ak:tar] *verb* aktar, aktade, aktat, akta

ruaj (kujdesem për, mbroj)

▷ vara rädd om, vara försiktig med, skydda – kujdesem për, mbroj

aktar sig [ʔ'ak:tar_sej] *verb* akta sig, aktade, aktat, akta

ruhem

▷ vara på sin vakt, passa sig: ruhem, kujdesem, kam kujdes

aktie [ʔ'ak:tsie] *subst.* aktie, aktien, aktier

aksion

▷ andel i ett aktiebolag – pjesë, pronësi, pjesë në një shoqëri aksionare

▷ aktie/ägare – aksionar, zotërues aksionesh, ortak

aktie/bolag [ʔ'ak:tsiebo:la:g] *subst.*

~bolag, ~bolaget, ~bolag, ~bolagen

shoqëri aksionare (shoqëri me bashkëpronësi, shoqëri me kapital të përbashkët)

aktion [aksj'o:n] *subst.* aktion, aktionen, aktioner

veprim (aksion, aktivitet)

aktiv [ʔ'ak:ti:v] *adj.* aktiv, aktivt, aktiva aktiv, ~e (energjik, ~e, veprues, ~e)

aktivitet [aktivit'e:t] *subst.*

aktivitet, aktiviteten, aktiviteter, aktivitet

aktivitet (veprimtari)

aktsam [ʔ'ak:tsam:] *adj.* aktsam, aktsamt, aktsamma

kujdessh/ëm (i), ~me (e) zakon. për sende

akustik [akust'i:k] *subst.* **akustik, akustiskt, akustiska** **akustik, ~e**

▷ akustisk gitarr (gitarr utan elförstärkning) – kitarë akustike (kitarë joelektrike)

akut [ak'u:t] *adj.* **akut, akut, akuta** **akut, ~e, urgjent, ~e,** (ngutsh/ëm (i), ~me (e), shpejtë (i, e))

akuten [ak'u:ten] *namn*

urgjencë (lloj shërbimi spitalor)

▷ akutmottagningen på ett sjukhus vard. – reparti i ndihmës së shpejtë në një spital (në *ligj e përdit.*)

akvarium [ʔ'akv'a:ri:um] *subst.*

akvarium, akvariet, akvarier **akvarium**

al [a:l] *subst.* **al, alen, alar** **verr**

▷ lövträdet Alnus – druri Alnus

alban [alb'a:n] *subst.* **alban, albanen, albaner** **shqiptar, ~i**

▷ manlig) person från Albanien – shtetas i Shqipërisë; pjesëtar i popullit shqiptar

albanska [alb'a:nska] *subst.*

albanska, albanskan, albanskor **shqiptar/e, ~ja** (grua shqiptare)

Albanien [alb'a:nien] *namn*

Shqipëri

▷ Ett land i Europa – një vend në Europë

albansk [alb'a:nsk] *adj.* **albansk, albanskt, albanska** **shqip, ~e**

▷ som avser Albanien eller albanska språket – që është nga Shqipëria ose që ka të bëjë me Shqipërinë dhe me gjuhën shqipe

album [ʔ'al:bum] *subst.* **album, albumet, album, albumen**

samlingsbok (för fotografier, skivor etc.)

album

▷ frimärksalbum – album pullash postare

▷ skivalbum – album me disqe gramafoni

aldrig [²'al:drig] *adv.***kurrë**

▷ inte någon gång – kurrë (asnjëherë)

alert [al'är_t] *adj.* **alert, alert,**

alerta pigg, uppmärksam, pigg, uppmärksam

vigjilent, ~e (vëmendsh/ëm (i), ~me (e), syhapur

▷ vara på alerten (vara uppmärksam) – jam në gatishmëri (jam i vëmendshëm)

alfabet [²'al:fab:e:t] *subst.* **alfabet,**

alfabetet, alfabet, alfabeten

skrivtecknen i ett språk: "a, b, c" osv

alfabet (abëcë, ~ja)

alfabetisk [alfab'e:tisk] *adj.*

alfabetisk, alfabetiskt, alfabetiska alfabetik, ~e

▷ i alfabetisk ordning – sipas rendit alfabetik

alfabetisk [alfab'e:tisk] *adj.*

alfabetisk, alfabetiskt, alfabetiska alfabetik, ~e

▷ i alfabetisk ordning – sipas rendit alfabetik

alibi ['a:libi] *subst.* **alibi, alibit,**

alibin, alibina

alibi

▷ bevis för att man inte kan ha utfört ett brott (t ex genom att man inte var på platsen när brottet begicks) – ndodhje e një personi në një vend tjetër në çastin kur është kryer një krim

alkohol [²'al:kohå:l] *subst.* **alkohol,**

alkoholen

alkool

▷ dricka alkohol – pi alkool

alkoholist [alkohål'is:t] *subst.*

alkoholist, alkoholisten,

alkoholister

alkoolist (pijanec)

all [al:] pron **all, allt, alla**

gjithë (tërë, krejt)

▷ all mjölken – i gjithë qumështi

▷ allt brödet – (e) gjithë buka

alldaglig [²'al:da:glig] *adj.* **alldaglig,**

alldagligt, alldagliga

përditsh/ëm (i), ~me (e), rëndomtë (i, e)

▷ alldaglig händelse – ndodhi (ngjarje) e rëndomtë

aldeles [²'al:de(:)les] *adv.*

plotësisht (tërsisht, mjaft, tepër)

allergi [alärg'i:] *subst.* **allergi,**

allergien, allergier

alergji, ndjeshmëri

▷ kontaktallergi – alergji ndaj prekjes

allergisk [al'är:gisk] *adj.* **allergisk,**

allergiskt, allergiska

alergjik, ~e

allmän [²'al:men:] *adj.* **allmän,**

allmänt, allmänna

përditsh/ëm (i), ~me (e) (universal, ~e, përbashkët (i, e))

allmänhet [²'al:menhe:t] *subst.*

allmänhet, allmänheten.

publik, ~u

▷ alla människor; folk(et) – gjithë njerëzit, popull

▷ öppet för allmänheten – i/e hapur për të gjithë (për publikun e gjerë)

allra [²'al:ra] *adv.*

më... (nga të gjith/ë, ~a)

alls [al:s] *adv.*

aspak (dot, përgjithësisht)

▷ jag såg ingenting alls – unë nuk kam parë dot asgjë

all/sidig [²'al:si:dig] *adj.* **~sidig,**

~sidigt, ~sidiga

gjithansh/ëm (i), ~me (e) (plotë (i, e))

Allsvenskan [²'al:sven:skan] *namn*

skvadrat e kategorisë së parë të futbollit në Suedi

▷ den högsta serien i svensk fotboll – skuadrat e kategorisë së parë në futbollin suedez)

▷ spela i Allsvenskan – luaj në kategorinë e parë të futbollit suedez

all/sång [²'al:sång:] *subst.* ~sång, ~sången**këngë masash**

▷ sjunga allsång – këndoje këngë masash

alltför ['al:tfö:r] *adv.***tepër** (mjaft)

▷ alltför nära – tepër afër

alltid [²'al:ti(:)d] *adv.*

gjithmonë (gjithnjë, përherë, vazhdimisht)

▷ han var glad som alltid – ishte i gëzuar si gjithnjë

alltihop(a) [altih'o:p(a)] *pron.***gjithçka** (krejt)

▷ alltihop(a) är ditt fel! – gjithçka është gabimi yt!

allting ['al:ting] *pron.***gjithçka** (çdo gjë)**alltsamman(s)** [alts'am:an(s)]

pron

bashkarisht

▷ allt, alltihop(a) – të gjithë, krejt

alltså ['al:tsâ] *adv.*

pra (me pak fjalë, kështu pra)

allvar [²'al:va:r] *subst.* **allvar,****allvaret**

seriozitet (rëndësi)

allvarlig [²'al:va:r_lig] *adj.* **allvarlig,****allvarligt, allvarliga**

serioz, ~e (solemn, ~e, rëndë (i, e))

alm [al:m] *subst.* **alm, almen, almar vidh**

▷ trädet Ulmus glabra trädet Ulmus glabra – druri Ulmus glabra

almanacka [²'al:manak:a] *subst.***almanacka, almanackan,****almanackor****kalendar**

▷ väggalmanacka – kalendar muri

altare [²'al:tare] *subst.* **altare,****altaret, altaren, altarna****altar**

▷ ett slags bord i en kyrka från vilket prästen leder gudstjänsten – një lloj tryeze në kishë nga ku prifti drejton meshën

▷ altar/tjänst – meshë përpara altarit

alternativ [altär_nat'i:v (el. 'al:-)] *adj.* **alternativ, alternativt,****alternativa****alternativ, ~e**

▷ ett alternativt förslag – një propozim alternativ

amatör [amat'ö:r] *subst.* **amatör,****amatören, amatörer,****amator**

▷ amatör/idrott – sportdashës

ambasad [ambas'a:d] *subst.***ambasad, ambassaden,****ambassader****ambasadë**

▷ albanska ambassaden i

Stockholm – ambasada e

Shqipërisë në Stokholm

ambasadör [ambasad'ö:r] *subst.***ambasadör, ambasadören,****ambasadörer****ambasador**

▷ diplomat som är chef för en

ambasad – diplomat që është kreu i një ambasade

ambition [ambisj'o:n] *subst.***ambition, ambitionen,**

ambitioner stark önskan (att lyckas)

ambicie (dëshirë e fortë)

▷ det är min ambition att göra ett bra lexikon för barn – dëshira ime është të hartoj një fjalor të mirë për fëmijë

ambitiös [ambisj'ö:s] *adj.* **ambitiös, ambitiöst, ambitiösa ambicioz, ~e**

▷ en ambitiös elev – një nxënës ambicioz

ambulans [ambul'an:s (el. -'ang:s)] *subst.* **ambulans, ambulansen, ambulanser**

autoambulancë

▷ fordon som transporterar sjuka – veturë e ndihmës së shpejtë

amen ['am:en] *interj.*

amin!

slutord efter en bön – fjala e fundit pas lutjes (ashtu qoftë!)

amiral [amir'a:l] *subst.* **amiral, amiralen, amiraler admiral**

▷ amiralgrad – gradë admirali

ammarr [²'am:ar] *verb* **ammarr, ammade, ammat, amma mëkoj**

▷ ge mjölk ur bröstet, ge di (om människor) – mëkoj (për njerëzit) (i) jap qumësht, ushqej me gji, tajit

ammunition [amunisj'o:n] *subst.* **ammunition, ammunitionen**

(allt som behövs för att skjuta med eldvapen (kulor, krut etc.))

municion

amnesti [amnest'i:] *subst.* **amnesti, amnestien, amnestier amnisti**

▷ allmän benådning, frisläppande (av fångar) – falje e përgjithshme, lirim i të burgosurve

▷ bevilja amnesti – miratoj një amnisti

amputerar [amput'e:rar] *verb* **amputerar, amputerade, amputerat, amputera amputoj**

▷ operera bort (t ex ett ben – pres një gjymtyrë (në mënyrë kirurgjikale)

▷ amputation – amputim, prerje (në kirurgji) e një gjymtyrë

analfabet [analfab'e:t] *subst.*

analfabet, analfabeten, analfabeter analfabet

▷ person som varken kan läsa eller skriva – person që nuk mund të lexojë ose të shkruaj

analys [anal'y:s] *subst.* **analys, analysen, analyser analizë** (shqyrtim)

▷ noggrann undersökning – hetim i kujdesshëm

▷ kemisk analys – analizë kimike

analyserar [analys'e:rar] *verb* **analyserar, analyserade, analyserat, analysera analizoj**

▷ noggrant undersöka – shqyrtoj me kujdes

ananas [²'an:anas] *subst.* **ananas, ananasen, ananas, ananasen ananas**

▷ en tropisk frukt – një pemë tropikale

anatomi [anatâm'i:] *subst.* **anatomi, anatomien anatomi**

▷ läran om organismers byggnad – studimi i ndërtimit të organizmave

and [an:d] *subst.* **and, anden, änder rosë e egër**

▷ sjöfågel av släktet Anas – zog deti nga familja Anas

anda [²'an:da] *subst.* **anda, andan stämning, atmosfär**

frymë (atmosferë)

▷ god anda – atmosferë e mirë

andas [2'an:das] *verb* **andas, andades, andats, andas marr frymë**

▷ andas in – marr frymë (brenda)

▷ andas ut – nxjerr frymë (jashtë)

▷ andas djupt – marr frymë thellë

ande [2'an:de] *subst.* **ande, anden, andar**

shpirt (fantazmë)

▷ den helige Ande – shpirt i shenjtë

▷ ond ande – shpirtlig, shpirtkeq

ande/dräkt [2'an:dedrek:t] *subst.*

~dräkt, ~dräkten

frymë, erë (e gojës)

▷ luft som man andas – ajri që thithim e nxjerrim nga mushkëritë

▷ dålig andedräkt – erë e keqe nga goja

andel [2'an:de:l] *subst.* **andel, andelen, andelar**

pjesë (porcion, pjesëmarrje)

▷ procent/andel – pjesë në përqindje

▷ andels/hus – godinë në bashkëpronësi

andetag [2'an:deta:g] *subst.*

andetag, andetaget, andetag, andetagen

frymëmarrje

▷ dra ett djupt andetag! – merr frymë thellë!

andfådd [2'an:dfåd:] *adj.* **andfådd,**

andfått, andfådda

pa frymë

andning [2'an:dning] *subst.*

andning, andningen

frymëmarrje

▷ konstgjord andning – frymëmarrje artificiale

andra [2'an:dra] *räkn.* **andra, andre dytë (i, e)**

▷ andra gången – herën e dytë

▷ hamna på andra plats – dal në vendin e dytë

anfall [2'an:fal:] *subst.* **anfall, anfallet, anfall, anfallen**

sulm (mësymje, vërsulje)

▷ fientligt anfall – sulm armiqësor

▷ bombanfall – sulm me bomba

anfaller [2'an:fal:er] *verb* **anfaller, anföll, anfallit, anfall, anfalla**

sulmoj (mësyj, turrem (me hov))

anger [2'an:je:r] *verb* **anger, angav, angett, ange**

deklaroj (bëj të ditur, bëj të njohur)

angelägen [2'an:jelä:gen] *adj*

angelägen, angeläget, angelägna dëshiruar (i, e) (etur (i, e))

angenäm [2'an:jenä:m] *adj.*

angenäm, angenämt, angenäma kändsh/ëm (i), ~me (e) (zyrt. pëlqyesh/ëm (i), ~me (e))

▷ en angenäm överraskning – një surprizë e këndshme

angrepp [2'an:grep:] *subst.* **angrepp, angreppet, angrepp, angreppen**

sulm (mësymje; dëmtim, shkatërrim)

angriper [2'an:gri:per] *verb*

angriper, angrep, angripit, angrip, angripa

sulmoj

▷ angriper även om rost, skadeinsekter etc. – edhe për ndryshkun, insektet dëmtuese etj.

anhåller [2'an:hål:er] *verb* **anhåller, anhöll, anhällit, anhåll, anhålla**

kërkoj

▷ be, begära – lutem, drejtohem me një kërkesë

anhängare [2'an:heng:are]

subst. **anhängare, anhängaren, anhängare, ~na**

adhurues, ~i

▷ sympatisör, meningsfrände
– ithtar, pasues, përkrahës,
simpatizant

anhörig [ʔ'an:hö:rig] *subst.* **anhörig,**
anhöriga

afërm (i), afërme (e)

▷ nära anhörig – farefis i afërt,
pjesëtar i familjes

aning [ʔ'a:ning] *subst.* **aning,**
aningen, aningar

ide

▷ föreställning; misstanke,
förkänsla – mendim, nocion,
parandjenjë
jag har ingen aning om vad det
kostar – as që e kam idenë se sa
kushton kjo

anka [ʔ'ang:ka] *subst.* **anka, ankan,**
ankor

rosë

▷ ank/damm – pellg uji për rosa

ankare [ʔ'ang:kare] *subst.* **ankare,**
ankaret, ankare, ankarna
spirancë

▷ kasta ankar – hedh spirancën
▷ redskap som sänks ner till botten
för att hindra en båt från att driva
– mjet që është ulur në tokë për të
parandaluar lëvizjen e një anijeje

ankel [ʔ'ang:kel] *subst.* **ankel,**
ankeln, anklar

nyell (kyç i këmbës, nyje e këmbës)

anklagar [ʔ'an:kla:gar] *verb*

anklagar, anklagade, anklagat,
anklaga

akuzoj (fajësoj, padit)

▷ den anklagade – akuzuar, ~i (i)

anknytning [ʔ'an:kny:tning] *subst.*
anknytning, anknytningen,

anknytningar

lidhje (bashkim, integrim)

▷ frågor med anknytning till idrott –
çështje që lidhen me sportin

ankommer [ʔ'an:kâm:er] *verb*

ankommer, ankom, ankommit,
ankom, ankomma

arrij (për trenat, anijet etj.)

▷ tåget ankommer 15:35 – treni
mbërrin në orën 15:35

ankomst [ʔ'an:kâm:st] *subst.*

ankomst, ankomsten, ankomster
mbërritje (ardhje, arritje)

▷ ankomst/tid – koha e mbërritjes

▷ ankomst/hall – sallë e pritjes (së
trenit)

anlag [ʔ'an:la:g] *subst.* **anlag,**

anlaget, anlag, anlagen

prirje (talent, dhunti, tendencë)

anledning [ʔ'an:le:dning] *subst.*

anledning, anledningen,
anledningar

arsye (shkak, motiv, bazë)

▷ av någon anledning – për ndonjë
shkak, për ndonjë arsyë

anländer [ʔ'an:len:der] *verb*

anländer, anlände, anlönt, anländ,
anlända

mbërrij (arrij, vij)

▷ vi anlände till Prishtina på
morgonen – arritëm në mëngjes në
Prishtinë

anmäler [ʔ'an:mä:ler] *verb* **anmäler,**

anmälde, anmält, anmäl, anmäla
lajmëroj (denoncoj, raportoj,

deklaroj)

▷ anmäla en stöld – denoncoj një
vjedhje

▷ han anmälde sin granne för
polisen – ai e denoncoi fqinjën e vet
në polici

anmärker [ʔ'an:mär:ker] *verb*

anmärker, anmärkte, anmärkt,
anmärk, anmärka

bëj vërejtje

▷ du bara anmärker på allting! – ti
vetëm bën vërejtje për gjithçka!

anmärkning [2'an:mär:kning] *subst.*

anmärkning, anmärkningen, anmärkningar

vërejtje (kritikë)

▷ fungera utan anmärkning – punon kënaqshëm

anmärknings/värd

[2'an:märkningsvä:r_d] *adj.* ~värt,

~värda

rëndësish/ëm (i), ~me (e)

annan [2'an:an] *pron.* **annan, annat, andra**

tjetër (të tjerë, të tjera)

▷ med andra ord – me fjalë të tjera

▷ på andra håll – në vende të tjera

▷ på andra sidan (om) huset – nga ana tjetër e shtëpisë

annandag [2'an:anda:g] *subst.*

annandag, annandagen,

annandagar

dita e dytë pas Krishtlindjeve,

Pashkëve dhe Rrëshajave

▷ annandag jul – dita e dytë pas

Krishtlindjeve

annanstans [2'an:anstan:s] *adv.*

tjetërkund (gjetiu, gjetskë)

▷ någon annanstans – gjetiu, në

ndonjë vend tjetër, diku tjetër

annars [2'an:ar_s] *adv.*

përndryshe (në të kundërt)

▷ skynda dig, annars missar vi

tåget! – nxito, përndryshe do të na ikë treni!

annons [an'ån:s] *subst.* **annons,**

annonsen, annonser

shpallje (njoftim, lajmërim)

▷ sätta in en annons – ngjit një

shpallje

▷ dödsannons – lajmërim vdekjeje

annonserar [anåns'e:rar] *verb*

annonserar, annonserade,

annonserat, annonsera

shpall (njoftoj, lajmëroj)

annorlunda [2'an:or_lun:da] *adj.*

ndrysh/ëm (i), ~me (e) (tjetërsoj, ndryshe)

▷ ett annorlunda samhälle – një shoqëri e ndryshme, një shoqëri tjetërsoj

anonym [anon'y:m] *adj.* **anonym,**

anonymt, anonyma

anonim, ~e (panjohur (i, e), paemër (i, e))

▷ insändaren vill vara anonym – dërguesi dëshiron të jetë anonim

▷ anonyma brev – letër anonime

ansats [2'an:sat:s] *subst.* **ansats,**

ansatsen, ansatser

përpjekje

hon gjorde ingen ansats att hjälpa

mig – ajo nuk bëri asnjë përpjekje

për të më ndihmuar

anser [2'an:se:r] *verb* **anser, ansåg,**

ansett, anse

konsideroj (mendoj, besoj, jam i/e mendimit se)

▷ jag anser att saken är utagerad –

mendoj se kjo punë është zgjidhur

anseende [2'an:se:ende] *subst.*

anseende, anseendet

autoritet (famë, zë, reputacion, respekt)

▷ ha gott anseende – me zë, me

famë, me nam të mirë

ansikte [2'an:sik:te] *subst.* **ansikte,**

ansiktet, ansikten, ansiktena

fytyrë (faqe, çehre)

ansjovis [ansj'o:vis] *subst.*

ansjovis, ansjovisen, ansjovisar

lloj sardeleje e konservuar me kripë e erëza

anslag [2'an:sla:g] *subst.* **anslag,**

anslaget, anslag, anslagen

subvencion (donacion, grant)

▷ begära anslag till (el. för) ett

projekt – kërkoj subvencionim për

një projekt

ansluter [2'an:slu:ter] *verb*
ansluter, **anslöt, anslutit, anslut,**
ansluta

anëtarësoj (fut, bashkoj me, lidh me)

anslår [2'an:slå:r] *verb* **anslår,**
anslog, anslagit, anslå
vë (var (një shpallje))

anspråk [2'an:språ:k] *subst.*
anspråk, anspråket, anspråk,
anspråken

synim (pretendim, kërkesë)

▷ vi ställer stora anspråk på utbildningen – ne kemi synime të mëdha për arsimin

anstalt [2'an:stal:t] *subst.* **anstalt,**
anstalten, anstalter
institucion (ent)

▷ bli intagen på anstalt – i/e futur në burg, i/e burgosur

▷ sluten anstalt – burg, institucion i mbyllur

▷ rättsmedicinsk anstalt – institut i mjekësisë gjyqësore

ansträngning [2'an:streng:ning] *subst.* **ansträngning,**
ansträngningen, ~ar

përpkjke (mund)

▷ med gemensamma ansträngningar – me përpkjke të përbashkëta

anställer [2'an:stel:er] *verb*
anställer, anställde, anställt,
anställ, anställa

punësoj

▷ han är anställd som svarvare – ai është i punësuar si tornitor

anställd [2'an:stel:d] *adj.* **anställd,**
anställda
punësuar (i, e)

▷ tillvarata de anställdas intressen – mbroj interesat e të punësuarve

anständig [2'an:sten:dig] *adj.* **anständig, anständigt,**
anständiga

denjë (i, e) (përshtatsh/ëm (i), ~me (e), arsyesh/ëm (i), ~me (e), drejtë (i, e), korrekt, ~e, ndersh/ëm (i), ~me (e))

▷ en anständig lön – një pagë e përshtatshme

ansvar [2'an:sva:r] *subst.* **ansvar,**
ansvaret
përgjegjësi

▷ ta ansvar för ett beslut – marr përgjegjësi për një vendim

▷ ta på sig hela ansvaret – marr përsipër gjithë përgjegjësinë

ansvarar [2'an:sva:rar] *verb*
ansvarar, ansvarade, ansvarat,
ansvara

përgjigjem (kam përgjegjësi (për))

▷ landstinget ansvarar för sjukvården – këshilli i komunës përgjigjet për shëndetësinë

ansvarig [2'an:sva:rig] *adj.*

ansvarig, ansvarigt, ansvariga
përgjegjës, ~e (përgjegjsh/ëm (i), ~me (e))

▷ ansvarig utgivare – botues përgjegjës

ansöker [2'an:sö:ker] *verb* **ansöker,**
ansökte, ansökt, ansök, ansöka

kërkoj (paraqes një kërkesë me shkrim, dorëzoj (parashtroj) një kërkesë me shkrim)

▷ ansöka om medborgarskap – kërkoj të drejtë shtetësie

ansökan [2'an:sö:kan] *subst.*

ansökan, ansökan, ansökningar
kërkesë (lutje (me shkrim))

▷ lägga in en ansökan om lån – paraqes një kërkesë për kredi

▷ avskedsansökan – kërkesë për dorëheqje

▷ låneansökan – kërkesë për kredi

antagligen [2'an:ta:gligen] *adv.*

siç duket (ka të ngjarë, ka mundësi, mundet që)

antal [2'an:ta:l] *subst.* **antal, antalet,**

antal, antalen

numër (sasi)

▷ ett stort antal människor – një numër i madh njerëzish

▷ antalet bostäder minskar – numri i banesave po zvogëlohet

antecknar [2'an:tek:nar] *verb*

antecknar, antecknade,

antecknat, anteckna

mbaj shënim, regjistrohem

anteckning [2'an:tek:ning] *subst.*

anteckning, anteckningen,
anteckningar

shënim, të mbajturit shënim

(përkujtesë, promemorie

▷ göra anteckningar – marr shënime

▷ minnesanteckning – shënime kujtimesth, kujtime

▷ antecknings/bok – fletore shënimesh

antenn [ant'en:] *subst.* **antenn,**

antennen, antenner

antenë (edhe për brirthat në kokën e disa kandrrave)

▷ TV-antenn – antenë e televizorit

antik [ant'i:k] *adj.* **antik, antikt,**

antika

▷ en antik byrå – një komo antike

antik, ~e (lashtë (i, e))

antiken [ant'i:ken] *subst.* **antiken,**

antiken

lashtësi (antikitet, periudhë antike)

antikvariat [antikvari'a:t] *subst.*

antikvariat, antikariatet,

antikariatien

antikuariat

▷ bokhandel som köper och säljer (värdefulla) begagnade böcker –

librari ku blihen dhe shiten libra të vjetër (me vlerë)

antingen [2'an:tingen] *konj.*

ose, apo

▷ antingen du eller jag – ose ti, ose unë, ti ose unë

antyder [2'an:ty:der] *verb*

antyder, antydde, antytt, antyd,
antya

aludoj (lë të kuptohet)

antänder [2'an:ten:der] *verb*

antänder, antände, antänt,

antänd, antända

vë zjarr (ndez, djeg)

anvisning [2'an:vi:sning] *subst.*

anvisning, anvisningen,
anvisningar

udhëzim (rekomandim, këshillë)

▷ råd och anvisningar – këshilla dhe rekomandime

använder [2'an:ven:der] *verb*

använder, använde, använt,

använd, använda

përdor (shfrytëzoi)

▷ använd bilbältet! – përdor rripin e veturës!

▷ använda sig av en ny metod – përdor një metodë të re

apa [2'a:pa] *subst.* **apa, apan, apor**

majmun (edhe *fig.* person që shkërben (imiton))

apelsin [apels'i:n] *subst.* **apelsin,**

apelsinen, apelsiner

portokall

▷ apelsin/juice – lëng portokalli

▷ apelsin/marmelad – marmelatë portokalli

apostrof [apostr'â:f] *subst.*

apostrof, apostrofen, apostrofer

apostrof

apotek [apot'e:k] *subst.* **apotek,**

apoteket, apotek, apoteken

barnatore, farmaci

apparat [apar'a:t] *subst.* **apparat, apparaten, apparater** **apparat aparat** (instrument; makineri

▷ elektroniska apparater – aparate elektronike

▷ den byråkratiska apparaten – aparat burokratik

applåd [apl'å:d] *subst.* **applåd, applåden, applåder duartrokitje**

applåderar [aplåd'e:rar] *verb* **applåderar, applåderade, applåderat, applådera duartrokas**

▷ publiken applåderade villigt – publiku duartrokiste me gëzim

aprikos [aprik'o:s] *subst.* **aprikos, aprikosen, aprikoser kajsi** (frutë e pemës *Prunus armenica*)

april [apr'il:] *subst.* årets fjärde månad **prill**

apropå [aprop'å:] *prep.*

atëherë (meqë ra fjala për)

aptit [apt'i:t] *subst.* **aptit, aptiten oreks** (dëshirë e madhe (për diçka), të ngrënët me shije, ëndje për të ngrënë)

arab [ar'a:b] *subst.* **arab, araben, araber, araberna**

arab (person që i përket një populli arabishtfolës)

arbetar [²'ar:be:tar] *verb* **arbetar, arbetade, arbetat, arbeta**

punoj (veproj, bëj (kryej) një punë)

▷ arbeta på fabrik – punoj në fabrikë

arbetare [²'ar:be:tare] *subst.*

arbetare, arbetaren, arbetare, arbetarna

punëtor (person që kryen punë fizike)

▷ industriarbetare – punëtor në industri
▷ byggnadsarbetare – punëtor ndërtimi

▷ kulturarbetare – punëtor në lëmin e kulturës

arbete [²'ar:be:te] *subst.* **arbete, arbetet, arbeten, arbetena punë, shërbim** (punësim, mjeshtëri)

▷ söka arbete – kërkoi punë

arbetsam [²'ar:be:tsam:]

adj. **arbetsam, arbetsamt, arbetsamma**

mundimsh/ëm (i), ~me (e) (lodhsh/ëm (i), ~me (e), rëndë (i, e))

▷ jag har haft en arbetsam vecka – kam patur një javë të lodhshme

arbets/förmedling

[²'ar:be:tsförme:dling] *subst.*

~förmedling, ~förmedlingen, ~förmedlingar

zyrë pune

▷ Arbetsförmedlingen

informerar också om läget på arbetsmarknaden – Zyra e punës informon gjithashtu edhe për gjendjen në tregun e punës.

arbets/givare [²'ar:be:tsji:vare]

subst. **~givare, ~givaren, ~givare, ~givarna**

punëdhënës

▷ arbetsgivar/uppgift – raport vjetor i punëdhënësit

▷ Arbetsgivare/föreningen – Shoqata e Punëdhënësve

arbetslös [²'ar:be:tslö:s] *adj.*

arbetslös, arbetslöst, arbetslösa papunë (i, e)

▷ bli arbetslös – mbetem pa punë

▷ gå arbetslös – mbetem pa punë

arbets/marknad

[²'ar:be:tsmar:knad] *subst.*

~marknad, ~marknaden,

~marknader

tregu i punës

▷ arbetsmarknadens parter – palë në tregun e punës

▷ på arbetsmarknaden – në tregun e punës

arbets/plats [²'ar:be:tsplat:s]

subst. ~plats, ~platsen, ~platser
vend pune (punë)

arg [ar:] *adj.* arg, argt, arga

indinjuar (i, e) (zemëruar (i, e),
egërsuar (i, e))

▷ varför blev hon arg på dig? –
pse u zemërua ajo me ty?

▷ en arg hund – një qen i egërsuar

argument [argum'en:t] *subst.*

argument, argumentet,

argument, argumenten

argument (arsye, shkak)

aria ['a:rja] *sust.* aria, arian, arior

arie (pjesë e një opere ose
operete)

▷ operaaria – arie opere

arkitekt [arkit'ek:t] *subst.* arkitekt,

arkitekten, arkitekter

arkitekt

▷ inrednings/arkitekt – arkitekt
interierësh, arkitekt për mjediset e
brendshme

arkiv [ark'i:v] *subst.* arkiv, arkivet,

arkiv, arkiven

arkiv

▷ landsarkiv – arkiv shteti

arm [ar:m] *subst.* arm, armen,

armar

krah

▷ gå arm i arm – shkoj dorë për
dore, eci krah për krah

arm/band [²'ar:mban:d] *subst.*

~band, ~bandet, ~band, ~banden
byzlyk

armbands/ur [²'ar:mbandsu:r]

subst. ~ur, ~uret, ~ur, ~en
orë dore

armé [arm'e:] *subst.* armé, armén,

arméer

ushtri

▷ armén, marinen och flygvapnet
– ushtri, flotë detare dhe ajrore

arm/håla [²'ar:mhå:la] *subst.* ~håla,

~hålan, ~hålör

sqetull

arom [ar'å:m] *subst.* arom, aromen,

aromer

aromë (në lidhje me diçka që
hahet) erë e mirë))

arrangemang [aransjem'ang:]

subst. arrangemang,

arrangemanget, arrangemangen

shfaqje (veprimtari, aktivitet)

arrangerar [aransj'e:rar]

verb arrangerar, arrangerade,
arrangerat, arrangerar

përgatit (organizoj, planifikoj)

arrangör [aransj'ö:r] *subst.*

arrangör, arrangören, arrangörer

aranzhues (organizues,
organizator)

▷ klubben står som arrangör för
tävlingen – klubi është organizator
i garës

arrest [ar'es:t] *subst.* arrest,

arresten, arrester

arrest (vend arresti, paraburgim)

▷ arrest/lokal – ndërtesë
ku mbahen të arrestuarit (të
paraburgosurit)

▷ husarrest – arrest shtëpie

▷ arrest/lokal – ndërtesë
ku mbahen të arrestuarit (të
paraburgosurit)

arresterar [arest'e:rar] *verb* arresterar,

arresterade, arresterat, arresterar

arrestoj, paraburgos (për kushte
josuedeze)

arrogant [arog'an:t] *adj.* arrogant,

arrogant, arroganta

arrogant, ~e

▷ ett arrogant svar – një përgjigje
arrogante

arsle [²'ar_s:le el.²'ar_s:el] *subst.* arslle,

arslet, arslen

bythë (në *ligj e përdit.*; me përç. edhe për njerëz) (prapanicë, të ndenjura)

art [a:r_t] *subst.* **art, arten, arter lloj** (soj, tip, farë)

▷ huset är unikt i sin art – shtëpia është unike në llojin e vet

artig [ʔ'a:r_tig] *adj.* **artig, artigt, artiga sjellsh/ëm (i), ~me (e)** (njerëzish/ëm (i), ~me (e))

▷ artighet – mirësjellje, njerëzi

artikel [ar_t'ik:el] *subst.* **artikel, artikeln, artiklar artikull**

▷ skriva en artikel i tidningen – shkruaj një artikull për gazetën

▷ tidningsartikel – artikull gazete

▷ artikel/serie – seri artikujsh

artilleri [ar_tiler'i:] *subst.* **artilleri, artilleriet**

artileri (tërësi armësh luftarake të rënda)

artist [ar_t'is:t] *subst.* **artist, artisten, artister**

artist (aktor)

▷ artisteri – punë artistike, punë mjeshtri, mjeshtri

arton [ʔ'a:r_tån] *räkn.*

tetëmbëdhjetë (18)

▷ artonde – tetëmbëdhjetë/ë, ~i (i)

artär [ar_t'ä:r] *subst.* **artär, artären, artärer**

arterie (enë gjaku)

arv [ar:v] *subst.* **arv, arvet, arv, arven trashëgim** (trashëgimi)

▷ gården gick i arv från far till son – prona kaloi në trashëgim nga i ati tek i biri

▷ arv och miljö – trashëgimia dhe mjedisi

asfalt [ʔ'as:fal:t] *subst.* **asfalt, asfalten bitum, asfalt**

asfalterar [asfalt'e:rar] *verb*

asfalterar, asfalterade, asfalterat, asfaltera

bitumoj (asfaltoj, shtroj me asfalt)

asiat [asi'a:t] *subst.* **asiat, asiaten, asiater**

aziatik, ~u (banor i Azisë)

asiatisk [asi'a:tisk] *adj.* **asiatisk, asiatiskt, asiatiska**

aziatik, ~e (që është nga Azia ose që i përket Azisë)

ask [as:k] *subst.* **ask, asken, askar kutizë**

▷ en ask tändstickor – një kuti me shkrepëse

▷ tändsticksask – kuti shkrepësesh

asp [as:p] *subst.* **asp, aspen, aspar plep i egër** (druri *Populus tremula*)

aspekt [asp'ek:t] *subst.* **aspekt, aspekten, aspekter**

aspekt (pikëpamje, këndvështrim)

▷ behandla en fråga ur olika aspekter – trajtoj një çështje nga këndvështrime të ndryshme

assiett [asj'et:] *subst.* **assiett, assietten, assietter pjatëz**

assistent [asist'en:t] *subst.*

assistent, assistenten,

assistenter

asistent (ndihmës, bashkëpunëtor, nëpunës, zëvendës)

▷ socialassistent – punonjës social

▷ direktörsassistent – ndihmësdrejtor, nëndrejtor

association [asosiasj'o:n] *subst.*

association, associationen,

associationer

shoqatë

▷ associations/förmåga – aftësi për të krijuar shoqata

astma [ʔas:tma] *subst.* **astma, astman**
astmë (shpirrë, gulçim, sëmundje
 alergjike që shfaqet me shqetësime
 në frymëmarrje)

▷ astma/anfall – krizë astme

astrologji [astrolåg'i:] *subst.*

astrologi, astrologien

astrologji

astronaut [astron'a_ot] *subst.*

astronaut, astronauten,

astronauter

astronaut

asyl [as'y:l] *subst.* **asyl, asylen,**

asyler

strehim (mbrojtje)

▷ söka (el. begära) (politisk) asyl –
 kërkuj strehim (politik)

▷ få asyl – fitoj strehim politik

ateist [ate'is:t] *subst.* **ateist,**

ateisten, ateister

ateist (ai/ajo që nuk beson në zot,
 pafe (i, e)

ateljé [atelj'e:] *subst.* **ateljé, ateljén,**

ateljéer

atelier (studio pune për artistët)

atlas ['at:las] *subst.* **atlas, atlasen,**

atlaser

atlas

▷ världsatlas – atlas i botës

atmosfär [atmosf'ä:r] *subst.*

atmosfär, atmosfären, atmosfärer

atmosferë

▷ jordatmosfär – atmosfera e Tokës

atom [at'å:m] *subst.* **atom, atomen,**

atomer

atom (grimca më e vogël e çdo
 elementi kimik); edhe si parashtesë
 në fjalët e përbëra në kuptimin
 “energji bërthamore”)

atom/bomb [ʔat'å:mbåm:b] *subst.*

~bomb, ~bomben, ~bomber

bomba atomike (bombë me
 mbushje bërthamore)

attack [at'ak:] *subst.* **attack,**

attacken, attacker jämför “anfall”

sulm (edhe për sëmundje akute)

(mësymje, atak)

▷ flygattack – sulm ajror

▷ hjärtattack – sulm (atak) në
 zemër, krizë zemre

attackerar [atak'e:rar] *verb*

attackerar, attackerade,

attackerat, attackera

sulmoj (mësyj, atakoj)

attentat [atent'a:t] *subst.* **attentat,**

attentatet, attentat, attentaten

atentat

attityd [atit'y:d] *subst.* **attityd,**

attityden, attityder

qëndrim (sjellje, pikëpamje)

▷ attityd/förändring – ndryshim
 qëndrimi (sjelljeje)

attraktiv [atrakt'i:v (el. 'at:-)] *adj.*

attraktiv, attraktivt, attraktiva

tërheqës, ~e (joshës, ~e, atraktiv,
 ~e)

augusti [a_og'us:ti] *subst.*

gusht (muaji i tetë i vitit)

auktion [a_oksjo'n] *subst.* **auktion,**

auktionen, auktioner

ankand

▷ köpa på exekutiv auktion – blej
 në një ankand detyrimi

auktoritet [a_oktorit'e:t] *subst.*

auktoritet, auktoriteten,

auktoriteter

autoritet (person që nderohet
 (respektohet))

australisk [a_ostr'a:lisk]

adj. **australisk, australiskt,**

australiska

australian, ~e (që është nga

Australia ose i përket Australisë)

autograf [a_otogr'a:f] *subst.*

autograf, autografen, autografer

autograf (nënshkrim, firmosje)

automat [a_otom'a:t] *subst.*

automat, automaten, automater

automat (makinë apo aparat që punon në mënyrë automatike)

▷ kaffeautomat – automat për kafe

▷ spelautomat – automat argëtimi

▷ automat/svarv – tornu automatike

automatisk [a_otom'a:tisk]

adj. **automatisk, automatiskt,**

automatiska

automatik, ~e (vetëveprues, ~e, mekanik, ~e)

▷ automatisk växellåda – kuti

shpejtësie automatike, kamio

automatike

av [a:v] *prep.*

nga, prej

anger upphov till sak eller händelse (shpreh prejardhjen e diçkaje)

▷ tavlan är målad av Chagall –

tabloja është piktuar nga Shagali

▷ av en slump – rastësisht

av [a:v] *adv.* användning:

verbpartikel; anger avbrott i ett förlopp

(pjesëz foljore)

▷ blåsa av en tävling – i bie bilbilit

për të shënuar përfundimin e një gare

▷ stänga av en kran – mbyll

rubinetin e çezmës

avancerad [avans'e:rad] *adj.*

avancerad, avancerat,

avancerade

avancuar (i, e) (zhvilluar (i, e),

përsosur (i, e), sofistikuuar (i, e);

guximsh/ëm (i), ~me (e)

▷ avancerad utrustning – pajisje e sofistikuuar

▷ avancerad flygning – akrobaci

ajrore e guximshme

avbeställer [²'a:vbestel:er]

verb **avbeställer, avbeställde,**

avbeställt, avbeställ, ~a

anuloj (shfuqizoj, zhvleftësoj, prish,

nuk e lejoj të bëhet, kthej mbrapsht

▷ avbeställning – shfuqizim,

anulim, zhvleftësim

▷ avbeställningskydd – sigurim

nga anulimi

avbetalning [²'a:vbetal:ning] *subst.*

avbetalning, avbetalningen,

avbetalnin

pagesë me këste

▷ köpa på avbetalning – blej me këste

avbrott [²'a:vbråt:] *subst.* **avbrott,**

avbrottet, avbrott, avbrotten

ndërprerje (ndalim, pauzë)

▷ strömavbrott – ndërprerje e energjisë elektrike

avbryter [²'a:vbyr:ter] *verb*

avbryter, avbröt, avbrutit, avbryt,

avbryta

ndërpres (ndaloj, ndal)

▷ vi fortsatte vår avbrutna resa –

ne vijuaam udhëtimin e ndërprerë

av/bytare [²'a:vby:tare] *subst.*

~bytare, ~bytaren, ~bytare,

~bytarna

zëvendës (zëvendësues, person

që zëvendëson përkohësisht një

person tjetër në punë)

avdelning [²'a:vde:ning] *subst.*

avdelning, avdelningen,

avdelningar

repart (për lokalim, personelin

ose veprimtarinë) (sektor, drejtori

(në një ndërmarrje, spital ose në

shërbimin civil))

▷ sjukavdelning – repart i të

sëmurëve

▷ kirurgisk avdelning – repart i

kirurgjisë

avdrag [²'a:vdra:g] *subst.* **avdrag,**

avdraget, avdrag, avdragen

ndalje (zbritje (nga paga))

- ▷ skatteavdrag – zbritje e tatimeve
- ▷ reseavdrag – ndalesë në pagë për udhëtimin nga dhe për në punë
- ▷ avdrags/rätt – e drejtë e zbritjeve (në taksa)

avdunstar [²'a:vdun:star]

verb **avdunstar, avdunstade, avdunstat, avdunsta avulloj** (avullon, bëhet gaz ose avull)

- ▷ vattnet avdunstade snabbt i värmen – uji avulloi shpejt nga nxehtësia

aveny [aven'y:] *subst.* **aveny, avenyn, avenyer**

shëtitore (rrugë e gjerë me pemë a drunj anash)

avfall [²'a:vfal:] *subst.* **avfall, avfallet**

mbeturina (hedhurina, lëmishte, plehra)

- ▷ samla avfall i sopsäckar – mbledh mbeturinat në thasët e plehrave
- ▷ radioaktivt avfall – mbeturina radioaktive

avfart [²'a:vfa:r_t] *subst.* **avfart, avfarten, avfarter**

dalje (e veturës) nga rruga))

avföring [²'a:vfö:ring] *subst.*

avföring, avföringen, avföringar

jashtëqitje (të pëgëra, mut)

- ▷ blod i avföringen – gjak në jashtëqitje

▷ avföringsmedel – klizmë, mjet për jashtëqitje

avgas [²'a:vga:s] *subst.* **avgas, avgasen, avgaser**

gazra dalëse

- ▷ bilavgaser – gazrat e veturës
- ▷ avgas/rening – spastrim i gazrave dalëse
- ▷ avgas/system – aparat për nxjerrjen e gazrave

- ▷ avgas/rör – gyp (tub) gazi

avgift [²'a:vjif:t] *subst.* **avgift, avgiften, avgifter**

taksë (tarifë, pagesë)

- ▷ höjda avgifter på tobak och sprit – taksa të larta për duhanin dhe alkoolin

▷ inträdesavgift – taksë hyrjeje

▷ medlemsavgift – taksë anëtarësie

▷ parkeringsavgift – taksë parkimi

▷ avgifts/höjning – rritje taksash

avgudar [²'a:vgu:dar] *verb*

avgudar, avgudade, avgudat, avguda

adhuroj (hyjnizoj)

- ▷ hon avgudade sin far – ajo e adhuron të atin

avgår [²'a:vgå:r] *verb* **avgår, avgick, avgått, avgå**

dorëhiqem (jap dorëheqjen nga një post a detyrë)

- ▷ han avgår med pension nästa år – ai del në pension vitin e ardhshëm

avgång [²'a:vgång:] *subst.* **avgång, avgången, avgångar**

dorëheqje (largim, shkëputje (nga puna))

- ▷ avgångs/bidrag – ndihmë në të holla për të papunët

▷ avgångs/vederlag – kompensim për të papunët

avgör [²'a:vjö:r] *verb* **avgör,**

avgjorde, avgjort, avgör, avgöra vendos (gjykoj, marr një vendim)

- ▷ få avgörande betydelse för utvecklingen – merr rëndësi vendimtare për zhvillimin

avgörande [²'a:vjö:rande] *adj.*

vendimtar, ~e (rëndësish/ëm (i), ~me (e), përcaktues, ~e)

- ▷ ha avgörande inflytande på – kam ndikim përcaktues (tek, te, në)

- ▷ få avgörande betydelse för utvecklingen – merr rëndësi vendimtare për zhvillimin
- ▷ ha avgörande inflytande på – kam ndikim përcaktues (tek, te, në)
- ▷ spela en avgörande roll – luan një rol vendimtar

avhandling [²'a:vhan:dling] *subst.*

avhandling, avhandlingen, avhandlingar

disertacion (doktoratë, temë shkencore)

avkoppling [²'a:vkåp:ling] *subst.*

avkoppling, avkopplingen jämför “kopplar av”

çlodhje (pushim, dëfrim, argëtim)

avlider [²'a:vli:der] *verb* **avlider,**

avled, avlidit, avlida

vdes

- ▷ han avled vid 52 års ålder – ai vdiq në moshën 52-vjeçare
- ▷ den avlidne författaren – shkrimtari i ndjerë

avlivar [²'a:vli:var] *verb* **avlivar,**

avlivade, avlivat, avliva

vras (*zakon.* për kafshët; por edhe *fig.* mohoj, hedh poshtë) (ekzekutoj)

▷ hästen måste avlivas – kali duhet vrarë

▷ avliva ett rykte – mohoj një thashethem

avlopp [²'a:vlåp:] *subst.* **avlopp,**

avloppet, avlopp, avloppen

kanalizim (i ujërave të zeza)

▷ vatten och avlopp – kanalizimi i ujërave të bardha dhe të zeza

▷ avloppet från husen rinner ut i sjön – kanalizimet e ujërave të zeza të shtëpive derdhen në liqen

avlyssnar [²'a:vlÿs:nar] *verb*

avlyssnar, avlyssnade, avlyssnat, avlyssna

përgjoj (dëgjoj (në fshehtësi))

▷ avlyssning – përgjim

avlång [²'a:vlång:] *adj.* **avlång, avlångt, avlånga**

vezak, ~e (zgjatür (i, e), oval, ~e, eliptik, ~e)

avlägsen [²'a:vlä:gsen] *adj.*

avlägsen, avlägset, avlägsna largët (i, e)

▷ avlägsna byar – fshatra të largëta

▷ i en avlägsen framtid – në një të ardhme të largët

avokado [avok'a:do] *subst.*

avokado, avokadon, avokador

avokado (një pemë tropikale)

avresa [²'a:vre:sa] *subst.* **avresa,**

avresan

nisje (ikje, shkuarje, largim)

avråder [²'a:vrå:der] *verb*

avråder, avrådde, avrätt, avråd,

avråda

këshilloj (dikë të mos bëjë diçka), i kthej mendjen dikujt)

▷ turisterna avråds från att besöka området – turistët këshillohen të mos e vizitojnë zonën

avrättar [²'a:vret:ar] *verb* **avrättar,**

avrättade, avrättat, avrätta

ekzekutoj (pushkatoj, lejoj ekzekutimin e një dënimi me vdekje)

▷ avrättning – ekzekutim

avser [²'a:vse:r] *verb* **avser, avsåg,**

avsett, avse

synoj (mendoj të, kam qëllim të, përcaktoj si qëllim, destinoj)

▷ kommunen avser att ändra planerna – komuna synon t'i ndryshojë planet

▷ bestämmelsen avser endast motorvägar – dispozita përcakton si qëllim

avsevärd [²'a:vse:vä:r_d] *adj.*

avsevärd, avsevårt, avsevärda

konsideruesh/ëm (i), ~me (e)

(zyrt.) (rëndësish/ëm (i), ~me (e))

▷ under avsevärd tid – brenda një kohe të konsiderueshme

▷ avsevårda förändringar – ndryshime të konsiderueshme

avslides [²a:vsɪ:des] *adv.*

mënjane (larg)

▷ huset ligger avslides – shtëpia ndodhet diku larg

avsikt [²a:vsɪk:t] *subst.* **avsikt,**

avsikten, avsikter

qëllim (mendim, dëshirë, synim)

▷ avsikten med kampanjen är att spara energi – synimi i fushatës është të kursehet energjia elektrike

avsiktlig [²a:vsɪk:tɪg] *adj.* **avsiktlig,**

avsiktligt, avsiktliga

qëllimsh/ëm (i), ~me (e)

(paramenduar (i, e), planifikuar (i, e), tendencioz, ~e

avskaffar [²a:vska:f:ar] *verb*

avskaffar, avskaffade, avskaffat, avskaffa

heq (shfuqizoj, abrogoj (një ligj))

▷ avskaffa betygen i skolan! – hiqni notat në shkollë!

avsked [²a:vsje:d] *subst.* **avsked,**

avskedet, avsked, avskeden

përshëndetje lamtumire

▷ han tog avsked av sin mor – ai u përshëndet (u nda) nga e ëma

▷ avskeds/brev – letër lamtumire

avskedar [²a:vsje:dar] *verb*

avskedar, avskedade, avskedat, avskeda

largoj nga puna (pushoj nga puna)

▷ fabriken avskedade 100 arbetare – fabrika pushoi nga puna 100 punëtorë

avskracker [²a:vskre:k:er]

verb **avskracker, avskräckte,**

avskräckt, avskräck, ~avskräcka

frikësoj (tmerroj, tremb)

avsky [²a:vsjy:] *subst.* **avsky, avskyn**

neveri (krupë, antipati, përbuzje, të pështirë)

▷ känna avsky (för) – ndiej neveri (për)

avskyvård [²a:vsjy:vä:r_d]

adj. **avskyvård, avskyvärt,**

avskyvårda

neveritsh/ëm (i), ~me (e) (ndyrë (i,

e), urryer (i, e), gërditsh/ëm (i), ~me (e))

avslutar [²a:vslu:tar] *verb* **avslutar,**

avslutade, avslutat, avsluta

përfundoj (kryej, mbaroj, mbyll)

▷ mötet avslutades med middag – mbledhja u mbyll me një darkë

▷ efter avslutade studier – pas kryerjes së studimeve

avslutning [²a:vslu:tning] *subst.*

avslutning, avslutningen,

avslutningar

përfundim (kryerje, fund, mbarim, mbyllje

▷ skolavslutning – festë për mbarimin e vitit shkollor

▷ avslutnings/dag – dita përfundimtare, dita e fundit

avslöjar [²a:vsLöj:ar] *verb* **avslöjar,**

avslöjade, avslöjat, avslöja

zbuloj (diktoj, nxjerr në shesh)

▷ jag vill inte avslöja mina planer – nuk dua t'i zbuloj planet e mia

avsnitt [²a:vsnit:] *subst.* **avsnitt,**

avsnittet, avsnitt, avsnitten

pjesë (fragment, copë e shkëputur)

▷ TV-serien görs i sex avsnitt – seria televizive do të ketë gjashtë pjesë

▷ textavsnitt – fragment teksti

avspänd [²a:vspen:d] *adj.*

avspänd, avspänt, avspända

shtendosur (i, e) (qetë (i, e), urtë (i, e))

▷ en avspänd atmosfär – një atmosferë e qetë, një atmosferë e shtendosur

avstår [²'a:vstâ:r] *verb* **avstår, avstod, avstått, avstå**

heq dorë (braktis, abstenoj, lë)

▷ hon avstod inte från sina krav – ajo nuk hoqi dorë nga kërkesat e veta

avstånd [²'a:vstân:d] *subst.*

avstånd, avståndet, avstånd, avstånd

largësi (edhe për kohën) (distancë)

▷ på långt avstånd – në largësi të madhe

avsändare [²'a:vsen:dare]

subst. **avsändare, avsändaren, avsändare, ~na**
dërgues

avtags/väg [²'a:vta:gsvä:g] *subst.*

~väg, ~vägen, ~vägar

degëzim rruge (rrugë anësore)

avtal [²'a:vta:l] *subst.* **avtal, avtalet, avtal, avtalen**

kontratë, marrëveshje (konventë, traktat)

▷ enligt gällande avtal – sipas marrëveshjes në fuqi

▷ avtals/villkor – kushtet e kontratës

avtalar [²'a:vta:lar] *verb* **avtalar, avtalade, avtalat, avtala**

pranoj (pajtohem, jam i një mendjeje me, jam (bie) dakord)

▷ vi möttes på avtalad tid – ne u takuam në kohën e caktuar (për të cilën kishim rënë dakord)

avund [²'a:vun:d] *subst.* **avund, avunden**

zili (lakmi, smirë)

▷ se med avund på – shikoj (diçka) me smirë

▷ väcka avund – nxit (ngjall) smirën (tek dikush)

avund/sjuk [²'a:vundsju:k] *adj.*

~sjuk, ~sjukt, ~sjuka

xheloz, ~e (ziliqar, ~e, lakmitar, ~e)

avvisar [²'a:vi:sar] *verb* **avvisar, avvisade, avvisat, avvisa**

dëboj (refuzoj, kthej, hedh poshtë, nuk pranoj, kthej mbrapsht)

▷ flyktingarna avvisades vid gränsen – refugjatët u kthyen në kufi

ax [ak:s] *subst.* **ax, axet, ax, axen**
kalli (vrigull)

axel [²'ak:sel] *subst.* **axel, axeln, axlar**

bosht, ~i (bosht i rrotullimit, aks)

▷ axel/tryck – ngarkesë në bosht, forcë shtytëse në bosht

B, b

babblar [ʔb'ab:lar] *verb* **babblar**,
babblade, **babblat**, **babbla**

llomotit (dërdëllit, flas pa lidhje)

babord [b'a:bo:r_d] *subst.* vänster
sida på en båt (sett från aktern)-
bord i majtë (ana e majtë e anijes)

baby [b'ej:bi el. b'ä:bis el. b'e:bis]
subst. **baby**, **babyn**, **babyar**
foshnjë (bebe, kërthi)

bacill [bas'il:] *subst.* **bacill**, **bacillen**,
baciller

bacil (*shpr. joprof.*) (bakter)

▷ **bacill/skräck** – frikë nga bacilet

back , [bak:] *subst.* **back**, **backen**,
backar

arkë (kuvli, kuti)

▷ **ölback** – arkë birrash

back , [bak:] *adv.*

pas, **prapa** (në *ligj e përdit.*) (nga
prapa, së prapi)

backe [ʔb'ak:e] *subst.* **backe**,
backen, **backar**

pjerrësi (edhe për pistë rrëshqitjeje,
pistë për ski) (rrëpirë, bregore,
kodrinë, shpat)

▷ **uppförbacke** – vend i pjerrët (në
ngjitje)

▷ **skogsbacke** – rrëpirë pylli

▷ **hoppbacke** – kërcimore
(trampolinë), pistë kërcimi për ski

bacon [b'ej:kån] *subst.* **bacon**,
baconet

pastërma derri

bad , [ba:d] *subst.* **bad**, **badet**, **bad**,
baden

banjë, **nevojto**, **WC** (vend
banjash, banjë publike)

bad , [ba:d] *subst.* **bad**, **badet**, **bad**,
baden

banjë (edhe për lëngje të tjera)
(dush, kredhje në ujë)

▷ **bad/byxa** – mbathje plazhi

▷ **bad/plats** – qendër klimaterike
bregdetare

▷ **bad/strand** – plazh, bregdet

baddar [ʔb'ad:ar] *verb* **baddar**,
baddade, **baddat**, **badda**

laj, **njom**, **qull** (pastroj me ujë,
shpëlaj, lahem, bëj banjë)

▷ **badda ett sår** – laj një plagë,
shpëlaj një plagë

bad/dräkt [ʔb'a:drek:t] *subst.*

~dräkt, **~dräkten**, **~dräkter**

rroba banje

bad/kar [ʔb'a:dka:r] *subst.* **~kar**,
~karet, **~kar**, **~karen**

vaskë

badminton [b'ed:mintån] *subst.*

badminton

bad/rum [ʔb'a:drum:] *subst.* **~rum**,
~rummet, **~rum**, **~rummen**

banjë (nevojto, WC)

▷ **badkar** – vaskë banje

bag [bäg:] *subst.* **bag**, **bagen**, **bagar**
trastë (strajcë, thes, qese)

bagage [bag'a:sj] *subst.* **bagage**,
bagaget

bagazh (plaçkat që marrim me vete
në udhëtim)

bagare [ʔb'a:gare] *subst.* **bagare**,

bagaren, **bagare**, **bagarna**

bukëpjekës (furrtar)

bagatell [bagat'el:] *subst.* **bagatell**,
bagatellen, **bagateller**

çikërimë (vogëlsirë, gjë e vogël,
vogëlimë)

bageri [ba:ger'i:] *subst.* **bageri**,

bageriet, **bagerier**

furrë (vend ku piqet bukë e
prodhime të tjera brumi)

bagge [²b'ag:e] *subst.* **bagge**,
baggen, **baggar**
dash

bajonett [bajon'et:] *subst.*
bajonett, **bajonetten**,
bajonetter
bajonetë

▷ bajonett/anfall – sulm me bajoneta

bajs [baj:s] *subst.* **bajs**, **bajset**
mut (në ligj. e fëm.) (nevojë e madhe, kakë, të përgëra)

bajsar [²b'aj:sar] *verb* **bajsar**,
bajsade, **bajsat**, **bajsa**
dal jashtë (në ligj. e fëm.) (bëj kakën, pëgëj, bëj nevojën)

bak _I [ba:k] *adv.*

prapa (pas, mbrapa, nga ana e pasme)

▷ bak/gård – oborr i prapmë

▷ bak/lucka – bagazhi i makinës

bak _{II} [ba:k] *subst.* **bak**, **baken**,
bakar

prapanicë (vithe, mollaqe, të ndenjura, bythë)

bakar [²b'a:kar] *verb* **bakar**, **bakade**,
bakat, **baka**

gatuaj (bukë)

▷ bakning – pjekje, gatuarje (e bukës)

bakelse [²b'a:kelse] *subst.*

bakelse, **bakelsen**, **bakelser**
kulaç (gurabije)

bak/ficka [²b'a:kfik:a] *subst.* **~ficka**,
~fickan, **~fickor**

xhep i pasmë

▷ ha något i bakfickan – kam diçka ndërmend

bak/foten [²b'a:kfo:ten] *subst.*

keqkuptim

▷ få något om bakfoten (missuppfatta) – keqkuptoj, kuptoj diçka gabim

bak/fram [²b'a:kfram:] *adv.*

për së prapi (në të kundërt, së prapthi)

▷ ta på sig en jacka bakfram – vesh xhaketën për së prapthi

bak/grund [²b'a:kgrun:d] *subst.*
~grund, **~grunden**

sfond (*fig.* shkaku kryesor)

(prapaskenë (e ngjarjes); mjedis shoqëror)

▷ tavlan visar en liten by med ett fjäll i bakgrunden – tabloja paraqet një fshat të vogël me një mal në sfond

▷ pojkar med olika social bakgrund – djem me prejardhje të ndryshme sociale

bak/håll [²b'a:khål:] *subst.* **~håll**,
~hållet, **~håll**, **~hållen**

pritë (pusi, sulm nga një vend i fshehtë)

▷ ligga i bakhåll – i zë pusinë (dikujt)

bak/ifrån [²b'a:kifrån:n] *adv.*

praptazi (nga pas, nga prapa, nga shpina)

▷ hon smög sig på mig bakifrån – ajo u fsheh pas shpinës sime

bakom _I [²b'a:kåm:] *prep.*

pas, **prapa** (mbrapa, përtej, në anën tjetër, në anën e pasme)

▷ han satt bakom skrivbordet – ai ishte ulur pas tavolinës së punës

▷ vara bakom flötet (vara dum) – jam i trashë nga mendja, (jam budalla)

▷ bakom kulisserna (i hemlighet) – në prapaskenë, pas shpine (tinëz)

bakom _{II} [²b'a:kåm:] *adj.*

kokëtrashë (në ligj. e përdit.)

(matuf, ~e, shkundur (i, e), budalla, jointeligjent, ~e)

bakom _{III} [²b'a:kåm:] *adv.*

pas (prapa)

bak/plåt [²b'a:kplå:t] *subst.* ~plåt,
~plåten, ~plåtar

tavë pjekjeje

bak/pulver [²b'a:kpul:ver] *subst.*

~pulver, ~pulvret

sodë buke

bakre [b'a:kre] *adj.*

më prapa (që është më pas)

bak/sida [²b'a:kxi:da] *subst.*

anë e pasme (*fig.* e keqja,
disavantazhi)

bak/slag [²b'a:ksla:g] *subst.* ~slag,

~slaget, ~slag, ~slagen

disfatë (humbje, dështim)

▷ förlusten blev ett svårt bakslag –
humbja ishte një disfatë e rëndë

bak/smälla [²b'a:ksmel:a] *subst.*

~smälla, ~smällan, ~smällor

turbullirë (në *ligj.* e përdit.) (me
dhembje koke (nga pija))

bak/säte [²b'a:ksä:te] *subst.* ~säte,

~sätet

ndenjëse (e prapme) e veturës)

bak/talar [²b'a:kta:lar] *verb* ~talar,

~talade, ~talat, ~tala

përgojoj (përflas, flas keq për dikë,
shpif, marr nëpër gojë (dikë))

bakterie [bakt'e:rie] *subst.* bakterie,

bakterien, bakterier

bakter

bak/till [²b'a:ktil:] *adv.*

prapa (mbrapa, pas, në pjesën e
pasme)

bak/vänd [²b'a:kven:d] *adj.* ~vänd,

~vänt, ~vända

prapë (i, e) (mbrapshtë (i, e),
kundërt (i, e); çuditsh/ëm (i), ~me
(e))

bak/åt [b'a:kåt] *adv.*

pas (mbas, së prapthi, mbrapsht)

▷ var snäll och gå längre bakåt
i bussen! – ju lutem, shkoni më
prapa (nga fundi) i autobusit!

▷ bakåt/strävare – njeri i
prapambetur, konservator

bal [ba:l] *subst.* bal, balen, balar
deng (sasi e madhe (malli))

▷ bomullsbal – deng pambuku

bal [ba:l] *subst.* bal, balen, baler

ballo (kërcim, vallëzim)

▷ gå på bal – shkoj në ballo
(vallëzim)

▷ maskeradbal – ballo maskash

balans [bal'an:s (el. -'ang:s)] *subst.*

balans, balansen

ekuilibrë, balancë (drejtpeshim,
baraspeshim)

▷ hålla balansen – mbaj ekuilibrin

▷ tappa balansen – humb ekuilibrin

▷ bringa balans i ekonomin –
vendos ekuilibrin në ekonomi

balanserar [balans'e:rar] *verb*

balanserar, balanserade,

balanserat, balansera

balancoj (mbaj drejtpeshim, mbaj
në ekuilibër)

▷ balansera på ett räcke – balancoj
një rrethojë (parapet ballkoni)

▷ olika intressen måste balanseras
mot varandra – interesat e
ndryshëm duhen harmonizuar me
njëri-tjetrin

balett [bal'et:] *subst.* balett,

baletten, baletter

balet

▷ jazzbalett – balet xhazi

▷ balett/musik – muzikë baleti

balja [²b'al:ja] *subst.* balja, baljan,

baljor

govatë (legen, vaskë (banje))

▷ tvättbalja – govatë për larje
rrobash; kazan i makinës larëse

▷ diskbalja – lavaman për larje
enësh

balkong [balk'ång:] *subst.* balkong,

balkongen, balkonger

ballkon

▷ piskbalkong – ballkon për shkundjen (e qilimave, të shtrojave etj.)

▷ balkong/räcke – rrethinë ballkoni, parapet ballkoni

ballong [bal'ång:] *subst.* **ballong, ballongen, ballonger**

balonë (aerostat)

baltisk [b'al:tisk] *adj.* **baltisk, baltiskt, baltiska**

baltik, ~e (që vjen nga vendet baltike ose që u përket vendeve baltike, d.m.th. Estonisë, Letonisë dhe Lituanisë)

bana [²b'a:na] *subst.* **bana, banan, banor**

rrugë (kryes. *fig.*; në kuptim konkret edhe për degë transporti me shina) (pistë, shteg, udhë)

▷ levnadsbana – rrugë e jetës

▷ vägbana – rrugë, korsi automjetesh

▷ landningsbana – pistë e uljes së avionëve

band _I [ban:d] *se binder***band** _{II} [ban:d] *subst.* **band, bandet, band, banden**

konvejer (transportier)

bandar [²b'an:dar] *verb* **bandar,**

bandade, bandat, banda

incizoj (regjistroj (në shirit magnetofoni))

bandage [band'a:sj] *subst.*

bandage, bandaget, bandage, bandagen

fashë

▷ gipsbandage – fashë gjipsi (në ortopedi etj.)

▷ gipsfigur – figurë gjipsi

bandit [band'i:t] *subst.* **bandit,**

banditen, banditer

bandit (kriminel, keqbërës)

band/spelare [²b'an:dspe:lare]

subst. **~spelare, ~spelaren,**

~spelare, ~spelarna

magnetofon

bandy [b'an:dy] *subst.* **bandy, bandyn**

bandi (lojë në akull me shkop dhe top)

▷ bandy/klubba – shkopi i lojës bandi

bank [bang:k] *subst.* **bank, banken, banker**

bankë

bantar [²b'an:tar] *verb* **bantar,**

bantade, bantat, banta

dobësohem (*fig.* ul, pakësoj, zvogëloj) (bie në peshë, cungoj, shkurtoj)

▷ han bantade tjugo kilo – ai u dobësua 20 kilogramë

▷ budgeten har bantats ner kraftigt – buxheti u cungua shumë

bar _I [ba:r] *adj.* **bar, bart, bara**

lakuriq (zhveshur (i, e), cullak, ~e, picak, ~e)

▷ sova under bar himmel – fle në qiell të hapur

bar _{II} [ba:r] *subst.* **bar, baren, barer**

bar-pijetore (restorant, lokal i vogël)

▷ grillbar – restorant me mishra të pjekura

▷ bar/servering – shërbim në bar

bar se bära**bara** [²b'a:ra] *adv.*

vetëm (thjesht)

▷ jag har bara en krona kvar – më ka mbetur vetëm një koronë

barack [bar'ak:] *subst.* **barack,**

baracken, baracker

barakë (katua, strehinë)

barbarisk [barb'a:risk] *adj.*

barbarisk, barbariskt, barbariska

barbar, ~e (paqytetëruar (i, e), primitiv, ~e, çnjerëzor, ~e)

bar/fota [²b'a:rfo:ta] *adj.*

zbathur (i, e) (zbatharak, ~e, këmbëzbathur)

▷ gå barfota – eci zbathur

bar/huvad [²b'a:rhu:vad] *adj.*

~huvad, ~huvat, ~huvade

kokëzbuluar (kokëjashtë (pa kapelë))

bark [bar:k] *subst.* **bark, barken**

lëvore (lëvozhgë (pemësh))

barlast [²b'a:r_las:t el. b'a:las:t]

subst. **barlast, barlasten,**

barlaster

barrë e rëndë (*fig.* peshë,

pengesë e panevojshme)

(ngarkesë e rëndë në fund të vaporit për siguri)

barn [ba:r_n] *subst.* **barn, barnet,**

barn, barnen

fëmijë

▷ bli med barn – mbetem shtatzënë

▷ passa barn – kujdesem për fëmijët

▷ barn/hem – shtëpi e fëmijëve

▷ barn/bok – libër për fëmijë

barn/barn [²b'a:r_nba:r_n] *subst.*

~barn, ~barnet, ~barn, ~barnen

nip, mbesë

barn/bidrag [²b'a:r_nbi:dra:g]

subst. **~bidrag, ~bidraget,**

~bidrag, ~en

ndihmë ekonomike (për familjet me fëmijë)

barndom [²b'a:r_ndom:] *subst.*

barndom, barndomen

fëmijëri (edhe *fig.*) (vegjëli, foshnjëri)

▷ barndoms/hem – shtëpi e fëmijërisë

barn/morska [²b'a:r_nmor_s:ka]

subst. **~morska, ~morskan,**

~morskor

mami (infermiere)

barn/sjukdom [²b'ar_

nsju:kdom:] *subst.* **~sjukdom,**

~sjukdomen, ~sjukdomar

sëmundje fëmijësh (*fig.* vështirësi të fillimit) (sëmundje infektive që prek fëmijët (p.sh. fruthi, shytat, lia e bardhë))

barn/slig [²b'a:r_nslig] *adj.* **~slig,**

~sligt, ~sliga

foshnjarak, ~e (foshnjor, ~e,

papjekur (i, e)

▷ var inte barnslig! – mos u bë fëmijë! mos bëj kalamallëqe!

barn/vakt [²b'a:r_nvak:t] *subst.* **~vakt,**

~vakten, ~vakter

dado (kujdestare fëmijësh)

▷ sitta barnvakt – ruaj fëmijën, mbaj fëmijën

barometër [barom'e:ter] *subst.*

barometer, barometern, barometrar

barometër (matës i shtypjes atmosferike)

▷ väljarbarometer – barometër i zgjedhjeve

barr [bar:] *subst.* **barr, barret, barr,**

barren

halë (pishe)

▷ barr/skog – pyll halor

▷ barr/träd – dru halor

▷ tallbarr – halë pishe

barrikad [barik'a:d] *subst.* **barrikad,**

barrikadën, barrikader

barrikadë (edhe *fig.* pengesë e përkohshme)

basket [b'a:sket] *subst.* **basket,**

basketen

basketboll

basket/boll [²b'a:sketbål:] *subst.*

~boll, ~bollen

basketboll

bas/linje [²b'a:slin:je] *subst.* **~linje,**

~linjen, ~linjer

vijat kryesore në fushën e tenisit

bassäng [bas'eng:] *subst.*

bassäng, bassängen, bassänger pishinë

▷ simbassäng – pishinë për t'u larë ose për gara noti, basen

basta [b'as:ta] *interj.*

mjaft!

bastar [²b'as:tar] *verb* **bastar,**

bastade, bastat, basta

bëj banjë me avull (në *ligj. e përdit.*)

bastu [²b'as:tu] *subst.* **bastu,**

bastun, bastur

banjë avulli

▷ bada bastu – bëj banjë avulli

bataljon [batalj'o:n] *subst.* **bataljon,**

bataljonen, bataljoner

batalion

batong [bat'ång:] *subst.* **batong,**

batongen, batonger

shkop (gome) (shkop policie, skeptër)

BB [²b'e:be:] *förk.*

reparti i lindjes (maternitet)

ber [be:r] *verb* **ber, bad, bett, be**

lut (kërkoj)

▷ be om ursäkt – kërkoi falje për (gabimin)

▷ han bad att få återkomma – ai kërkoi të vinte përsëri

bearbetar [²b'e:arbe:tar] *verb*

bearbetar, bearbetade, bearbetat, bearbeta

përpunoj (shqyrtoj, trajtoj, përshtat, merrem me, kultivoj)

▷ bearbeta ett problem – merrem me një problem

▷ bearbeta ett material – përpunoj një material

bedragare [²bedr'a:gare]

subst. **bedragare, bedragaren,**

bedragare, bedragarna

mashtrues, ~i (gënjeshtar, ~i)

bedrägeri [bedrä:ger'i:] *subst.*

bedrägeri, bedrägeriet,

bedrägerier

mashtim (dredhim, gënjim, hile)

▷ dömas för grovt bedrägeri – dënohet për mashtim të madh

bedrövad [bedr'ö:vad] *adj.*

bedrövad, bedrövat, bedrövade

brengosur (i, e) (pikëlluar (i, e),

trishtuar (i, e), hidhëruar (i, e))

bedömer [bed'öm:er] *verb*

bedömer, bedömde, bedömt,

bedöm, bedöma

vlerësoj (vendos, konsideroj, gjykoj)

▷ det är svårt att bedöma de ekonomiska effekterna – është vështirë të vlerësohen efektet ekonomike

▷ bedöma ett prov – vlerësoj një provim

bedömning [bed'öm:ning] *subst.*

bedömning, bedömningen,

bedömningar

gjykim (vlerësim)

▷ göra en säker bedömning av situationen – bëj një vlerësim të mirë të situatës; gjykoj mirë situatën

bedövning [bed'ö:vning] *subst.*

bedövning, bedövningen,

bedövningar

anestezi (narkozë)

▷ bedövning/medel – mjete anestezie

befaller [bef'al:er] *verb* **befaller,**

befalld, befallt, befall, befalla

urdhëroj (jap urdhër, komandoj, porosit)

befattar sig [bef'at:ar_sej] *verb*

befattar sig, befattade, befattat,

befatta

merrem me (jepem pas)

▷ jag befattar mig inte med sådant
– nuk merrem me gjëra të tilla

befattning [bef'at:ning] *subst.*

befattning, befattningen,

befattningar

detyrë, punë

▷ jag befattar mig inte med sådant
– nuk merrem me gjëra të tilla

▷ en befattning som museichef –
një detyrë (punë) si drejtues muzeu

befintlig [bef'in:tlig] *adj.* **befintlig,**

befintligt, befintliga

ekzistues, ~e (që ekziston)

▷ den befintliga bebyggelsen ska
bevaras – godinat ekzistuese do të
ruhen

befogad [bef'o:gad] *adj.* **befogad,**

befogat, befogade

justifikuar (i, e) (justifikuesh/ëm (i),

~me (e), përligjsh/ëm (i), ~me (e),
legjitim, ~e, drejtë (i, e))

▷ kritiken är befogad – kritika është
me vend

befolkning [bef'ål:kning] *subst.*

befolkning, befolkningen,

befolkningar

popullsi (popullatë, popull, banorë)

▷ civilbefolkning – popullsi civile,
qytetarët, banorët

▷ befolknings/grupp – grup
njerëzish

befriar [befr'i:ar] *verb* **befriar,**

befriade, befriat, befria

çliroj (liroj, lëshoj (një të
burgosur))

▷ landet befriades från diktatur –
vendi u çlirua nga diktatura

befrielse [befr'i:else] *subst.*

befrielse, befrielsen, befrielser

çlirim (lirim, largim, shkarkim (nga
detyra))

▷ landet befriades från diktatur –
vendi u çlirua nga diktatura

▷ befrielse/rörelse – lëvizje çlirimtare

befruktar [befr'uk:tar] *verb* **befruktar,**

befruktade, befruktat, befrukta

mbars (pllenoj, fekondo, pjalmoj)

(fig. nxit, frymëz, stimuloj; ngjall,
shkaktoj, stimuloj (besim))

befäl [bef'ä:l] *subst.* **befäl, befälet,**

befäl, befälen

komandë (komandim, urdhër;
drejtues, komandant)

▷ föra befäl – komandoj, jap urdhër

▷ soldater och befäl – ushtarë dhe
oficerë

▷ befäl/havare – komandant

begraver [begr'a:ver] *verb*

begraver, begravde, begravt,

begrav, begrava

varros (fig. gropos, fsheh)

▷ han begravdes i hemlighet – ai u
varros në fshehtësi

▷ ligga begravd – jam i/e varrosur

begravning [begr'a:vning] *subst.*

begravning, begravningen,

begravningar

varrim

▷ begravnings/entreprenör –
sipërmarrës varrimesh

▷ begravnings/marsch – kortezh i
përmortshëm

begrepp [begr'ep:] *subst.* **begrepp,**

begreppet, begrepp, begreppen

koncept (nacion, ide, përfytyrim,
mendim, kuptim)

▷ begreppet "standard" – koncepti
"standard"

begriper [begr'i:per] *verb* **begriper,**

begrep, begripit, begrip, begripa

kuptoj (marr vesh, gjykoj, marr me
mend (një çështje))

begränsar [begr'en:sar] *verb*

begränsar, begränsade,

begränsat, begränsa

kufizoj (reduktoj, përmbahem)

▷ Sverige måste begränsa importen – Suedia duhet ta kufizojë importin

▷ begränsa sig till något – i përmbahem diçkaje

begår [beg'å:r] *verb* **begår, begick, begått, begå**
bëj, kryej

▷ begå ett brott – bëj një krim

begåvad [beg'å:vad] *adj* **begåvad, begåvat, begåvade**
aftë (i, e) (talentuar (i, e), me dhunti, inteligjent, ~e)

begåvning [beg'å:vning] *subst.*
begåvning, begåvningen, begåvningar

dhunti (pirrje, talent)

begär [bej'ä:r] *subst.* **begär, begäret, begär, begären**
dëshirë e madhe (dëshirim, mall)

begär [bej'ä:r] *verb* **begär, begärde, begärt, begär, begära**
lut, kërkoj (dëshiroj)

begäran [bej'ä:ran] *subst.* **begäran, begäran**
lutje (kërkesë, dëshirë)

▷ på egen begäran – me kërkesën e vet

behaglig [beh'a:glig] *adj.* **behaglig, behagligt, behagliga**

këndsh/ëm (i), ~me (e) (pëlqyesh/ëm (i), ~me (e), mirë (i, e))

▷ ett behagligt avbrott i rutinen

– një ndërprerje e këndshme e

ruinës

behandlar [beh'an:dlar] *verb*
behandlar, behandlade, behandlat, behandla
trajtoj (sillem, kujdesem)

behandling [beh'an:ding] *subst.*
behandling, behandlingen, behandlingar
trajtim (mjekim)

▷ komma under behandling – marr një dorë, bëj zap, fut nën kontroll

behov [beh'o:v] *subst.* **behov, behovet, behov, behoven**
nevojë (hall, zor)

▷ vara i behov av vård – kam nevojë për mjekim

▷ han har behov av att höra andras åsikter – ai ka nevojë të dëgjojë mendimet e të tjerëve

behå [²b'e:hå:] *subst.* **behå, behån, behå, behåna**
gjimbajtëse (sutiena)

behåller [beh'ål:er] *verb*
behåller, behöll, behållit, behåll, behålla

ruaj (mbaj)

behållare [beh'ål:are] *subst.*
behållare, behållaren, behållare, behållarna

enë (kuti, kontejner, cisternë, rezervuar)

behändig [beh'en:dig] *adj.*
behändig, behändigt, behändiga
volitsh/ëm (i), ~me (e) (zhdërvjellët (i, e), rehatsh/ëm (i), ~me (e))

behärskar [beh'är_s:kar] *verb* **behärskar, behärskade, behärskat, behärska**

sundoj (kontrolloj, zotëroj)

▷ behärska ett landområde – kontrolloj një zonë

▷ behärska ett språk – zotëroj një gjuhë

behörig [beh'ö:rig] *adj.* **behörig, behörigt, behöriga**

kompetent, ~e (përkatës, ~e, përshtatsh/ëm (i), ~me (e), volitsh/ëm (i), ~me (e))

▷ endast två sökande befanns

behöriga att söka tjänsten – vetëm

dy kandidatë i plotësonin kushtet për të kërkuar postin (vendin e punës)

▷ på behörigt avstånd – në largësinë e duhur

behöver [beh'ö:ver] *verb* **behöver, behövde, behövt, behöva më duhet** (kam nevojë për...)

▷ jag behöver hundra kronor – më duhen njëqind korona

▷ han behövde hjälp – ai kishte nevojë për ndihmë

beige [be:sj (el. bä:sj)] *adj.* **beige, beigea**

mushkëllyer (i, e) (ngjyrë kafe e çelur në të verdhë)

▷ jag träffade en gammal bekant på gatan – takova në rrugë një të njohur të vjetër

bekant [bek'an:t] *adj.* **bekant, bekant, bekanta**

dëgjuar (i, e) (njohur (i, e), përmendur (i, e), që njihet)

▷ jag träffade en gammal bekant på gatan – takova në rrugë një të njohur të vjetër

bekantar sig [bek'an:tar_sej] *verb* **bekantar sig, bekantade, bekantat, bekanta njihem**

bekantskap [bek'an:tska:p] *subst.* **bekantskap, bekantskapen, bekantskaper**

njohje, njohuri

▷ bekantskaps/krets – rrethi i të njohurve

beklagar [bekl'a:gar] *verb* **beklagar, beklagade, beklagat, beklaga**

ngushëlloj (shpreh keqardhje, më vjen keq)

▷ beklaga sorgen – shpreh keqardhjen

bekräftar [bekr'ef:tar] *verb* **bekräftar, bekräftade, bekräftat, bekräfta**

vërtetoj, konfirmoj (dëshmoj, siguroj, miratoj)

bekväm [bekv'ä:m] *adj.* **bekväm, bekvämt, bek**

rehatsh/ëm (i), ~me (e) (këndsh/ëm (i), ~me (e))

▷ en bekväm fåtölj – një kolltuk i rehatshëm

bekymmer [betj'y:m:er] *subst.*

bekymmer, bekymret, bekymmer, bek

brengë (telash, shqetësim, ankth, kokëçarje, vështirësi)

▷ bekymmer/sam – shqetësuar (i, e), brengosur (i, e)

▷ bekymmers/lös – shkujdesur (i, e), pavëmendsh/ëm (i), ~me (e)

bekymrad [betj'y:m:rad] *adj.*

bekymrad, bekymrat, bekymrade shqetësuar (i, e) (merakosur (i, e), brengosur (i, e))

▷ jag är bekymrad över dig – jam i shqetësuar për ty

bekymrar sig [betj'y:m:rar_sej]

verb **bekymrar sig, bekymrade, bekymrat, ~ra**

brengosem (shqetësohem, jam në hall)

▷ bekymra sig i onödan – shqetësohem kot (pa qenë e nevojshme)

bekämpar [betj'em:par] *verb*

bekämpar, bekämpade, bekämpat, bekämpa

luftoj (kundër) (kundërshtoj, i rezistoj, i bëj ballë)

bekämpnings/medel

[²betj'em:pningsme:del] *subst.* **~medel, ~medlet, ~medel**

pesticide (mjete për luftimin e barërave të këqija)

bekänner [betj'en:er] *verb*

bekänner, bekände, bekänt, bekänn, bekänna

pranoj (them haptazi, pohoj)

▷ jag måste bekänna att jag ångrar mig – më duhet të pranoj se jam penduar

belgare [²b'el:gare] *subst.* **belgare, belgaren, belgare, belgarna**
belg (shtetas i Belgjikës; pjesëtar i popullit belg)

belgisk [b'el:gisk] *adj.* **belgisk, belgiskt, belgiska**
belg, ~e (belgjian, ~e, që është nga Belgjika ose që i përket Belgjikës)

belopp [bel'öp:] *subst.* **belopp, beloppet, belopp, beloppen**
shumë, ~a (sasi të hollash)
▷ engångsbelopp – shumë e papërsëritshme në të ardhmen

belysning [bel'y:sning] *subst.*
belysning, belysningen, belysningar

dritë, ndriçim (nga llambat)
▷ ett rum med diskret belysning – dhomë me ndriçim diskret

belåten [bel'å:ten] *adj.* **belåten, belåtet, belåtna**
kënaqur (i, e)

▷ ett belåtet leende – një buzëqeshje kënaqësie
▷ mått och belåten – i/e ngopur dhe i/e kënaqur
▷ missbelåten – pakënaqur (i, e)

belöning [bel'ö:ning] *subst.*
belöning, belöningen, belöningar
shpërblim

ben [be:n] *subst.* **ben, benet, ben, benen.**

këmbë (*fig.* për mobiliet etj.)
▷ sträcka på benen – shtrij këmbët
▷ stå på egna ben (klara sig själv) – jam i pavarur, jam i zoti i vetes, eci me këmbët e mia

benä [²b'e:na] *subst.* **benä, benän, benor**
vija që ndan flokët

▷ mittbena – ndaj flokët me vijë në mes

bensin [bens'i:n] *subst.* **bensin, bensinen**
benzinë (karburant)

▷ bensin/snål – që harxhon pak karburant (benzinë)

benägen [ben'ä:gen] *adj.* **benägen, benäget, ben**

gatsh/ëm (i), ~me (e) (gjindsh/ëm (i), ~me (e), prirur (i, e), disponuesh/ëm (i), ~me (e))

beordrar [be'å:r_drar] *verb*
beordrar, beordrade, beordrat, beordra

urdhëroj (komandoj, lëshoj një urdhër, instruktoj, porositi)
▷ beordrad övertid – punë jashtë orarit me urdhër

beredd [ber'ed:] *adj.* **beredd, berett, beredda**
gatsh/ëm (i), ~me (e) (prirur (i, e))
▷ jag är beredd att medverka till frågans lösning – jam i gatshëm të bashkëpunoj deri në zgjidhjen e çështjes

berg [bär:] *subst.* **berg, berget, berg, bergen**
mal (kodër, shkëmb, shkrep)
▷ hälleberg – shtresë shkëmbore, shkëmb

▷ berg/art – lloj guri
▷ berg/grund -shtresë shkëmbi, taban shkëmbor

bergig [b'är:jig] *adj.* **bergig, bergigt, bergiga**

malor, ~e (kodrinor, ~e)
▷ Norge är ett mycket bergigt land – Norvegjia është një vend shumë malor

berg/säker [²b'är:jsä:ker] *adj.*
~säker, ~säkert, ~säkra
plotësisht, sigurt (i, e)

beroende [ber'õ:ende] *adj.*
 varur (i, e) (ndërvarur (i, e))

berusad [ber'u:sad] *adj.* **berusad, berusat, berusade**
pirë (i, e) (*fig.* dehur (i, e), trallisur (i, e)) (dehur (i, e), nën ndikimin e alkoolit)
 ▷ en kraftigt berusad yngling – një i ri mjaft i dehur

beräknar [ber'ä:knar] *verb*
beräknar, beräknade, beräknat, beräkna
llogarit (në kuptim më të zbutur "vlerësoj, çmoj") (parallogarit, bëj llogari; vlerësoj, çmoj, përcaktoj)

beräkning [ber'ä:kning] *subst.*
beräkning, beräkningen, beräkningar
përllogaritje (llogari)

berättar [ber'et:ar] *verb* **berättar, berättade, berättat, berätta**
rrëfej (tregoj, kallëzoj, flas)
 ▷ berätta en saga – tregoj një përrallë

berättelse [ber'et:else] *subst.*
berättelse, berättelsen, berättelser
tregim (rrëfim, novelë, përshkrim, paraqitje)
 ▷ reseberättelse – tregim udhëtimi

berättigad [ber'et:igad] *adj.*
berättigad, berättigat, berättigade
 autorizuar (i, e) (që gëzon të drejtën për)

beröm [ber'õm:] *subst.* **beröm, berömmer**
lëvdatë (lavdërim, lavdithurje)
 ▷ han fick beröm av sin lärare – ai u lavdërua nga mësuesi i vet

berömd [ber'õm:d] *adj.* **berömd, berömt, berömda**
njohur (i, e) (dëgjuar (i, e), mirënjohur (i, e))

berömmer [ber'õm:er] *verb*
berömmer, berömde, berömt, beröm, berömma
lavdëroj (lavdoj, mburr, jap lavdatë, thurr lavde)

berör [ber'õ:r] *verb* **berör, berörde, berört, berör, beröra**
prek (*fig.* trajtoj, cek, prek, zë në gojë; shqetësoj, merakos, mallëngjej) (trajtoj)
 ▷ berörda myndigheter – autoritetet përkatëse

besatt [bes'at:] *adj.* **besatt, besatt, besatta**
përfshirë (i, e) (i/e zënë me punë, i/e ngarkuar me punë)

besegrar [bes'e:grar] *verb*
besegrar, besegrade, beseprat, besegra
mposht (mund, triumfoj mbi, dal fitues)

besiktning [bes'ik:tning] *subst.*
besiktningen, besiktningar
kontroll (inspektim i automjetit)
 ▷ besiktnings/man – kontrollues, kontrollor, inspektor

besk [bes:k] *adj.* **besk, beskt, beska**
hidhur (i, e) (edhe *fig.* për shije) (idhët (i, e), athët (i, e); therës, ~e, mprehtë (i, e))
 ▷ besk smak – shije e hidhur
 ▷ beska kommentarer – komente therëse
 ▷ besiktnings/man – kontrollues, kontrollor, inspektor

besked [besj'e:d] *subst.* **besked, beskedet, besked, beskeden**
njoftim (përgjigje, informacion, lajmërim)

beskriver [beskr'i:ver] *verb*
beskriver, beskrev, beskrivit, beskriv, beskriva
përshkruaj (tregoj, paraqes)

▷ metoden beskrivs i en rapport – metoda përshkruhet në një raport

beskyddar [besj'yd:ar] *verb*

beskyddar, beskyddade, beskyddat, beskydda mbroj (ruaj)

beskyller [besj'yl:er] *verb*

beskyller, beskyllde, beskyllt, beskyll, beskylla fajësoj (padit, akuzoj, ngarkoj me faj)

beslut [besl'u:t] *subst.* **beslut,**

beslutet, beslut, besluten vendim

▷ fatta beslut – marr vendim

beslutar [besl'u:tar] *verb* **beslutar,**

beslutade, beslöt, beslutit, beslutat, besluta vendos (marr vendim)

▷ besluta om uppskov – marr vendim për shtyrje afati

beslutsam [besl'u:tsam] *adj.*

beslutsam, beslutsamt, beslutsamma vendimtar, ~e (vendosur (i, e), palëkunsh/ëm (i), ~me (e), patundur (i, e))

besparar [besp'a:rar] *verb*

besparar, besparade, besparat, bespara kursej (mënjanoj, shmang)

besparing [besp'a:ring] *subst.*

besparing, besparingen, besparingar kursim (nikoqirllëk)

besprutar [bespr'u:tar] *verb*

besprutar, besprutade, besprutat, bespruta spërkat (stërpik)

bestick [best'ik:] *subst.* **bestick,**

besticket, bestick, besticken takëm (i ngrënies: thikë, pirun dhe lugë)

bestiger [best'i:ger] *verb* **bestiger, besteg, bestigit, bestig, bestiga hip, ngjitem** (përpjetë)

(kacavirrem)

▷ vi besteg det högsta fjället – ne u ngjitëm në majën më të lartë

▷ bergsbestigning – alpinizëm

bestraffar [bestr'af:ar] *verb*

bestraffar, bestraffade, bestraffat, bestraffa

dënoj (jap dënim, ndëshkoj)

bestraffning [bestr'af:ning] *subst.*

bestraffning, bestraffningen, bestraffningar

dënim (ndëshkim)

▷ utdela en bestraffning – jap një dënim

består [best'å:r] *verb* **består,**

bestod, bestått, bestå

qëndron, mbetet (vazhdoj, ekzistoj)

▷ det soliga vädret består under helgen – moti me diell do të vazhdojë edhe gjatë fundjavës

beställer [best'el:er] *verb* **beställer,**

beställde, beställt, beställ, beställa

porosit (rezervoje, caktoj (takim, orar))

▷ beställa tid hos tandläkaren – caktoj një orar te dentisti

beställning [best'el:ning] *subst.*

beställning, beställningen, beställningar

porosi (rezervim)

▷ skicka in en beställning – dërgoj një porosi

bestämd [best'em:d] *adj.* **bestämd,**

bestämt, bestämda

përcaktuar (i, e) (caktuar (i, e), vendosur (i, e), qartë (i, e), saktë (i, e))

▷ ett bestämt svar – një përgjigje e qartë

bestämmer [best'em:er] *verb*

bestämmer, ~e, ~t, ~m, ~a vendos (marr një vendim)

bestämmelse [best'em:else]

subst. **bestämmelse,**

bestämmelsen, ~er

dispozitë (urdhëresë, rregull, vendim, instruksion)

▷ förslag till bestämmelser – propozim për dispozita

besviken [besv'i:ken] *adj.*

besviken, besviket, besvikna

zhgënjyer (i, e) (dëshpëruar (i, e), mërzitur (i, e))

▷ han blir besviken om han inte får bra resultat på testet – ai dëshpërohet nëse nuk arrin rezultate të mira në provim

▷ jag blev besviken på honom – ai më ka zhgënjyer

besvär [besv'ä:r] *subst.* **besvär,**

besväret, besvär, besvären

mundim (telash, shqetësim)

besvärrar [besv'ä:rar] *verb*

besvärrar, besvärade, besvärat, besvära

shqetësoj (brenkos, trazoj, bezdis, mërzit)

▷ förlåt att jag besvärrar – më falni për shqetësimin

▷ en besvärande situation – një situatë e bezdisur (e mërzitshme)

besvärlig [besv'ä:r_lig] *adj.*

besvärlig, besvärligt,

besvärliga

mundimsh/ëm (i), ~me (e)

(vështirë (i, e), bezdissh/ëm (i), ~me (e), lodhsh/ëm (i), ~me (e), zorsh/ëm (i), ~me (e))

▷ det är besvärligt att få tag på en läkare – është vështirë të gjesh një mjek

besättning [bes'et:ning] *subst.*

besättning, besättningen,

besättningar

ekui pazh (personeli i një anijeje ose aeroplani etj.)

▷ den fem man starka besättningen har påträffats oskadd – ekui pazhi prej pesë vetash të fortë është gjetur i padëmtuar

besök [bes'ö:k] *subst.* **besök,**

besöket, besök, besöken.

vizitë

▷ vi fick besök av en vän – patëm vizitë nga një mik

▷ vid ett besök i Albanien – gjatë një vizite në Shqipëri

▷ ett besök hos tandläkaren – vizitë tek dentisti

besöker [bes'ö:ker] *verb* **besöker,**

besökte, besökt, besök, besöka

vizitøj (bëj një vizitë)

besökare [bes'ö:kare] *subst.*

besökare, besökaren, besökare,

besökarna

vizitor

▷ det var många besökare på utställningen – në ekspozitë kishte shumë vizitorë

bet [be:t] *se biter*

betar [²b'e:tar] *verb* **betar, betade,**

betat, beta

kullot (për kafshët) (ha bar)

▷ korna betade på ängen – lopët kullotnin në livadh

betalar [bet'a:lar] *verb* **betalar,**

betalade, betalat, betala

paguaj (*fig.* jap llogari për, përgjigjem për) (laj borxhin, shpaguaj)

▷ hon betalade fullt pris – ajo pagoi çmimin e plotë

▷ har du betalt räkningen? – a e ke paguar llogarinë?

betalning [bet'a:lnɪŋ] *subst.*

betalning, betalningen, betalningar

pagim (pagesë, veprim i të paguarit)

▷ kontant betalning – të paguarit me para në dorë, pagesë në kesh
▷ inställa betalningarna – ndaloni pagesat

bete [²b'e:te] *subst.* **bete, betet,**

beten, betena karrem (glistër)

bete [²b'e:te] *subst.* **bete, beten, betar**

dhëmb (çatall, stërdhëmb (tek disa gjitarë e sidomos tek derri i egër))
▷ elefantbete – dhëmb elefanti

beteende [bet'e:ende] *subst.*

beteende, beteendet, beteenden, beteendena

sjellje

▷ beteende/mönster – mënyrë sjelljeje

betjäning [betj'ä:ning] *subst.*

betjäning, betjäningen

shërbim (kujdesje, përkujdesje)

betjänt [betj'ä:nt] *adj.* som är i

stånd att dra fördel av en viss omständighet

me fitim, me dobi (që është në gjendje të nxjerrë përfitime nga një rrethanë e caktuar)

▷ landet är inte betjänt av frihandel – vendi nuk ka fitim (dobi) nga tregtia e lirë

betonar [bet'o:nar] *verb* **betonar,**

betonade, betonat, betona theksoj (nënvizoj, veçoj)

▷ betonad vokal – zanore e theksuar

betoning [bet'o:ning] *subst.*

betoning, betoningen theks (shqiptim)

▷ i svenskan ligger betoningen oftast på första stavelsen – në gjuhën suedeze theksi, më së shumti, bie në rrokjen e parë

betraktar [betr'ak:tar] *verb*

betraktar, betraktade, betraktat, betrakta

vështroj (shikoj, këqyr)

betryggande [betr'yg:ande] *adj.*

sigurt (i, e) (besuesh/ëm (i), ~me (e), kënaqsh/ëm (i), ~me (e), pranuesh/ëm (i), ~me (e), adekuat, ~e)

beträffar [betr'ef:ar] *verb*

beträffar, beträffade, beträffat, beträffa

përket (në shpr.)

▷ vad mig beträffar så får du gärna följa med – përsa më përket mua, mund të vish me gjithë qejf

beträffande [betr'ef:ande] *prep.*

lidhur me (përkitazi me, sa i përket, rreth, për)

bets [bet:s] *subst.* **bets, betsen, betser**

lyerje (me ngjyrë të tejdkushme)

bits [bit:s] *verb* **bits, bets, bitits, bitas**

kafshoj (kryes. për kafshët) (kic)

▷ hunden bits inte! – qeni nuk kafshon!

betsar [b'et:sar] *verb* **betsar,**

betsade, betsat, betsa

lyej (me ngjyrë të tejdkushme)

bett [bet:] *subst.* **bett, bettet, bett, betten**

kafshim (thumbim, kicje, pickim (insekti))

▷ hundbett – kafshim qeni

betyder [bet'y:der] *verb* **betyder,**

betydde, betytt, betyda

do të thotë (ka rëndësi, ka kuptimin, nënkupton, presupozon)

▷ pensioneringen betyder inte att jag slutar arbeta – dalje në pension nuk do të thotë që të mos punoj më

betydande [bet'y:dande] *adj.*

rëndësish/ëm (i), ~me (e) (madh (i), madhe (e))

▷ en betydande person – një njeri i rëndësishëm

betydelse [bet'y:delse] *subst.*

betydelse, betydelsen, betydelse

kuptim (domethënie, përmbajtje)

▷ ett ord med många olika betydelse – fjalë me shumë kuptime

betydlig [bet'y:dlig] *adj.* **betydlig,**

betydligt, betydliga

konsideruesh/ëm (i), ~me (e)

(rëndësish/ëm (i), ~me (e))

▷ en betydlig förbättring – një përmirësim i rëndësishëm

betyg [bet'y:g] *subst.* **betyg,**

betyget, betyg, betygen

notë (dëftesë)

▷ få bra betyg i svenska – marr notë të mirë në suedishte

▷ betygs/avskrift – kopjim i dëftesës

beundrar [be'un:drar] *verb*

beundrar, beundrade, beundrat, beundra

adhuroj, (admiroj, mahnitem, çmoj, vlerësoj, mrekullohem)

▷ beundra utsikten – mrekullohem nga pamja

bevakar [bev'a:kar] *verb* **bevakar,**

bevakade, bevakat, bevaka

mbikëqyr, ruaj (kontrolloj, inspektoj, mbuloj)

▷ soldaterna bevakade gränsen – ushtarët ruanin (mbikëqyrnin) kufirin

▷ tidningarna bevakade valet – gazetat i mbuluan zgjedhjet

bevarar [bev'a:rar] *verb* **bevarar,**

bevarade, bevarat, bevara mbaj (ruaj, mbroj, siguroj)

▷ bevara det gamla – ruaj të vjetrën

beviljar [bev'il:jar] *verb* **beviljar,**

beviljade, beviljat, bevilja jap (mundësoj, akordoj)

▷ bevilja ledighet – jap pushim

bevis [bev'i:s] *subst.* **bevis,**

beviset, bevis, bevisen

dëshmi (argument, provë, vërtetim)

▷ han frikändes i brist på bevis – atë e liruan për mungesë provash

bevisar [bev'i:sar] *verb* **bevisar,**

bevisade, bevisat, bevisa

argumentoj (provoj, vërtetoj, dëshmoj)

▷ orskarna har bevisat att rökning

är skadlig – shkencëtarët kanë

vërtetuar se pirja e duhanit është e dëmshme

bevittnar [bev'it:nar] *verb*

bevittnar, bevittnade, bevittnat, bevittna

dëshmoj (vërtetoj, provoj)

▷ bevittna en händelse – dëshmoj për një ndodhi (ngjarje)

bh [²b'e:hå:] se **behå**

bi [bi:] *subst.* **bi, biet, bin, bina**

bletë

▷ arg som ett bi (mycket arg) –

(jam) i/e nxehur, i/e inatosur, i/e

tërbuar, jam me kacabuj

▷ bi/odling – bletari, ~a, bletërritj/e, ~a

▷ bi/drottning – bleta amë, matkë, parëz

▷ bi/kupa – koshere, zgjua blete

bibehåller [²b'i:behål:er] *verb*

bibehåller, bibehöll, bibehållit,

bibehåll, bibehålla

mbaj (ruaj, kujdesem)

▷ han bibehöll sitt oberoende efter giftermålet – ai e ruajti pavarësinë edhe pas martese

bibel [b'i:bel] *subst.* **bibel, bibeln, biblar**

bibël (*fig.* "libër i rëndësishëm i një treve")

▷ boken betraktades länge som jazzälskarens bibel – për një kohë të gjatë libri u konsiderua si bibla e adhuruesit të xhazit

▷ biblisk – biblik, ~e, i/e biblës

▷ bibelsprängd – njohës i mirë i Biblës; mjaft i përgatitur

bibliotek [bibliot'e:k] *subst.*

bibliotek, biblioteket, bibliotek, biblioteken

bibliotekë

▷ låna på bibliotek – huaj (një libër) në bibliotekë

▷ skolbibliotek – bibliotekë e shkollës

▷ biblioteks/katalog – skedar i bibliotekës

bibliotekarie [bibliotek'a:rie] *subst.*

bibliotekarie, bibliotekarien,

bibliotekarier

bibliotekar

bidrag [²b'i:dra:g] *subst.* **bidrag,**

bidraget, bidrag, bidragen

kontribut (ndihmë, subvencion)

▷ statliga bidrag till

sysselsättningen – subvencione shtetërore për punësimin

▷ studiebidrag – bursë studimi, ndihmë ekonomike për studim

biff [bif:] *subst.* **biff, biffen, biffar**

biftek

▷ biff med lök – biftek me qepë

▷ råbiff – biftek alla tatarçe

▷ biff/stek – biftek skare

bifogar [²b'i:fo:gar] *verb* **bifogar,**

bifogade, bifogat, bifoga

bashkëngjit (shtoj)

▷ ett bifogat intyg – një vërtetim shtesë

bikini [bik'i:ni] *subst.* **bikini, bikinin, bikini**

bikini (rroba banje (për gra) veç e veç)

bikt [bik:t] *subst.* **bikt, bikten, bikter rrëfim** (nunosje)

▷ bikt/fader – rrëfyes (nun, prift, të cilit i rrëfesh)

▷ bikt/stol – rrëfyesore, qelë rrëfimi

bil [bi:l] *subst.* **bil, bilen, bilar**

veturë (veturë, *bised.* automjet, automobil)

▷ åka bil – udhëtoj me veturë

▷ bil/trafik – trafik automobilistik

▷ personbil – veturë personale

bila [²b'i:la] *subst.* **bila, bilan, bilor**

sëpatë e gjerë

bil/bälte [²b'i:lbel:te] *subst.* **~bälte,**

~bältet, ~bälten, ~bältena

rrip sigurimi (në automjet)

bild [bil:d] *subst.* **bild, bilden, bilder**

fotografi (*fig.* paraqitje, pasqyrim) (pamje, imazh)

▷ ta bilder – fotoqrafoj (me aparat fotografik), bëj fotografi

▷ ge en bild av sin situation – jap

një pasqyrë të gjendjes së vet

▷ bild/konst – art figurativ

▷ gatubild – skenë rruge

▷ minnesbild – imazh kujtese

bilist [bil'is:t] *subst.* **bilist, bilisten,**

bilister

shofer (automobilist)

biljard [bilj'a:r_d] *subst.* **biljard,**

biljarden

bilardo

biljett [bilj'et:] *subst.* **biljett,**

biljetten, biljetter

biletë

▷ biljett/automat – automat biletash

▷ inträdesbiljett – biletë hyrjeje

billig [²b'il:ig] *adj.* **billig, billigt, billiga**

lirë (i, e) (*fig.* keq (i), keqe (e), banal, ~e) (që nuk kushton shumë)

▷ en billig bok – një libër i lirë

▷ billiga skämt – shaka banale

binda [²b'in:da] *subst.* **binda, bindan, bindor**

fashë (garzë)

▷ gasbinda – garzë që përdoret për plagë

▷ dambinda – pecetë higjienike (për femra), tampon steril

binder [b'in:der] *verb* **binder, band, bundit, bind, binda**

lidh (edhe *fig.*)

▷ hon bands till händer och fötter – ajo u lidh këmbë e duar

binde/stretch [²b'in:destrek:] *subst.* ~stretch, ~ stretchet, ~stretch, ~ strecken

vizë (shenjë lidhëse (-))

binding [bin:dning] *subst.*

bindning, bindningen, bindingar lidhje (të lidhurit)

▷ skidbinding – të lidhurit e skive

bingo [b'ing:go] *subst.* **bingo, bingon**

bingo (lojë bixhozi me birila me numra)

bio [b'i:o] *subst.* **bio, bion**

kinema

▷ bio/besök – vajtje në kinema

biograf [bi:ogr'a:f] *subst.* **biograf, biografen, biografer**

kinema

biologi [bi:olåg'i:] *subst.* **biologi, biologien**

biologji (shkenca për qeniet e gjalla)

bi/sats [²b'i:sat:s] *subst.* ~sats, ~satsen, ~satser

fjali e varur (*gram.* fjali nënrenditëse)

biskop [²b'is:kåp] *subst.* **biskop, biskopen, biskopar**

ipeshkv, ~i (peshkop)

▷ biskops/möte – kuvend i ipeshkëve

bister [b'is:ter] *adj.* **bister, bistert, bistra**

ashpër (i, e) (rreptë (i, e), vrazhdë (i, e), sertë (i, e), hidhur (i, e))

▷ bister min – grimasë e vrazhdë, shprehje fytyre e sertë

▷ bistert klimat – klimë e ashpër

▷ den bistra verkligheten – realitet i hidhur

bistånd [²b'i:stån:d] *subst.* **bistånd, biståndet, bistånd, bistånden**

ndihmë (veçanërisht për ndihmën shtetërore në fushën sociale (në përputhje me Ligjin për Shërbimet Sociale) dhe për të ashtuquajturën botë të tretë (vendet në zhvillim))

bit [bi:t] *subst.* **bit, biten, bitar pjesë** (copë, fragment)

▷ en bit av vägen – një pjesë e rrugës

biter [b'i:ter] *verb* **biter, bet, bitit, bit, bita**

kafshoj (kic, ngul dhëmbët në diçka)

▷ björn/kram – përqaqim i fortë, përqaqim ariu

▷ få något att bita i (få en svår uppgift) – (i) vë forca, marr përsipër një detyrë të vështirë

björn [bjö:r_n] *subst.* **björn, björnen, björnar**

ari (siori Ursus)

▷ stark som en björn – i/e fortë si ariu

björn/bär [bj'ö:r_nbä:r] *subst.* ~bär, ~bäret, ~bär, ~bären

manaferrë

▷ björnbärs/sylt – reçel manaferrë

bla [²bland'an:at] *förk.* bland annat (el. andra)

(shkurtesë që përdoret kur japim shembull) (midis të tjerash)

blad [bla:d] *subst.* **blad, bladet, blad, bladen gjethe**

▷ bland blommor och blad – mes lulesh e gjethesh

bland [blan:d] *prep.* mellan; i kretsen av; förutom, jämte

ndërmjet, midis (në mes (të))

▷ bland de andra deltagarna – midis pjesëmarrësve të tjerë

▷ bland de fem bästa – ndër pesë më të mirët, mes pesë më të mirëve

▷ bland andra – ndër të tjera, midis të tjerash

blandar [²bl'an:dar] *verb* **blandar, blandade, blandat, blanda përziej**

▷ blanda saften med sockret! – përziej lëngun e frutave me sheqer!

▷ med blandade känslor – me ndjenja të përziera

blandar sig i [blandar_sej'i:] *verb* **blandar sig i, blandade, blandat, blanda**

përzihem (në një çështje)

▷ han ska inte blanda sig i

avtalsrörelsen – ai nuk do të përzihet në bisedimet për pagat

blandning [²bl'an:dning] *subst.*

blandning, blandningen,

blandningar

përzierje (edhe *fig.*)

▷ en blandning av lera och vatten – një përzierje argjili dhe uji

▷ en blandning av humor och allvar – një përzierje humori dhe serioziteti

blank [blang:k] *adj.* **blank, blankt, blanka**

shkëlqyer (i, e) (ndritur (i, e),

vezullues, ~e, me shkëlqim; bosh, ~e, pashkrUAR (i, e)

▷ sjön låg blank som en spegel – liqeni ishte pasqyrë (i qetë)

▷ en blank sida – një faqe bosh

blankett [blangk'et:] *subst.*

blankett, blanketten, blanketter formular

▷ ansökningsblankett – formular për kërkesë

blazer [bl'ä:ser (el. bl'ej:ser)] *subst.*

blazer, blazern, blazrar

bluzë, xhaketë (sportive)

bleck [blek:] *subst.* bleck, blecket, bleck, blecken

teneqe (llamarinë)

▷ fönsterbleck – llamarinë dritaresh

blek [ble:k] *adj.* **blek, blekt, bleka**

zbehtë (i, e) (*fig.* dobët (i, e), pafuqi (i, e)) (verdhë (i, e), fytyrëzbehtë)

▷ blek om kinden – i/e zbehtë në fytyrë

▷ filmen gjorde ett blekt intryck – filmi la mbresa të zbehta (dobëta)

bleker [bl'e:ker] *verb* **bleker, blekte,**

blekt, blek, bleka

zbardh (zbërdhyl, çngjyros)

▷ blekt papper – letër e çngjyrosur

▷ urblekt – zbehtë (i, e), shpëlarë (i, e)

bleknar [²bl'e:knar] *verb* **bleknar,**

bleknade, bleknat, blekna

zbehem (zbardh, lëbardh,

zbërdhul)

blir av [bli:r'a:v] *verb* **blir av, blev,**

blivit, bliva

realizohet (bëhet, ndodh, zhvillohet)

▷ resan blev inte av – udhëtimi nuk u bë

blick [blik:] *subst.* **blick, blicken,**

blickar

shikim (*fig.* kuptim, mendim,

gjykim, këndvështrim) (vështrim)

▷ kasta en blick – hedh një shikim (vështrim)

blind [blin:d] *adj.* **blind, blint, blinda verbër (i, e)** (*fig.* verbër (i, e), fanatik, ~e) (qorr, që nuk sheh)

▷ hon hade en blind tro på sin egen förmåga – ajo kishte besim të verbër në aftësitë e veta; ajo besonte verbërisht në aftësitë e veta

blind/bock [²bl'in:db'åk:] *subst.*

~bock, ~bocken, ~bockar

syllambylla (lojë fëmijësh, ku një fëmijë me sy të lidhur duhet të zërë fëmijët e tjerë pjesëmarrës në lojë rreth tij)

blind/tarm [²bl'in:dtar:m] *subst.*

~tarm, ~tarmen

zorrë e verbër (zorrë qorre, apendicit)

▷ blindtarms/inflammation – infektim i zorrës së verbër

blinkar [²bl'ing:kar] *verb* **blinkar,**

blinkade, blinkat, blinka

kapsallit (pulisht (sytë), përpëlit; mbyll)

▷ han blinkade till av förvåning – ai i kapsalliti sytë nga habia

blinker [bl'ing:ker] *subst.* **blinker,**

blinkern, blinkrar, blinkrarna

llambë sinjalizuese (e automjetit),

e cila ndizet kur ndryshojmë drejtim)

blixt [blik:st] *subst.* **blixt, blixten,**

blixtar

vetëtimë (edhe *fig.*) (rrufe, shkrepëtimë)

▷ han kom som en blixt – ai erdhi si rrufe

blixt/lås [²bl'ik:stlâ:s] *subst.* **~lås,**

~låset, ~lås, ~låsen

zinxhir (rrobash, çante)

blixtrar [²bl'ik:strar] *verb* **blixtrar,**

blixtrade, blixtrat, blixtra

vetëtin (edhe *fig.*) (shkreptin,

shkëndin, flakëron, gjëmon)

▷ det blixtrar – po vetëtin

▷ hennes ögon blixtrade av vrede – sytë e saj vetëtinin nga mllefi

block [blåk:] *subst.* **block, blocket, block, blocken**

lidhje (*fig.* bashkim organizatash, union, bllok) (aleancë, bllok, tërësi lidhjesh) (materialesh të forta, p.sh. gur, dru)

▷ politiska block – grupim politik

▷ stenblock – bllok shkëmbor

▷ kommunblock – lidhje komunash

blockerar [blåk'e:rar] *verb*

blockerar, blockerade, blockerat, blockera

pengoj (bllokoj, mbyll, bëj bllokadë)

block/flöjt [²bl'åk:flöj:t] *subst.*

~flöjt, ~flöjten, ~flöjter

flaut (vegël muzikore frymore)

blod [blo:d] *subst.* **blod, blodet**

gjak

▷ blod/prov – analizë gjaku

▷ blod/bank – qendër grumbullimi gjaku

▷ blod/cirkulation – qarkullim i gjakut

▷ blod/tryck – tension gjaku

blom/kål [²bl'om:kâ:l] *subst.* **~kål,**

~kålen

lulelakër

blomma [²bl'om:a] *subst.* **blomma,**

blomman, blommor

bimë (lule)

▷ plocka blommor – mbledh lule

▷ blom/bukett – buqetë me lule

blomster [bl'âm:ster] *subst.*

blomster, blomstret, blomster,

blomstren

lule

▷ blomster/handel – shitore (dyqan)

lulesh

blond [blån:d] *adj.* **blond, blont,**

blonda

flokëverdhtë (biond, bardhosh,

leshverdhtë)

blondin [blånd'i:n] *subst.* **blondin, blondinen, blondiner**
biondinë (flokëverdhë, leshverdhë, bionde)

blott [blåt:] *adv.*

vetëm, veç (edhe *zyrt.*) (veçse, thjesht)

▷ ett minne blott – vetëm një kujtim

bluff [bluf:] *subst.* **bluff, bluffen, bluffar**

mashttrim (gënjim, blof)

▷ bluff/makare – mashtrules, ~i, gënjeshtar, ~i, hileqar, ~i

bluffar [²bl'uf:ar] *verb* **bluffar,**

bluffade, bluffat, bluffa

bëj blof (gënjej, bëj dredhi, mashtroj)

blund [blun:d] *subst.* **blund, blunden**
gjumth (dremkë, dremitje, kotje)

▷ inte få en blund i ögonen (inte sova) – pa marrë një sy gjumë, (nuk fle)

blundar [²bl'un:dar] *verb* **blundar, blundade, blundat, blunda**

mbyll sytë (edhe *fig.* bëj (shtirem) sikur nuk shoh)

▷ många blundar för orättvisorna i samhället – shumë vetë i mbyllin sytë përpara padrejtësive shoqërore

blus [blu:s] *subst.* **blus, blusen, blusar**

bluzë (këmishë grash)

▷ sidenblus – bluzë mëndafshi

bly [bly:] *subst.* **bly, blyet**
plumb

▷ bly/tung – i/e rëndë si plumb

blyg [bly:g] *adj.* **blyg, blygt, blyga**
drojtur (i, e) (turpsh/ëm (i), ~me (e))

blygsam [²bl'y:gsam:] *adj.*

blygsam, blygsamt, blygsamma
modest, ~e (thjeshtë (i, e), vogël (i, e), parëndësish/ëm (i), ~me (e), kokëulur)

▷ en blygsam summa pengar – një shumë modeste parash

blå [blå:] *adj.* **blå, blått, blå**
kaltër (i, e), blu

▷ slå blå dunster i ögonen (på någon) (vilseleda (någon)) – i hedh dikujt pluhur (hi) syve

▷ klarblå – blu e çelur

▷ blå/gul – i/e kaltër dhe i/e verdhë

▷ blå/val – balenë e kaltër

blåbär [bl'å:bä:r] *subst.* **blåbär, blåbäret, blåbär, blåbären**

boronicë (në *ligj. e përdit.* fillestar, ~e, plogët (i, e))

blå/klint [²bl'å:klin:t] *subst.* **~klint, ~linten, ~lintar**

kokoçel (lule misri)

blå/märke [²bl'å:mär:ke] *subst.*

~märke, ~märket, ~märken,

~märkena

vrragë (plagë, vend i mavijosur, blanë)

blåsa [²bl'å:sa] *subst.* **blåsa, blåsan, blåsor**

çiban (fluskë, lungë, fshikë, i thatë)

▷ jag har fått en blåsa på foten – më është bërë një filluskë në këmbë

blåsa [²bl'å:sa] *subst.* **blåsa,**

blåsan, blåsor behållate för vätska inuti kroppen

fshikëz

▷ urinblåsa – fshikëz e urinës

▷ gallblåsa – fshikëz e tëmthit

blåsig [²bl'å:sig] *adj.* **blåsig, blåsigt, blåsiga**

me erë

blå/sippa [²bl'å:sip:a] *subst.*

~sippa, ~sippan, ~sippor

myshk (lule pranvere, një lloj luletaçeje)

blåst [blå:st] *subst.* **blåst, blåsten**
erë e fortë (furtunë)

▷ snålblåst (pinande blåst) – erë e mprehtë (erë që të than (pret), erë e akullt))

blå/tira [²bl'å:ti:ra] *subst.* ~tira, ~tiran, ~tiror blâmärke kring örat (vardagligt)

mavijosje e syrit (në *ligj e përdit.*)

bläck [blek:] *subst.* **bläck, bläcket** **bojë shkrimi**

▷ bläck/horn – shishe me bojë shkrimi

bläddrar [²bl'ed:rar] *verb* **bläddrar, bläddrade, bläddrat, bläddra shfletoj**

▷ vi bläddrade igenom tidningshögen – ne shfletuam një grumbull gazetash

▷ blädder/block – bllok shënimesh

bländar [²bl'en:dar] *verb* **bländar, bländade, bländat, blända verboj** (*fig.* lë mbresë të madhe tek dikush, impresionoj dikë shumë) (errësoj; i marr mendjen)

▷ ljusskenet bländade mig – shkëlqimi i fortë i dritës më verboi

bländande [bl'en:dande] *adj.* **shkëlqyer (i, e)** (ndritur (i, e), vezullues, ~e, shëndritsh/ëm (i), ~me (e))

▷ höjdhopparen hade en bländande teknik – atleti i kërcimit së larti kishte një teknikë të shkëlqyer

blänker [bl'eng:ker] *verb* **blänker, blänkte, blänkt, blänka shkëlqej** (ndrit, shndrit, vezulloj)

▷ sjön blänkte i eftermiddagsolen – liqeni shkëlqente nën diellin e pasdites

blöder [bl'ö:der] *verb* **blöder, blödde, blött, blöda rrjedh gjak** (*fig.* edhe për mëshirë, dhembshuri) (lëshon (nxjerr, derdh, pikon) gjak)

▷ såret blöder kraftigt – plaga rrjedh shumë gjak

▷ mitt hjärta blöder för krigets offer – zemra më pikon gjak për viktimat e luftës

blöja [²bl'öj:a] *subst.* **blöja, blöjan, blöjor**

pelenë (shpargë, pecetë)

▷ byta blöjor – ndërroj pelenat

▷ nattblöja – pelena nate

▷ blöj/byte – ndërri i pelenave

blöt _I [blö:t] *adj.* **blöt, blött, blöta lagët** (i, e) (qullur (i, e))

▷ blöt/snö – borë e qullur

blöt _{II} [blö:t] *subst.* **lagështi**

blöta [²bl'ö:ta] *subst.* **blöta, blötan lagështirë** (reshje)

bo _I [bo:] *subst.* **bo, boet, bon, bona çerdhe** (*fig.* edhe për strehë për njerëzit) (fole, furrik, strofkë, shpellë, haur)

▷ fågelbo – çerdhe zogjsh

bo _{II} [bo:] *subst.* **bo, boet, bon, bona pronë personale** (pasuri, katandi)

BO [²b'e:o:] *förk.* Barombudsmannen
▷ Myndighet som tar tillvara barn och ungdomars rättigheter och intressen utifrån – Autoritet shtetëror që mbron të drejtat dhe interesat e fëmijëve dhe të të rinjve (autoritet shtetëror që mbron të drejtat dhe interesat e fëmijëve dhe të të rinjve)

bock [båk:] *subst.* **bock, bocken, bockar** hane av get **cjap**

▷ getabock – cjap

▷ cjap hane av get – mashkulli i dhisë

▷ getter och killingar och en gammal bock – dhitë, kecat dhe cjapi i vjetër

bockar [²b'åk:ar] *verb* **bockar, bockade, bockat, bocka**
përkulem (falem)

bod [bo:d] *subst.* **bod, boden, bodar**
jerevi (katua, kolibe, strofkë, kasolle)
▷ sjöbod – varkëz-shtëpi

bo/fink [²b'o:fing:k] *subst.* **~fink, ~finken, ~finkar**

zborak (bors, zog i vogël këngëtar)

bogserar [boks'e:rar] *verb*

bogserar, bogserade, bogserat, bogsera

rimorkioj (tërheq)

▷ bogsera en bil – tërheq (rimorkioj) një veturë

▷ bogsera en båt – tërheq (rimorkioj) një anije

boj [båj:] *subst.* **boj, bojen, bojar**
bovë (mbiujëse, shenjë pluskuese apo vend akostimi për anijet apo gomonet e shpëtimit; pajisje për shpëtimin e jetës)

▷ lysboj – bovë ndriçuese, bovë sinjalizuese

▷ livboj – bovë shpëtimi

bojkottar [båjk'åt:ar (el. ²b'åj:-)] *verb* **bojkottar, bojkottade, bojkottat, bojkotta**

bojkotoj (bëj bojkot)

▷ kvinnorna beslöt att bojkotta valet – gratë vendosën t'i bojkotonin zgjedhjet

bok [bo:k] *subst.* **bok, boken, bokar**
ah, ~u (druri *Fagus silvatica*)

▷ bok/skog – ahishte, pyll ahu

bok [bo:k] *subst.* **bok, boken, böcker**

libër

▷ barnbok – libër fëmijësh

▷ bok/handel – librari, shitore (dyqan) librash

▷ bok/binderi – sipërmarrje për lidhje librash

▷ bok/förlag – shtëpi botuese

bok/handel [²b'o:khan:del] *subst.*

~handel, ~handeln, ~handlar

librari (shitore (dyqan) librash)

bokstav [²b'ok:sta:v] *subst.* **bokstav,**

bokstaven, bokstäver

germë (shkronjë)

bolag [²b'o:la:g] *subst.* **bolag,**

bolaget, bolag, bolagen

ndërmarrje (shoqëri, sipërmarrje ekonomike)

▷ privata bolag – sipërmarrje private

▷ aktiebolag – shoqëri aksionare

▷ bolags/styrelse – kryesia e shoqërisë

▷ bolags/stämman – takim, mbledhje e aksionarëve

boll [bål:] *subst.* **boll, bollen, bollar**
top

▷ tennisboll – top tenisi

▷ boll/spel – lojë me top

bollar [²b'ål:ar] *verb* **bollar, bollade, bollat, bolla**

luaj topti (luaj me top)

▷ bolla tillbaka en fråga – i përgjigjem një pyetjeje

bom [bom:] *subst.* **bom, bommen, bommar**

shul (lloz, dru bllokimi)

▷ inom lås och bom (i fängelse) – kyçur (i, e), (i, e) mbyllur (në burg)

bomb [båm:b] *subst.* **bomb,**

bomben, bomber

bombë (*fig.* befasi, bombë, e papritur)

▷ atombomb – bombë atomike

▷ bomb/plan – aeroplan bombardues

▷ nyheten slog ner som en bomb – lajmi ra (erdhi) si bombë

bombar [²b'åm:bar] *verb* **bombar,**

bombade, bombat, bomba

bombardoj (hedh bomba mbi, gjuaj me bomba në)

▷ presidentens palats bombades – pallati i presidentit u bombardua

bomull [²b'om:ul:] *subst.* **bomull, bomullen pambuk**

▷ bomulls/plantage – plantacion pambuku

▷ bomulls/export – eksporti i pambukut

▷ bomulls/klänning – fustan pambuku

bonde [²b'on:de] *subst.* **bonde, bonden, bönder fshatar** (katundar, bujk)

▷ bonde/samhälle – shoqëri fshatare

bond/gård [²b'on:dgå:r_d] *subst.* **~gård, ~gården, ~gårdar ekonomi fshatare**

bonus [b'o:nus] *subst.* **bonus, bonusen kompensim** (bonus)

▷ 60 procents bonus på bilförsäkringen – 60 përqind kompensim për sigurimin e veturës

bord [bo:r_d] *subst.* **bord, bordet, bord, borden tryezë** (tavolinë, sofër)

bord/tennis [²b'o:r_dten:is] *subst.* **~tennis, ~tennisen pingpong**

borg [bår:i] *subst.* **borg, borgen, borgar kështjellë** (fortesë, kala)

borr [bår:] *subst.* **borr, borren, borrared turjelë** (trapan)

▷ borr/sväng – dorezë turjele

▷ spiralborr – turjelë spirale

borstar [²b'år_s:tar] *verb* **borstar, borstade, borstat, borsta fshij** (pastroj (me furçë))

▷ borsta tänderna – laj dhëmbët me furçë

▷ borsta bort smulorna från bordet! – hiqi (me furçë) thërrimet nga tryeza!

borta [²b'år_t:a] *adv.*

larg (*fig.* pandërgjegjsh/ëm (i), ~me (e), konfuz, ~e)

▷ borta bra men hemma bäst – ngado që të shkosh, nuk ka më mirë se në shtëpinë tënde; ku ka si shtëpia jote!

bort/förklarar [²b'år_t:förkla:rar] *verb* **~förklarar, ~förklarad, ~förklarade, ~förklaradra**

justifikoj (përligj (fajin), shfajësohem, kërkoj ndjesë)

▷ förlusten bortförklarades som rena oturen – humbja u përligj si rrjedhojë e fatkeqësisë

bort/kastad [²b'år_t:kas:tad] *adj.* **~kastad, ~kastat, ~kastade hedhur** (i, e) (humbur (i, e))

bortom [²b'år_t:âm:] *prep.* **på andra sidan** (om)

matanë (edhe *fig.*) (përtej, mbas, pas)

▷ bortom bergen – matanë maleve

bortre [b'år_t:re] *adj.* **som finns längre bort më i/e largët** (mëtejme (i, e), më tej)

▷ hon satt i bortre hörnet av rummet – ajo rrinte në skajin më të largët të dhomës

bort/rest [²b'år_t:re:st] *adj.* **~rest, ~rest, ~resta në udhët看im** (rrugës, në udhët看im e sipër)

▷ de flesta är bortresta under sommaren – shumica udhëtojnë gjatë verës

bort/ser [²b'år_t:se:r] *verb* **~ser, ~såg, ~sett, ~se shpërfill** (vetëm në *shpr.* nuk përfill, nuk marr parasysh) (nuk marr parasysh, nuk vë re)

bort/skänd [²b'är_t:sjem:d] *adj.*

~skänd, ~skämt, ~kända
përkëdhelur (i, e) (llastuar (i, e))

bortåt [b'är_t:ät] *adv.* nästan, så gott som

gati, pothuajse

▷ bortåt tusen personer skrev på protestlistan – gati një mijë persona e nënshkruan listën e protestës

bo/satt [²b'o:sat:] *adj.* ~satt, ~satt, ~satta

vendosur (i, e) (që është me banim, banues, ~e, rezident, ~e

▷ familjen är bosatt i Kalmar – familja është vendosur në Kalmar

boskap [²b'o:ska:p] *subst.* **boskap, boskapan**

bagëti (kafshë shtëpiake, gjedh)

▷ nötboskap – gjedhët

▷ boskaps/skötsel – blegtoria

bosnier [b'äs:nier] *subst.* **bosnier, bosniern, bosnier**

boshnjak, ~u (mashkull nga Bosnja)

bosnisk [b'äs:nis:k] *adj.*

boshnjak, ~e

▷ som avser Bosnien eller bosniska språket – në lidhje me Bosnjën ose gjuhën boshnjake

bosniska [b'äs:nis:ka] *subst.*

bosniska, bosniskan, bosniskor boshnjak/e, ~ja

▷ bosnisk kvinna – gruaja boshnjake

bostad [²b'o:sta:d] *subst.* **bostad,**

bostaden, bostäder

shtëpi (banesë, strehim, rezidencë)

▷ de fick en bostad på tre rum och kök – ata morën një banesë me tri dhoma dhe kuzhinë

▷ bostads/brist – mungesë banesash

▷ bostads/hus – ndërtesë banimi

bostads/bidrag

[²b'o:sta:dsbi:dra:g] *subst.* ~bidrag, ~bidraget, ~bidragn

kontribut në të holla (për të marrë me qira një banesë nga familje me shumë fëmijë, për një kategori individësh që jetojnë vetëm dhe për pensionistë)

bot [bo:t] *subst.* **bot, boten**

kurim (edhe "zhdëmtim për një mëkat të kryer") (ndihmë, bar, ilaç, mjet shërimi)

▷ råda bot på missförhållanden – ndreq gjërat

botar [²b'o:tar] *verb* **botar, botade, botat, bota**

shëroj (kuroj, ndreq, përmirësoj)

▷ förkylningar går sällan att bota – ftohjet shërohen rrallëherë me ilaçe

▷ den ekonomiska krisen måste botas – duhet bërë diçka për të kaluar krizën ekonomike

botanik [botan'i:k] *subst.* **botanik, botaniken**

botanikë (shkencë natyrore që studion bimët)

bote/medel [²b'o:teme:del] *subst.*

~medel, ~medlet, ~medel, ~medeln

bar, ilaç (kryes. *fig.* mjet shërimi (kurimi))

botten [b'ät:en] *subst.* **botten,**

bottnen, bottnar

fund (*fig.* fundërrinë) (caku ku mbaron diçka)

▷ grund och botten (i själva verket) – fund e krye, tërësisht, plotësisht, me themel

bov [bo:v] *subst.* **bov, boven, bovar**

horr (kryes. me kuptim *fig.* shejtan, qerrata, keqbërës) (posht/ër, ~ri (i), faqezi, zuzar, batakçi, personazh negativ)

▷ automatiseringen är boven i dramat – fajtor për dramën është automatizimi

bowling [b'åv:ling] *subst.* **bowling, bowlingen**

lojë me birila (me topa druri)

box [båk:s] *subst.* **box, boxen, boxar kuti** (arkë, sënduk)

▷ postbox – kuti postare

boxare [²b'ok:sare] *subst.* **boxare, boxaren, boxare, boxarna boksier**

boxas [²b'ok:sas] *verb* **boxas, boxades, boxats, boxas**

merrem me boks (bëj boks, qëlloj me grushta, grushtoj)

boxning [²b'ok:sning] *subst.*

boxning, boxningen

boks (lloj sporti)

▷ boxnings/ring – ring boksi

bra [bra:] *adj.* **bra, bättre, bäst**

mirë (i, e) (bukur (i, e),

mrekullueshëm (i), ~me (e))

▷ ett bra jobb – një punë e mirë

▷ ett bra resultat – një rezultat i mirë

bra [bra:] *adv.* **bra, bättre, bäst**

mirë (shkëlqyeshëm)

▷ det går bra – mirë (është)

▷ jag mår bra – (unë) jam mirë, ndihem mirë

bralla [²br'al:a] *subst.* **bralla,**

brallan, brallor

pantallona (në *ligj e përdit.*)

brand [bran:d] *subst.* **brand,**

branden, bränder

zjarr (flakë zjarri)

▷ stå i brand – jam në zjarr (në flakë)

▷ skogsbrand – djegie e pyllit

▷ brand/man – zjarrfikës

▷ brand/station – stacion i

zjarrfikësve

▷ brand/varnare – aparat për alarm zjarri

bransch [bran:sj] *subst.* **bransch, branschen, branscher**

degë (linjë, profesion, fushë, drejtim)

▷ äget i branschen har förvärrats – gjendja në këtë fushë është përkeqësuar

▷ databranschen – degë e industrisë së kompjuterëve

▷ bransch/folk – ekspertë të degës përkatëse

brant [bran:t] *adj.* **brant, brant, branta**

rrëpirët (i, e) (thiktë (i, e), pjerrët (i, e))

▷ en brant backe – rrëpirë, shpat i pjerrët

▷ en brant stigande kostnadskurva – kurbë në rritje të vazhdueshme e koston së jetesës

brasa [²br'a:sa] *subst.* **brasa,**

brasan, brasor

zjarr (me kërcunj)

▷ tända en brasa – ndez një zjarr

▷ bras/kamin – kaminë zjarri

brast , , [bras:t] se **brister**

bravo [br'a:vo] *interj.*

të lumtë!

bred [bre:d] *adj.* **bred, brett, breda**

gjerë (i, e) (edhe *fig.* (gjithanshëm (i), ~me (e), masiv, ~e))

▷ en bred säng – një shtrat i gjerë

▷ en bred utbildning – arsim i gjithanshëm

bredd [bred:] *subst.* **bredd,**

bredden, bredder

gjerësi (largësi nga një anë në tjetrën)

▷ längd och bredd – gjatësi dhe gjerësi

▷ på bredden – për së gjeri

breddar [²br'ed:ar] *verb* **breddar, breddade, breddat, bredda zgjerorj** (hap, përhap)

bredvid [²br'e:(d)v'i:d el. -v'i:d] *prep.* **pranë** (afër, ndanë)
 ▷ de satt alltid bredvid varandra
 – ata uleshin gjithmonë pranë njëri-tjetrit

brev [bre:v] *subst.* **brev, brevet, brev, breven letër**

▷ alla brev besvaras! – ne u përgjigjemi të gjitha letrave!
 ▷ jag fick ett brev från utlandet – mora një letër nga jashtë

brev/låda [²br'e:vlå:da] *subst.* **~låda, ~lådan, ~lådor kuti postare**

brev/växlar [²br'e:vek:slar] *verb* **~växlar, ~växlade, ~växla mbaj korrespondencë** (bëj letërkëmbim, këmbej (shkruaj) letra me dikë)
 ▷ brevväxling – letërkëmbim, korrespondencë

bricka [²br'ik:a] *subst.* **bricka, brickan, brickor tabaka**

▷ ostbricka – tabaka me shumë lloje djathërash
 ▷ brick/lunch – sillë, vetëshërbim me tabaka

bridge [brid:sj] *subst.* **bridge, bridgen brixh** (lojë me letra)

briljant ₁ [brilj'an:t (el. -'ang:t)] *adj.* **briljant, briljant, briljanta ndritur (i, e)** (shkëlqyesh/ëm (i), ~me (e), shkëlqyer (i, e), madhështor, ~e)

briljant _{II} [briljang:t] *subst.* **briljant, briljanten, briljanter brilant** (diamant i lëmuar)

brillor [²br'il:or] *subst.*

syze (në *ligj. e përdit.* gjyzlykë)

brinner [br'in:er] *verb* **brinner, brann, brunnit, brinn, brinna**

digjem (*fig.* jam entuziast) (merr flakë, rri në flakë; ndriçoj)

▷ huset brinner – shtëpia po digjet
 ▷ han brann av iver att få försöka – ai zien nga padurimi për t'u përpjekur...

brist [bris:t] *subst.* **brist, bristen, brister**

mungesë (*fig.* mangësi, e metë, cen, dobësi) (mospasje, skamje en)

▷ skriande brist på mat – një mungesë e madhe në ushqime
 ▷ de frikändes i brist på bevis – ata u liruan për mungesë provash

brister ₁ [br'is:ter] *verb* **brister, brast, brustit, brista**

më mungon (diçka), mungon, nuk kam)

▷ bristande kunskaper – njohuri të pamjaftueshme

▷ brista i uppmärksamhet – jam i pavëmendshëm, nuk jam i vëmendshëm

brister _{II} [br'is:ter] *verb* **brister, brast, brustit, brista**

prish (shpërthej, pëlças, thyhem, këputem, çahem)

▷ isen kan brista – akulli mund të çahet

▷ ett brustet hjärta – një zemër e thyer

brits [brit:s] *subst.* **brits, britsen, britsar**

kanape (shtrat i thjeshtë druri)

britt [brit:] *subst.* **britt, britten, bitter britanik, ~u** (banor i Britanisë së Madhe)

bro [bro:] *subst.* **bro, bron, broar urë**

broccoli [br'åk:oli] *subst.* **broccoli, broccoli**

brokoli (një lloj lakre e vogël jeshile)

bror [bro:r] *subst.* **bror, brodern, bröder**

vëlla

▷ broderlig – vëllazëror, ~e, si vëllezër

broiler [br'áj:ler] *subst.* **broiler, broilern, broilers**

pulastren (*fig.* me përçmim edhe për njerëzit, veçanërisht për sportistët) (zog pule i rritur)

brokig [²br'o:kig] *adj.* **brokig, brokigt, brokiga**

larmë (i, e) (*fig.* përzier (i, e) (larush, ~e, me shumë ngjyra, pasur (i, e) me ngjyra)

▷ en brokig skara människor hade samlats – ishin grumbulluar lloj-lloj njerëzish

broms [brâm:s] *subst.* **broms, bromsen, bromsar**

fren (edhe *fig.* ndrydhje, frenim, të përmbajtur) (për kufizim shpejtësie)

▷ en effektiv broms på inflationen – një frenim i efektshëm i inflacionit

▷ nödbroms – frenat dorës

▷ broms/trumma – gyp (tub)

frenash

▷ broms/sträcka – distancë frenimi

bromsar [²br'âm:sar] *verb*

bromsar, bromsade, bromsat, bromsa

frenoj (edhe *fig.*) (përdor frenat, ul shpejtësinë, ndaloj)

▷ bromsa utvecklingen – frenoj zhvillimin

brons [brån:s] *subst.* **brons, bronzen**

bronz (edhe për vendin e tretë në gara)

▷ brons/medalj – medalje bronzi

brons/ålder [²br'ån:sål:der] *subst.* **~ålder, ~åldern**

epoka e bronzit (periudha e bronzit, koha e bronzit)

▷ bronsålders/fynd – zbulime (gjetje) të periudhës së bronzit

bror [bro:r] *subst.* **bror, brodern, bröder**

vëlla

▷ broderlig – vëllazëror, ~e, si vëllezër

▷ lillebror – vëlla i vogël

brorsa [²br'or_s:a] *subst.* **brorsa, brorsan, brorsor**

vëlla (në *ligj.* e përdit.)

brosch [brå:sj] *subst.* **brosch, broschen, broscher**

karficë (zbukurimi)

broschyr [brosj'y:r] *subst.*

broschyr, broschyren, brosch broshurë

▷ resebroschyr – broshurë turistike

brott [bråt:] *subst.* **brott, brottet, brott, brotten**

thyerje (frakturë, çarje, plasje)

▷ benbrott – frakturë, thyerje e këmbës

brottare [²br'åt:are] *subst.* **brottare,**

brottaren, brottare, brottarna

mundës (sportist në sportin e mundjes)

brottas [²br'åt:as] *verb* **brottas,**

brottades, brottats, brottas

mundem (edhe *fig.*) (luftoj në mundje, bëj mundje, kapem (në sport);

luftoj

brottning [²br'åt:ning] *subst.*

brottning, brottningen

mundje

▷ brottnings/förbund – lidhje (shoqatë) e mundjes

brottslig [²br'ât:slig] *adj.*

brottslig, brottsligt,

brottsliga

kriminal, ~e (jologjor, ~e, paligjsh/

ëm (i), ~me (e), dënuesh/ëm (i),

-me (e))

▷ brottslig verksamhet – veprimtari
kriminale

brottsling [²br'ât:sling] *subst.*

brottsling, brottslingen,

brottslingar

kriminel (fajtor, ai që ka kryer një

vepër penale)

brud [bru:d] *subst.* **brud, bruden,**

brudar

nuse (në *ligj. e përdit.* çikë, gocë,
cucë, çupë)

▷ brud/klänning – fustan i nusërisë

▷ brud/slöja – vello e nuses, duvak
i nuses

brudgum [²br'u:dgum:] *subst.*

brudgum, brudgummen,

brudgummar

dhëndër

bruk [bru:k] *subst.* **bruk, bruket,**

bruk, bruken

zakon (përdorim)

▷ efter renovering togs kyrkan åter
i bruk – pas meremetimit, kisha
filloi të përdorej sërish

▷ bruks/anvisning – udhëzim
përdorimi

▷ bruks/vara – artikull përdorimi

brukar [²br'u:kar] *verb* **brukar,**

brukade, brukat, bruka

e kam zakon (e kam shprehi të...)

▷ hon brukade aldrig slåss annars
– ajo nuk e ka pasur kurrë zakon të
rrihet

bruklig [²br'u:klig] *adj.* **bruklig,**

brukligt, brukliga

përdorur (i, e) (zakonsh/ëm (i),

~me (e))

brun [bru:n] *adj.* **brun, brunt,**

bruna

bojë kafe (i, e) nxirë nga dielli,
murrme (i, e)

▷ bli brun – nxihem (nga dielli)

brunn [brun:] *subst.* **brunn,**

brunnen, brunnar

llixhë (burim termal)

▷ dricka brunn – pi ujë mineral

▷ hälsobrunn – burim termal
kurues

brunnit [²br'un:it] se **brinner**

brinner [br'in:er] *verb* **brinner,**

brann, brunnit, brinn, brinna

digjem (*fig.* jam entuziast) (merr
flakë, rri në flakë; ndriçoj

▷ huset brinner – shtëpia po digjet

brus [bru:s] *subst.* **brus, bruset**

zhurmë (potere, zallahi, rrëmuje)

▷ storstadens brus – zhurma e
qytetit të madh

brustit [²br'us:tit] se **brister**

brutal [brut'a:l] *adj.* **brutal, brutalt,**

brutala

brutal, ~e, vrazhdë (i, e)

(panjerëzish/ëm (i), ~me (e), ashpër
(i, e))

▷ ett brutalt mord – një vrasje
brutale

brutit [²br'u:tit] se **bryter** ^p ^{||}

bryter [br'y:ter] *verb* jämför "brott"

cënoj (ligjin) (nuk respektoj, shkel)

▷ bryta mot lagen – shkel ligjin

▷ bryta ett löfte – shkel një premtim

brygga [²br'yg:a] *subst.* **brygga,**

bryggan, bryggor

plattformë (në anije), urë e vogël,
urë e anijes (mbi kuvertë)

▷ astbrygga – plattformë ngarkimi

▷ brygg/dans – vallëzim në podium

brygger [br'yg:er] *verb* **brygger,**

bryggde, bryggt, brygg, brygga

kulloj (filtroj, përgatit)

▷ brygga kaffe – filter, kullor kafen

bryggeri [bryg:er'i:] *subst.*

bryggeri, bryggeriet, bryggerier

jämför "brygger"

birrari (punishte birre, fabrikk birre)

▷ bryggeri/arbetare – punëtor i
fabrikës së birrës

bryr sig [br'y:r_sej] *verb* **bryr sig,**
brydde, brytt, bry

shqetësohem (në *ligj. e përdit.* jam
në hall, vras mendjen)

bryr sig om [bry:r_sej'âm:] *verb*

bryr sig om, brydde, brytt, bry

kujdesem (shqetësohem, vras
mendjen për)

bryter [br'y:ter] *verb* **bryter, bröt,**

brutit, bryt, bryta jämför "brott"

cenoj (ligjin) (nuk respektoj, shkel)

▷ bryta mot lagen – shkel ligjin

▷ bryta ett löfte – shkel një premtim

bryter ut [bry:ter'u:t] *verb* **bryter**

ut, bröt, brutit, bryta jämför
"utbrott"

shpërthej (nis, plas)

▷ kriget bröt ut i september – lufta
shpërtheu në shtator

brytning [²br'y:tning] *subst.*

brytning, brytningen, brytningar

nxjerrje (mineralesh)

▷ brytnings/kapacitet – kapacitet
nxjerrës (në një minierë)

brådska [²br'ås:ka] *subst.* **brådska,**

brådskan

nxitim (ngutje, shpejtim)

brådskanie [²br'ås:kande] *adj.*

urgjent, ~e (ngutsh/ëm (i), ~me (e),
që nuk pret)

▷ ett brådskanie beslut – një
vendim urgjent

bråk , [brå:k] *subst.* **bråk, bråket,**

bråk, bråken

grindje (sharje, zënkë, zallahi,
sherr)

▷ ställa till bråk – shkaktaj grindje

bråk , [brå:k] *subst.* **bråk, bråket,**

bråk, bråken

thyesë (shprehje thyesore (p.sh.
3/4))

▷ decimalbråk – numër dhjetor

bråkar [²br'å:kar] *verb* **bråkar,**

bråkade, bråkat, bråka

zihem (grindem, hahem, ngacmoj,
vë në lojë, bezdis)

▷ det är väl inget att bråka om! –
nuk ka asgjë për t'u zënë

bråk/del [²br'å:kde:l] *subst.* **~del,**

~delen, ~delar

pakicë (pjesëz, fraksion)

bråkig [²br'å:kig] *adj.* **bråkig,**

bråktigt, bråktiga

prapë (i, e) (grindavec, ~e, çrregullt

(i, e), papërmbajtur (i, e), bezdisur

(i, e)

▷ en bråkig skolklass – një klasë e
prapë (çrregullt)

bråte [²br'å:te] *subst.* **bråte, bråten**

rrangulla (hedhurina)

bråttom [²br'åt:âm:] *adv.*

me nxitim (për ngut, me ngut)

▷ han hade bråttom hem till barnen
– ai ngutej për në shtëpi të fëmijët

bräcklig [²br'ek:lig] *adj.* **bräcklig,**

bräckligt, bräckliga

brishtë (i, e) (edhe *fig.*) (dobët (i,
e), delikat, ~e, thyesh/ëm (i), ~me

(e))

▷ utredningen vilar på ett bräckligt

underlag – raporti mbështetet në

baza të dobëta

bråda [²br'å:da] *subst.* **bråda,**

brådan, brådor

dërrasë (dhogë)

▷ furubråda – dërrasë pishe

▷ bråd/golv – dysHEME dërrase

brädd [bred:] *subst.* **brädd,**

brädden, bräddar

skaj (anë, buzë)

▷ fylla till brädden – mbush deri në skaj, mbush deri në majë

bräker [br'ä:ker] *verb* **bräker, bräkte, bräkt, bräk, bräka**

blegërin (blegëron, bën si dele ose si dhi)

bränner [br'en:er] *verb* **bränner, brände, bränt, bränn, bränna**

djeg (edhe *fig.*) (vë zjarrin, ndez zjarr, merr flakë)

▷ bränna sopor – djeg plehrat

bränner sig [br'en:er_sej] *verb* **bränner sig, brände, bränt, bränna**

digjem (përcëllohem)

▷ han brände sig på spisen – ai u dogj në sobë

bränns [bren:s] *verb* **bränns, brändes, bränts, brännas**

djeg (edhe *fig.*) (përvëloj)

▷ elden bränns – zjarri digjet

bränn/boll [²br'en:bål:] *subst.* **~boll, ~bollen**

lojë bejsbolli

bränn/vin [²br'en:vi:n] *subst.* **~vin, ~vinet**

raki

brännässla [²br'en:es:la]

brännässla, brännässlan,

brännässlor se **nässla**

bröd [brö:d] *subst.* **bröd, brödet, bröd, bröden**

bukë

▷ vatten och bröd – ujë dhe bukë

▷ han åt fyra skivor bröd om dagen – ai hante katër feta buke në ditë

bröllop [²br'öl:åp] *subst.* **bröllop, bröllopet, bröllop, bröllopen**

dasmë (kuratorëzim)

▷ fira bröllop – bëj dasmë

▷ bröllops/dag – ditë kurorëzimi

(dasmë)

▷ bröllops/natt – natë e dasmës

▷ bröllops/gäst – mysafir (i ftuar) në dasmë

bröst [brös:t] *subst.* **bröst, bröstet, bröst, bröstet**

gjoks, **gji** (sisë)

▷ fågelbröst – gjoks shpendësh

▷ bröst/cancer – kancer në gji

▷ bröst/vårta – thithë, thimth, maja e sisës

bröt [brö:t] se **bryter****buar** [²b'u:ar] *verb* **buar, buade, buat, bua**

fishkëllej (bëj yyy (për diçka që nuk më pëlqen)

▷ publiken buade ut skådespelarna – publiku fishkëlleu aktorët

bubbla [²b'ub:la] *subst.* **bubbla, bubblan, bubblor**

fluskë (fluskim)

▷ luftbubbla – fluskë ajri

buckla [²b'uk:la] *subst.* **buckla, bucklan, bucklor**

vrajë (gropë, vend i shtypur, xhungë e brendshme)

▷ bilen fick bucklor på framskärmen – vetura u shtyp në pjesën e përparme

bud [bu:d] *subst.* **bud, budet, bud, buden**

mesazh (urdhër, porosi)

buddism [bud'is:m] *subst.*

buddism, buddismen

budizëm

budget [b'ud:jet] *subst.* **budget, budgeten, budgeter**

buxhet

▷ årets budget – buxheti vjetor

▷ krisbudget – buxhet (për momente) krize

▷ budget/minister – ministër i buxhetit

▷ budget/proposition – projektbuxhet

budskap [²b'u:dska:p] *subst.*
budskap, budskapet, budskap,
budskapen

lajmërim (mesazh, porosi,
shpallje, njoftim)

buk [bu:k] *subst.* **buk, buken,**
bukar

bark (mullë)

▷ buk/smërta – dhembje barku

▷ buk/talare – ventrilok (që flet me bark)

bukett [buk'et:] *subst.* **bukett,**
buketten, buketter

buqetë (tufë lulesh)

▷ en bukett rosor – një buqetë
trëndafilash

▷ brudbukett – buqetë e nuses

bukt [buk:t] *subst.* **bukt, bukten,**
bukter

gji deti

bula [²b'u:la] *subst.* **bula, bulan,**
bulor

xhungë (gungë, bullungë)

▷ jag har fått en bula i huvudet –
më ka dalë një xhungë në kokë

bulgar [bulg'a:r] *subst.* **bulgar,**
bulgaren, bulgarer

bulgar (shtetas i Bullgarisë;
pjesëtar i popullit bulgar)

bulgarisk [bulg'a:risk] *adj.*

bulgarisk, bulgariskt, bulgariska
bulgar, ~e që është nga Bullgaria
ose që i përket Bullgarisë

buljong [bulj'ång:] *subst.* **buljong,**
buljongen, buljonger

lëng (mishi) (supë e hollë)

▷ fiskbuljong – lëngë peshku

▷ buljong/tärning – supë me copa
mishi në formë katrore

bulldogg [²b'ul:dåg:] *subst.*

bulldogg, bulldoggen,

bulldoggar

bulldog (qen)

bulle [²b'ul:e] *subst.* **bulle, bullen,**
bullar

kulaç (simite)

▷ gratis saft och bullar till alla barn!
– limonadë dhe simite falas për të
gjithë fëmijët!

buller [b'ul:er] *subst.* **buller, bullret,**
buller, bullren

zhurmë e madhe (potere)

▷ området besväras av buller
från motorvägen – zona

shqetësohej nga zhurma e rrugës
automobilistike

bullrar [²b'ul:rar] *verb* **bullrar,**
bullrade, bullrat, bullra

gjëmoj (jehoj, ushtoj, buçet)

▷ ett bullrande skratt – një e qeshur
që ushton

bullrig [²b'ul:rig] *adj.* **bullrig,**
bullrigt, bullriga

ushtues, ~e (jehues, ~e,
zhurmëmadh, ~e)

▷ bullriga miljöer – mjedise
zhurmëmëdha

bult [bul:t] *subst.* **bult, bulten,**
bultar

bulon (gozhdë, shajkë)

bultar [²b'ul:tar] *verb* **bultar,**
bultade, bultat, bulta

bie, godas (mëshoj, trokas)

▷ vi bultade på dörren och skrek på
hjälp – ne i ramë derës dhe thirrëm
për ndihmë

▷ hjärtat bultar – zemra rreh

bumerang [bumer'ang:] *subst.*

bumerang, bumerangen,
bumerangerna

bumerang (armë hedhëse që
kthehet sërish tek ai që e ka
hedhur, në qoftë se nuk godet në
shenjë)

▷ bumerang/effekt – efekt
bumerangu

bums [bum:s] *adv.*

menjëherë (pëmjëherësh, aty për aty)

bundit [²b'un:dit] *se binder*

bak/binder [²b'a:kbin:der] *verb*

~binder, ~band, ~bundit, ~bind, ~

binda

lidh dikë (me duar prapa), i lidh dikujt duart)

binder [b'in:der] *verb binder, band,*

bundit, bind, binda

lidh (edhe *fig.*)

▷ hon bands till händer och fötter – ajo u lidh këmbë e duar

▷ bindande bevis – prova (dëshmi) bindëse

bunt [bun:t] *subst. bunt, bunten,*

buntar

deng (tufë, vandak, grumbull, bandë, vile)

▷ hela bunten (hela sällskapet) – gjithë tufa; gjithë grupi

bur [bu:r] *subst. bur, buren, burar*

kafaz

▷ hon gick av och an som ett djur i bur – ajo ecte lart e poshtë si bisha në kafaz

▷ fågelbur – kafaz zogjsh

burit [²b'u:rit] *se bär verb*

burk [bur:k] *subst. burk, burken,*

burkar

kavanoz (kuti, enë me kapak plastike a qelqi

▷ en burk målarfärg – një kuti me bojëra uji

busar [²b'u:sar] *verb busar, busade,*

busat, busa

bëj potere (krijoj zhurmë)

▷ barnen busade med grannens katt – fëmijët bënin potere me macen e fqinjtit

buse [²b'u:se] *subst. buse, busen,*

busar

gogol (lugat)

busig [²b'u:sig] *adj. busig, busigt,*

busiga

prapë (i, e) (për fëmijën, që nuk rri urtë), zhurmsh/ëm (i), ~me (e), potexhi)

buss [bus:] *subst. buss, bussen,*

bussar

autobus

▷ turisterna kom med buss – turistët erdhën me autobus

▷ jag åker buss varje dag – unë udhëtoj me autobus çdo ditë

butelj [but'el:j] *subst. butelj,*

buteljen, buteljer

shishe

▷ en butelj vin – një shishe verë

butik [but'i:k] *subst. butik, butiken,*

butiker

tregtore (shitore, dyqan)

▷ en ny butik öppnas – hapet një shitore e re

▷ livsmedelsbutik – shitore me artikuj ushqimorë

▷ butiks/kedja – rrjet dyqanesh

by _I [by:] *subst. by, byn, byar*

fshat

▷ hemby – fshat i lindjes

▷ bya/lag – bashkësi fshatrash

by _{II} [by:] *subst. by, byn, byar*

shtrëngatë (stuhi, shkulum ere)

▷ stormby – rrebesh, furtunë

bygd [byg:d] *subst. bygd, bygden,*

bygder

krahinë (fshat, zonë e populluar)

▷ hembygd – vendlindje

▷ glesbygd – vendbanim jo fort i populluar

bygger [b'yg:er] *verb bygger,*

byggde, byggt, bygg, bygga

ndërtoj (*fig.* mbështet, themeloj, krijoj) (ngre (një godinë)

▷ hyset byggdes på ett år – shtëpia u ndërdua për një vit

bygg/mästare [ʔb'yg:mes:tare]

subst. ~mästare, ~mästaren, ~mästarena

specialist ndërtimi (ndërtues)

byggnad [ʔb'yg:nad] *subst.*

byggnad, byggnaden, byggnader

ndërtesë (godinë)

▷ byggnads/arbetare – punëtor ndërtimi

▷ byggnads/minne – monument ndërtimi

▷ byggnads/plan – plan ndërtim

byrå I [ʔb'y:rå] *subst.* **byrå, byrån, byråar**

komo, komodinë

▷ en antik byrå – një komo e vjetër (antike)

▷ byrå/låda – sirtar i komosë

byrå II [ʔb'y:rå] *subst.* **byrå, byrån, byråer**

zyrë, byro (agjenci)

▷ resebyrå – agjenci udhëtimesh

▷ byrå/direktör – drejtor i zyrës

▷ byrå/chef – shef zyre (byroje)

byråkrati [byråkrat'i:] *subst.*

byråkrati, byråkratien, byråkratier

burokraci

byråkratisk [byråkr'a:tisk] *adj.*

byråkratisk, byråkratiskt,

byråkratiska

burokratik, ~e

byst I [bys:t] *subst.* **byst, bysten, byster**

bust

▷ en byst av Linné – një bust nga Lineu

▷ marmorbyst – bust mermeri

byst II [bys:t] *subst.* **byst, bysten, byster**

gjoks (kraharor)

▷ byst/drottning – femër tërheqëse

▷ byst/hållare – gjimbajtëse, sutjen

byter [b'y:ter] *verb* **byter, bytte,**

bytt, byt, byta

ndërroj (ndryshoj, këmbëj)

▷ vill du byta plats med mig? – a dëshiron të ndërrosh vend me mua?

byte I [ʔb'y:te] *subst.* **byte, bytet, byten**

këmbim (ndërrim, shkëmbim)

▷ de fick en ny bil i byte – në këmbim ata morën një veturë të re

▷ lägenhetsbyte – ndërrimi i banesës (apartamentit)

byte II [ʔb'y:te] *subst.* **byte, bytet, byten**

plaçkë (edhe *fig.*) (pre)

byxa [ʔb'yk:sa] *subst.* **byxa, byxan, byxor**

pantallona

▷ byx/ben – këmbët e pantallonave

båda [ʔb'å:da] *pron.*

të dy

▷ en väg med trafik i båda riktningarna – një rrugë me trafik në të dy drejtimet

både [ʔb'å:de] *konj.*

e, dhe, edhe (madje, gjithashtu, po ashtu)

▷ både det ena och det andra – të dyja, si njëra, edhe tjetra

▷ både framåt och bakåt – si para, edhe pas; si përpara, ashtu edhe prapa

båge [ʔb'å:ge] *subst.* **båge, bågen, bågar**

kurbë (vijë e lakuar, kthesë)

▷ valvbåge – qemer, hark

▷ bål/rullning – përkulshmëri e trungut

bål [bå:l] *subst.* **bål, bålen, bålar**

përzierje pijesh

▷ saftbål – përzierje me lëngje frutash

▷ bål/skål – poç, tas, enë për të pirë

bår [bå:r] *subst.* **bår, båren, bårar barelë** (tezgë, vig, shkalç për të mbajtur njerëz)

▷ bår/bårare – bartës vigu, mbajtës i barelës

båt [bå:t] *subst.* **båt, båten, båtar barkë, varkë** (lundër)

▷ ha alltid flytväst i båten! – mbajeni gjithmonë brezin e shpëtimit kur lundroni me barkë!

bäck [bek:] *subst.* **bäck, bäcken, bäckar**

përrua (rrëke, lumë i vogël)

▷ vårbäck – përrua pranverë

bädd [bed:] *subst.* **bädd, bädden, bäddar**

shtrat (krevat)

▷ sjukbädd – shtrat spitali, krevat i të sëmurit

▷ bädd/soffa – divan, kanape, sofa që hapet dhe mbyllet

baddar [²b'ad:ar] *verb* **baddar, baddade, baddat, badda**

laj, njom, qull (pastroj me ujë, shpëlaj, lahem, bëj banjë, lahem (në djersë, lot)

▷ badda ett sår – laj një plagë, shpëlaj një plagë

bägare [²b'ä:gare] *subst.* **bägare, bågaren, bågare, bågarna**

kupë (kupëz, gotë)

bägge [²b'eg:e] *pron.*

të dy (që të dy)

▷ de kom bägge två – erdhën që të dy

bälte [²b'el:te] *subst.* **bälte, bältet, bälten, bältena**

brez, rrip (*fig.* brez, zonë) (zonë)

bänk [beng:k] *subst.* **bänk, bänken, bänkar**

bankë (fron, stol, rradhë, rresht)

bär [bä:r] *subst.* **bär, båret, bär, bären**

luleshtrydh/e (dredhëz, mana toke)

▷ skogen var full med bär – pylli ishte plot me mana toke

▷ blåbär – qershizë, boronicë

▷ bär/korg – shportë manash

bär [bä:r] *verb* **bär, bar, burit, bär, bära**

mbaj, çoj (mbart, sjell, bie)

▷ bära vatten – mbaj ujë

▷ vem bär ansvaret? – kush e mban përgjegjësinë?

bär sig åt [bä:r_sej'å:t] *verb* **bär sig åt, bar, burit, bära**

sillem, vepro

bärgar [²b'är:jar] *verb* **bärgar, bärgade, bärgat, bärga**

tërheq (rimorkioj, shpëtoj, çliroj)

▷ bärga en bil – tërheq (rimorkioj) një veturë

bärgnings/bil [²b'är:jningsbi:l] *subst.* **~bil, ~bilen, ~bilar**

automjet për rimorkim (për heqjen e veturave të prishura)

bärnsten [²b'ä:r_nste:n] *subst.*

bärnsten, bärnstenen, bärnstenar qelibar

▷ bärnstens/smycke – stoli qelibari

bäst [bes:t] *adj.*

shumë i/e mirë (më i/e mirë)

▷ min bästa vän – shoku im më i mirë

bästis [b'es:tis] *subst.* **bästis, bästisen, bästisar**

shoku më i mirë (në *ligj. e përdit.* miku më i mirë)

bättrar sig [²b'et:rar_sej] *verb* **bättrar sig, bättrade, bättrat, bättra**

përmirësohem (rregullohem, bëhem më i mirë ose i mirë)

bättre [b'et:re] *adj.*
 më mirë (më i mirë ose i mirë)

bäver [b'ä:ver] *subst.* **bäver,**
bävern, bävvar
kastor

bödel [²b'ö:del] *subst.* **bödel,**
bödeln, bödlar
xhelat (ekzekutues)

bög [bö:g] *subst.* **bög, bögen,**
bögar
homoseksual (mund të
 konceptohet si provokim (fyerje))
 (bythar)

böjer [b'öj:er] *verb* **böjer, böjde,**
böjt, böj, böja
përkulem (dorëzohem)
 ▷ de fick böja sig för majoriteten
 – ata duhet të dorëzoheshin para
 shumicës

böjning [²b'öj:ning] *subst.* **böjning,**
böjningen, böjningar
përkulje (kthesë)

böjning [²b'öj:ning] *subst.* **böjning,**
böjningen, böjningar
eptim (lakim, zgjedhim)
 ▷ böjnings/mönster – mënyrat e
 eptimit (lakimit, zgjedhimit)

bökig [²b'ö:kig] *adj.* **bökig, bökigt,**
bökiga
pakujdessh/ëm (i), ~me (e)
 (ndërlikuar (i, e) dhe vështirë (i, e),
 bezdisur(i, e))

böld [böl:d] *subst.* **böld, bölden,**
bölder
lungë (çiban, i thatë)

bön [bö:n] *subst.* **bön, bönen,**
böner
lutje (kërkesë, dëshirë, lutje Zotit)
 ▷ prästen och imamen var försänkt
 i bön – prifti dhe hoxha ishin zhytur
 në lutje

böna [²b'ö:na] *subst.* **böna, bönan,**
bönor
groshë (fasule, lloj perimeje)

bör [bö:r] *verb* **bör, borde, bort,**
böra
duhet (shpreh atë që është e
 përshtatshme (dobishme) për dikë)
 (është mirë, ia vlen të)

börd [bö:r_d] *subst.* **börd, börden**
prejardhje (zanafillë, origjinë)

börda [²b'ö:r_da] *subst.* **börda,**
bördan, bördor
barrë (*fig.* barrë, ngarkesë)
 (ngarkesë)

början [²b'ör:jan] *subst.* **början,**
början
fillim (nismë, hyrje)
 ▷ början av augusti – fillim gushti

börs [bör_s:] *subst.* **börs, börsen,**
börser
bursë

bössa [²b'ös:a] *subst.* **bössa,**
bössan, bössor
çifte (pushkë)
 ▷ hagelbössa – pushkë gjuetie me
 saçme, teke

bötär [²b'ö:tar] *verb* **bötär, bötade,**
bötat, böta
paguaj gjobë

C, c

ca [ʔs'ir:ka] *förk.* cirka, ungefär
rreth, afërsisht

▷ bordet var ca två meter långt –
tavolina ishte rreth dy metra e gjatë

cafeteria [kafet'e:ria] *subst.*

cafeteria, cafeterian, cafeterior
kafene (pijetore)

campar [ʔk'am:par] *verb* **campar,**
campade, campat, ca campa

fushoj (ngre kamping, kaloj një ose
disa ditë në natyrë)

camping [k'am:ping] *subst.*

camping, campingen

fushim (kamping, banim jashtë
(zakon. në kampe verore)

▷ camping/plats – vend fushimi

▷ camping/stuga – shtëpizë fushimi

cancer [k'an:ser] *subst.* **cancer,**
cancern

kancer, tumor

▷ bröstcancer – kancer në gji

▷ cancer/patient – person i sëmurë
nga kanceri

▷ cancer/framkallande – zhvillim
kanceri

cd-skiva [ʔs'e:de:sji:va] *subst.* **cd-**
skiva, cd-skivan, cd-skivor

CD, ~ja (pllakëz magnetike që
lexohet përmes kompjuterit)

cd-spelare [ʔs'e:de:spe:lare] *subst.*
cd-spelare, cd-spelaren, cd-spelare

lexues CD-je (aparate që lexon
pllakëzat e CD-së (me muzikë))

cell [sel:] *subst.* **cell, cellen, celler**

qelizë (njësia themelore më e
thjeshtë, nga e cila ndërtohen indet
e organizmit të gjallesave)

cell [sel:] *subst.* **cell, cellen, celler**
qeli (burgu)

▷ fängelsecell – qeli burgu

▷ cell/delning – ndarje në qeli

▷ cell/skräck – frikë nga qelia, fobi
nga qelia (burgu)

cellist [ʔsel'is:t] *subst.* **cellist,**
cellisten, cellister

violonçelist

cello [s'el:o] *subst.* **cello, cellon,**
cellor

violonçel (vegël muzikore me katër
tela)

cement [sem'en:t] *subst.* **cement,**
cementen

çimento

▷ cement/blandare – përzierës
çimentoje

Centerpartiet [ʔs'en:terpar_ti:et]
namn

Partia e Qendrës

centi/liter [sentil'i:ter] *subst.* **~liter,**
~litern, ~liter, ~litrarna

centilitër

centi/meter [sentim'e:ter] *subst.*
~meter, ~metern, ~meter, ~

meterna

centimetër

central [sentr'a:l] *adj.* **central,**
centralt, centrala

qendror, ~e (që ndodhet në

qendër, qendrës (i, e), që i përket
qendrës)

▷ bostaden har centralt läge –
banesa ndodhet në qendër (të
qytetit)

central [sentr'a:l] *adj.* **central,**
centralt, centrala

qendror, ~e (rëndësish/ëm (i), ~me
(e), kryesor, ~e, udhëheqës, ~e)

▷ en central fråga – një çështje
qendrore, një çështje kyçe, një
çështje kryesore

▷ central/kommitté – komitet qendror

▷ central/ort – zonë qendrore (në një komunë)

▷ central/redaktion – redaksi kryesore

▷ central/station – stacioni kryesor

central [sentr'a:l] *subst.* **central, centralen, centraler**

qendër (veçanërisht për stacionin kryesor të hekurudhës) (vatër kryesore e një veprimtarie)

▷ Stockholms Central – stacioni qendror i trenit në Stokholm

▷ barnavårdscentral – qendër pediatrike

▷ alarmcentral – qendër alarmi

centrifugerar [sentrifug'e:rar] *verb*

centrifugerar, centrifugerade, centrifugerat, centrifugera

centrifugoj (bëj me centrifugë)

centrum [s'en:trum] *subst.*

centrum, centrumet, centrum, centrumen

qendër (*zakon.* për zonat qendrore të një qyteti) (sheshi qendror (i qytetit)

▷ stå i centrum för uppmärksamheten – jam në qendër të vëmendjes

▷ Stockholms centrum – Qendra e Stokholmit; sheshi qendror i Stokholmit

▷ stormcentrum – qendër e stuhisë; *fig.* qendër e trazirës

▷ affärscentrum – qendër tregtare

ceremoni [seremon'i:] *subst.*

ceremoni, ceremonien, ceremonier

ceremoni (rit, kremtim, festim)

▷ vigselceremoni – ceremoni martesë, ceremoni kurorëzim

▷ kröningsceremoni – ceremoni kurorëzim (për mbretin)

champagne [sjamp'an:i] *subst.*

champagne, champagnen shampanjë (verë e bardhë shkumëzuese)

▷ champagne/glas – gotë shampanje

championjon [sjampinj'o:n] *subst.*

championjon, championjonen, championjone

kërpudhë (kërpudhë e ngrënëshme)

chansar [ʔtj'an:sar (el. ʔsj'ang:s-)]

verb **chansar, chansade, chansat, chansa**

provoj fatin (në *ligj. e përdit.*) (nis (një punë), rrezikoj (të dalë ku të dalë); rastis, ndodh, qëllon)

charm [sjar:m] *subst.* **förmåga att bli omtyckt, attraktiv förmåga**

joshje (magjepsje, tërheqje, aftësi për t'i hyrë në zemër dikujt, aftësi joshëse)

charmig [ʔsj'ar:mig] *adj.* **charmig,**

charmigt, charmiga

joshës, ~e (tërheqës, ~e, këndsh/ëm (i), ~me (e), magjepsës, ~e)

chassi [sj'as:i] *subst.* **chassi,**

chassiet, chassier

shasi (shtrat automobili ku vendoset karrocëria)

chattar [ʔtj'at:ar] *verb* **chattar,**

chattade, chattat, chatta

bisedoj, dialogoj përmes internetit (bëj bisedë përmes internetit)

▷ hon chattade med en politiker – ajo dialogonte përmes internetit me një politikan

check [tjek:] *subst.* **check,**

checken, checkar

çek, ~u (një lloj mjeti pagese; urdhërpagesë për tërheqjen e një shume të caktuar)

▷ check/lön – pagë me çek

chips [tʃip:s] (engelska) *subst.* **chips, chipset, chips, chipsen** elektronik kretsplatta i datorer
çip, ~i (qark i integruar elektronik që kryen veprime të ndryshme (matematikore))

chips [tʃip:s] *subst.* **chips, chipsen** flottyrykoka patate�skivor

feta patatesh të skuqura

chock [ʃjåk:] *subst.* **chock, chocken, chocker**
tronditje nervore, shok, (çrregullim i funksionimit të organizmit si pasojë e lëndimeve të rënda)

▷ chock/tillstånd – gjendje shoku

chockar [ʃsʲj'åk:ar] *verb* **chockar, chockade, chockat, chocka** jämför “chock”

trondit ((i) shkaktoj tronditje (dikujt), shokoj)

▷ han blev chockad vid beskedet om hustruns död – ai u trondit nga lajmi i vdekjes të së shoqes

chockerar [ʃjåk'e:rar] *verb*

chockerar, chockerade, chockerat, chockera

çudit (dikë) (skandalizoj, habit, shokoj (dikë))

▷ hennes uppträdande var chockerande – sjellja e saj ishte skandaloze

choklad [ʃjokl'a:d] *subst.* **choklad, choklade**

çokollatë (karamele (bombone) me çokollatë; pije e trashë e përgatitur me pluhur kakaoje)

▷ mjölkchoklad – çokollatë me qumësht

▷ choklad/kaka – ëmbëlsirë me kakao

cigaret [sigar'et:] *subst.* **cigaret, cigaretten, cigaretter**
cigare

▷ cigaret/rök – tym cigareje, tym duhani

▷ cigaret/limpa – pako me dhjetë kuti cigare

cigarr [sig'ar:] *subst.* **cigarr, cigarren, cigarrer**

puro, ~ja (cigare e thurur me gjethe të hollë duhani)

cirka [ʔs'ir:ka] *adv.* ungefär, omkring

përafërsisht (rreth, afër, afro)

cirkel [ʔs'ir:kel] *subst.* **cirkel, cirkeln, cirkllaring**

rreth (unazë)

cirkel [ʔs'ir:kel] *subst.* **cirkel, cirkeln, cirklar**

rreth (grup pune, rreth studimi)

▷ studiecirkel – grup studimi (jashtëshkollor)

▷ cirkel/ledare – drejtuesi i grupit të punës

cirkulation [sirkulasj'o:n] *subst.* **cirkulation, cirkulationen, cirkulationer**

qarkullim (të qarkulluarit)

▷ cirkulation – qarkullim

cirkulerar [sirkul'e:rar] *verb* **cirkulerar, cirkulerade, cirkulerat, cirkulera**

qarkulloj (vij rrotull, i bie rreth e përçark)

cirkus [s'ir:kus] *subst.* **cirkus, cirkusen, cirkusar**

cirk (*fig.* edhe për ngjarje kaotike, që të bëjnë të qeshësh)

(një godinë apo një çadër ku interpretojnë akrobatë e kafshë)

▷ cirkus/artist – artist cirku

citat [sit'a:t] *subst.* **citat, citatet, citat, citaten**

citat (riprodhim fjalë për fjalë i mendimit të dikujt tjetër)

citarar [sit'e:rar] *verb* **citarar, citerade, citerat, citera citoj** (përdor (jap) një citat)

citron [sitr'o:n] *subst.* **citron, citronen, citroner limon** (agrumë e thartë)

▷ citron/klyfta – thellë limoni

city [s'it:y (el. -i)] *subst.*

qendër (e qytetit)

civilisation [sivilisasj'o:n] *subst.*

civilisation, civilisationen, civilisationer

qytetërim, (civilizim, përparim në të gjitha fushat e jetës shoqërore)

cl [sentil'i:ter] *förok.*

cl (centilitër)

clown [kla_on] *subst.* **clown, clownen, clo**

kloun (artist (humorist) cirku, gaztor cirku)

▷ cirkusclown – kloun cirku

▷ clown/konst – art klouni

cm [sentim'e:ter] *förok.*

cm (centimetër)

container [kånt'ej:ner] *subst.*

container, containern, containrar kontejner (enë e madhe mbajtëse)

▷ sopcontainer – mbajtëse hedhurinash, kontejner mbeturinash

cowboy [k'a_obå:] *subst.* **cowboy, cowboyen, cowboyer kauboj** (ang.), **lopar** (bari amerikan me kalë, ruajtës bagëtish)

▷ cowboy/film – film me kauboj

crawl [krå:l] *subst.* **crawl, crawlen krol** (ang.) (mënyrë e shpejtë noti)

crawlar [²kr'å:lar] *verb* **crawlar, crawlade, crawlmat, crawla notoj krol** (bëj not krol)

cup [kup:] *subst.* **cup, cupen, cuper kupë** (garë sporti për kupën)

▷ Europacupen – kupë e Evropës

▷ cup/final – finale e kupës, ndeshje përfundimtare, ndeshje finale për kupën

curry [k'ur:y] *subst.* **curry, curryn erëz** (lloj erëze e fortë në ngjyrë të verdhë)

cykel [s'yk:el] *subst.* **cykel, cykeln, cyklar**

biçikletë (mjet transporti me pedale dhe dy rrota)

▷ barncykel – biçikletë fëmijësh

▷ cykel/däck – gomë, rrotë biçiklete

▷ racercykel – biçikletë garash

▷ sparkcykel – skuter, motoçikletë e vogël

cyklar [²s'yk:lar] *verb* **cyklar,**

cyklade, cyklat, cykla pedaloj, ngas biçikletën)

cyklist [sykl'is:t] *subst.* **cyklist,**

cyklisten, cyklister

çiklist

cyklop/öga [²sykl'å:pö:ga] *subst.*

~öga, ~ögat, ~ögon, ~ögen

maskë zhytjeje me një sipërfaqe të madhe xhami

D, d

dadel [²d'a:del (el. ²d'ad:el)] *subst.*

dadel, dadeln, dadlar

hurmë (frutë e hurmës)

dag [da:g] *subst.* **dag, dagen, dagar**
ditë (koha nga lindja e diellit deri në perëndim)

▷ natt och dag – natë e ditë

▷ god dag! – mirëdita!

dag/bok [²d'a:gbo:k] *subst.* **~bok,**

~boken, ~böcker

ditar (fletore a bllok ku shënojmë ngjarjet e një dite)

▷ dagboks/anteckning – shënime në ditar

dagg [dag:] *subst.* **dagg, daggen**

vesë (pikë uji që bie mbi tokë gjatë natës)

▷ daggen faller – bie vesë

▷ daggig – me vesë

dagg/mask [²d'ag:mas:k] *subst.*

~mask, ~masken, ~maskar

krimb toke

dag/hem [²d'a:ghe:m:] *subst.* **~hem,**

~hemmet, ~hem, ~hemmen

kopsht, çerdhe (fëmijësh), ent komunal parashkollor

▷ barndaghem – kopsht ditor për fëmijë

dagis [d'a:gis] *subst.* **dagis,**

dagiset, dagis, dagisen

çerdhe, kopsht (në *ligj. e përdit.*) (fëmijësh)

▷ gå på dagis – shkoj në kopsht

▷ dagis/kö – radhë në listën e

fëmijëve që paraqiten për një vend në kopsht (çerdhe).

▷ dagis/fröken – edukatore kopshti

daglig [²d'a:glig] *adj.* **daglig, dagligt, dagliga**

përditsh/ëm (i), ~me (e)

▷ daglig/vara – mall i konsumit të gjerë, artikull i përdorimit të përditshëm

dagligen [²d'a:gligen] *adv.*

përditë (çdo ditë, për çdo ditë)

dag/mamma [²d'a:gma:m] *subst.*

~mamma, ~mamman,

~mamnor

kujdestare (që kujdeset për fëmijët e familjeve të tjera gjatë ditës)

dags [dak:s] *subst.*

kohë (orë, çast, moment (gjatë ditës))

▷ hur dags? – në ç'kohë? në ç'orë?

▷ det är dags att gå hem – është

koha të shkojmë në shtëpi

dal [da:l] *subst.* **dal, dalen, dalar**

luginë (lug, gropë, thellësi midis dy lartësive)

Dalarna [²d'a:lar_na] *namn*

Dalarn/ë, ~a (krahinë në Svealand)

Dalsland [d'a:lsland] *namn*

Dalsland, ~i (krahinë në Götaland)

▷ dalsländsk – nga Dalslandi, i Dalslandit

▷ dalsländska – grua nga

Dalslandi, e folmja e (gjuha e, dialekti i) Dalslandit

dam [da:m] *subst.* **dam, damen,**

damer

zonjë, damë (edhe si fjalë mirësjelljeje) (grua)

▷ en äldre dam – një zonjë e moshuar

damm [dam:] *subst.* **damm,**

dammen, dammar

pellg (basen)

▷ bevattningsdamm – liqen për ujitje

▷ ankdamm – pellg rosash

damm/sugare [²d'am:su:gare]

subst. ~sugare, ~sugaren,

~sugare, ~sugarna

fshesë elektrike (aparatur elektrik që thith pluhurat)

dan [da:n] *se dag*

dans [dan:s] *subst.* **dans, dansen, danser**

vallëzim, kërcim, (lëvizje ritmike trupore në përputhje me muzikën)

dansar [²d'an:sar] *verb* **dansar,**

dansade, dansat, dansa

vallëzoj (loz (hedh) valle)

▷ dansa vals – kërcëj vals, luaj vals

dans/bana [²d'an:sba:na] *subst.*

~bana, ~banan, ~banor

pistë vallëzimi (në natyrë)

dansk [dan:sk] *adj.* **dansk, danskt,**

danska

danez, ~e (që është nga Danimarka ose që i përket Danimarkës)

dansk [dan:sk] *subst.* **dansk,**

dansken, danskar

danez, ~i (shtetas i Danimarkës;

pjesëtar i popullit danez)

danska [²d'an:ska] *subst.* **danska,**

danskan, danskor

danisht/e, ~ja (gjuha daneze)

danska [²d'an:ska] *subst.* **danska,**

danskan, danskor

danez/e, ~ja (grua nga Danimarka)

dansk [dan:sk] *adj.* **dansk, danskt,**

danska

danez, ~e (që është nga Danimarka ose që i përket Danimarkës)

dass [das:] *subst.* **dass, dasset,**

dass, dassen

nevojto (në *ligj. e përdit.*) (WC, hale)

▷ utedass – nevojto jashtë

shtëpisë

data [²d'a:ta] *subst.* **fakta, uppgifter**

fakte (të dhëna)

dator [²d'a:tor] *subst.* **dator, datorn, datorer**

kompjuter

datum [²d'a:tum] *subst.* **datum,**

datumet, datum, datumen

datë

de [de: (el. dâm:)] *se den* _{II}

debatt [deb'at:] *subst.* **debatt,**

debatten, debatter

diskutim (debat, rrahje

mendimesh)

debatterar [debat'e:rar] *verb*

debatterar, debatterade,

debatterat, debattera

diskutoj, debatoj (rrah mendime

rreth (një çështjeje)

debut [deb'u:t] *subst.* **debut,**

debuten, debuter

debutim (paraqitja e parë (në

skenë), dalja për herë të parë (në skenë)

debuterar [debut'e:rar] *verb*

debuterar, debuterade, debuterat,

debutera

debutoj (paraqitem për herë të

parë para publikut)

december [des'em:ber] *subst.*

dhjetor (muaji i dymbëdhjetë i vitit)

decennium [des'en:i:um] *subst.*

decennium, decenniet, decennier

dhjetëvjeçar, ~i (dhjetëvjetësh)

deci/liter [desil'i:ter] *subst.* ~liter,

~litern, ~literna

decilitër (një e dhjeta pjesë e litrit)

decimal [desim'a:l] *subst.* **decimal,**

decimalen, decimaler

dhjetor (decimal, shifra që vjen pas

pjesës dhjetore, p. sh. 3,1)

deci/meter [desim'e:ter] *subst.*

~meter, ~metern, ~meter,

~meterna

decimetër (një e dhjeta pjesë e

metrit)

deckare [²d'ek:are] *subst.*

deckare, deckaren, deckare, deckarna

detektiv (në *ligj. e përdit.*) (ndjekës, gjurmues, zbulues, përgjues, agjent profesional i policisë hetimore ose detektiv privat)

deckare [²d'ek:are] *subst.* **deckare, deckaren, deckare, deckarna**

libër/film policor (në *ligj. e përdit.*)

▷ TV-deckare – film policor televiziv

defensiv [defens'i:v (el. d'ef:-)] *adj.*

defensiv, defensivt, defensiva mbrojtës, ~e (që përdoret për mbrojtje)

definierar [defini'e:rar] *verb*

definierar, definierade, definierat, definiera

përkufizoj (përcaktoj)

definition [definisj'o:n] *subst.*

definition, definitionen, definitioner përkufizim

definitiv [definit'i:v (el. d'ef:-)] *adj.*

definitiv, definitivt, definitivt përfundimtar, ~e (definitiv, ~e)

deg [de:g] *subst.* **deg, degen, degar**

brumë (dhe çdo masë tjetër lënde e squllët) (që bëhet bukë)

dekal [dek'a:l] *subst.* **dekal,**

dekalen, dekaler

etiketë (figurë me tekst ose simbol që ngjitet mbi diçka)

deklaration [deklarasi'o:n] *subst.*

deklaration, deklarationen, deklarationer

deklarim për të ardhurat

deklararerar [deklar'e:rar] *verb*

jämför "deklaration"

deklaroj të ardhurat (jap informacion për të ardhurat)

del [de:l] *subst.* **del, delen, delar**

pjesë, copë (grimë, fragment)

delar [²d'e:lar] *verb* **delar, delade, delat, dela**

ndaj në pjesë

delfin [delf'i:n] *subst.* **delfin,**

delfinen, delfiner

delfin (gjitar i fuqishëm deti)

delikat [delik'a:t] *adj.* **delikat,**

delikat, delikata

shijsh/ëm (i), ~me (e)

▷ middagen var delikat – dreka ishte e shijshme

dels [de:ls] *konj.* **både... (och)**

Användning: endast tillsammans med "dels"

as...as, dhe/edhe

▷ dels kan jag inte, dels vill jag inte – as mundem dhe as dua

delta [²d'el:ta] *subst.* **delta, deltat,**

deltan, deltana

deltë (degëzim lumi)

del/tagare [²d'e:lta:gare] *subst.*

~tagare, ~tagaren, ~tagare, ~tagarna

pjesëmarrës (bashkëpunëtor, bashkëveprues)

del/tid [²d'e:liti:d] *subst.* **~tid, ~tide**

orar i shkurtuar (i reduktuar)

▷ arbeta på deltid – punoj me orar të reduktuar

delvis [²d'e:lvi:s] *adv.*

pjesërisht (në njëfarë mënyre)

dem [dem:] eller [dåm:] bestämd artikel och *pron.* se **den** _{II}

demokrati [demokrat'i:] *subst.*

demokrati, demokratien,

demokratier (stat med) folkstyrelse

demokrati

▷ parlamentarisk demokrati – demokrati parlamentare

▷ ekonomisk demokrati – demokrati ekonomike

▷ företagsdemokrati – demokrati në sipërmarrje